

Kvaliteta života i funkcionalna opremljenost u gradu Županji

Đilanović, Iva

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Science / Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:217:263237>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-29**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Science - University of Zagreb](#)

Iva Đilanović

**Kvaliteta života i funkcionalna opremljenost u gradu
Županji**

Diplomski rad

**Zagreb
2022.**

Iva Đilanović

**Kvaliteta života i funkcionalna opremljenost u gradu
Županji**

Diplomski rad
predan na ocjenu Geografskom odsjeku
Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
radi stjecanja akademskog zvanja
magistre geografije

**Zagreb
2022.**

Ovaj je diplomski rad izrađen u sklopu diplomskog sveučilišnog studija *Geografija; smjer:*
Prostorno planiranje i regionalni razvoj na Geografskom odsjeku Prirodoslovno-
matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, pod vodstvom doc. dr. sc. Lane Slavuj Borčić

Sveučilište u Zagrebu
Prirodoslovno-matematički fakultet
Geografski odsjek

Diplomski rad

Kvaliteta života i funkcionalna opremljenost u gradu Županji

Iva Đilanović

Izvadak: Rad se bavi istraživanjem kvalitete života te analizom funkcionalne opremljenosti u gradu Županji na razini mjesnih odbora. Rezultati istraživanja dobiveni su analizom objektivnih i subjektivnih pokazatelja te osvrtnom na postavljene hipoteze. Glavni izvori podataka za objektivne pokazatelje prikupljeni su analizom trenutnog stanja funkcionalno-prostorne strukture grada Županje s naglaskom na poslovne zone. U analizu je bilo uključeno šest odabranih funkcija: odgojno-obrazovna, zdravstvena, trgovačka, uslužna, ugostiteljska i financijska. S druge strane, subjektivni pokazatelji prikupljeni su anketiranjem stanovništva starijeg od 18 godina. U anketnom upitniku naglasak je bio na ispitivanju stupnja zadovoljstva stanovništva grada Županje navedenim funkcijama. Rezultati istraživanja pokazali su kako je mjesni odbor „Županja I“ funkcionalno najopremljeniji dok je mjesni odbor „Županja III“ funkcionalno najslabije opremljen. Nadalje, rezultati anketnog istraživanja pokazali su kako ne postoji izrazita razlika u ukupnom zadovoljstvu kvalitetom života između mjesnih odbora. Većina anketiranog stanovništva u dobi od 18 do 36 godina razmišlja o preseljenju u skorijoj budućnosti te trenutačne mogućnosti zapošljavanja procjenjuje vrlo lošima.

72 stranica, 34 grafičkih priloga, 15 tablica, 37 bibliografskih referenci; izvornik na hrvatskom jeziku

Ključne riječi: grad Županja, kvaliteta života, funkcionalna opremljenost, subjektivni pokazatelji, objektivni pokazatelji

Voditelj: doc. dr. sc. Lana Slavuj Borčić

Povjerenstvo: doc. dr. sc. Lana Slavuj Borčić
doc. dr. sc. Jelena Lončar
doc. dr. sc. Luka Valožić

Tema prihvaćena: 14. 1. 2021.

Rad prihvaćen: 10. 2. 2022.

Rad je pohranjen u Središnjoj geografskoj knjižnici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Marulićev trg 19, Zagreb, Hrvatska.

BASIC DOCUMENTATION CARD

University of Zagreb
Faculty of Science
Department of Geography

Master Thesis

Quality of life and functional amenities in the town Županja

Iva Đilanović

Abstract: The master thesis examines the quality of life and the analyses functional amenities in the town Županja at the level of local committees. The research results were obtained by analyzing objective and subjective indicators and reviewing the hypotheses. The main data sources for objective indicators were collected by analyzing the current state of the functional-spatial structure of the town Županja with an emphasis on business zones. Six selected functions were included in the analysis: educational, health, trade, service, catering and finance. On the other hand, subjective indicators were collected by surveying the population over 18 years of age. In the survey questionnaire, the emphasis was on examining the satisfaction of the population in the town Županja with functions. The results of the research showed that the local committee of "Županja I" is functionally the best equipped, while the local committee of "Županja III" is functionally the least equipped. Furthermore, the results of the survey showed that there is no distinct difference in overall quality of life satisfaction between local committees. The majority of the surveyed population aged from 18 to 36 years is thinking about moving in the near future and estimates the current employment opportunities as very poor.

72 pages, 34 figures, 15 tables, 37 references; original in Croatian

Keywords: town Županja, quality of life, functional equipment, subjective indicators, objective indicators

Supervisor: Lana Slavuj Borčić, PhD, Assistant Professor

Reviewers: Lana Slavuj Borčić, PhD, Assistant Professor
Jelena Lončar, PhD, Assistant Professor
Luka Valožić, PhD, Assistant Professor

Thesis title accepted: 14/01/2021

Thesis accepted: 10/02/2022

Thesis deposited in Central Geographic Library, Faculty of Science, University of Zagreb, Marulićev trg 19, Zagreb, Croatia.

Sadržaj

1. Uvod	1
1.1. Postorni obuhvat istraživanja.....	1
1.2. Cilj i zadatak istraživanja.....	2
1.3. Hipoteze.....	3
1.4. Pregled dosadašnjih istraživanja.....	3
2. Metodologija rada	6
3. Teorijski okvir rada – kvaliteta života i funkcionalna opremljenost	7
3.1. Definicija i razvoj istraživanja kvalitete života	8
3.1.1. Objektivni i subjektivni pokazatelji	9
3.2. Funkcionalna opremljenost grada.....	10
4. Geografska obilježja grada Županje	11
4.1. Historijsko-geografski razvoja grada Županje.....	11
4.2. Demografska obilježja grada Županje.....	13
4.2.1. Ukupno (opće) kretanje stanovništva	13
4.2.2. Prostorna pokretljivost stanovništva	15
4.2.3. Sastav stanovništva prema dobi i spolu.....	17
4.2.4. Sastav stanovništva prema socioekonomskom statusu	18
4.2.5. Obrazovna struktura stanovništva	19
4.3. Struktura gospodarstva	20
5. Analiza objektivnih pokazatelja – prostorni razmještaj funkcija u gradu	25
5.1. Zdravstvena funkcija	26
5.2. Odgojno-obrazovna funkcija	28
5.3. Trgovačka funkcija.....	31
5.4. Uslužna funkcija.....	35
5.5. Ugostiteljska funkcija.....	39
5.6. Financijska funkcija.....	41

6. Analiza subjektivnih pokazatelja – rezultati anketnog istraživanja	43
6.1. Anketni uzorak	43
6.2. Analiza pitanja zatvorenog tipa	45
6.2.1. Zadovoljstvo funkcionalnom opremljenosti.....	45
6.3. Analiza ostalih pitanja zatvorenog tipa.....	56
6.4. Analiza pitanja otvorenog tipa.....	61
6.4.1. Prednosti i nedostaci života u gradu Županji	61
6.4.2. Stav stanovništva o trenutačnim mogućnostima zapošljavanja	62
6.4.3. Stav stanovništva o razvoju grada Županje u budućnosti	63
7. Rasprava	65
8. Zaključak	68
Literatura i izvori	69
Prilozi.....	VII

1. Uvod

Iako se ne može dati jedinstvena definicija, kvaliteta života je pojam o kojem se često raspravlja u današnje vrijeme. Društvo je postalo svjesno da prirodne i društvene komponente prostora u kojem živi, imaju veliki utjecaj na život pojedinca. Kvaliteta života je predmet proučavanja brojnih znanosti, od kojih svaka na svoj način doprinosi razumijevanju ovog vrlo složenog fenomena. Ono što je ključno u njenom proučavanju je interdisciplinarnost, a geografija koja i sama pripada u područje interdisciplinarnih znanosti, svoj doprinos je dala upravo na proučavanju odnosa čovjeka i prostora. Drugim riječima, geografija je u istraživanje kvalitete života uvela prostornu dimeziju (Slavuj, 2011).

U ovom radu, kvaliteta života stavlja se u odnos s funkcionalnom opremljenosti grada Županje koja se proučava s obzirom na prostorni razmještaj i stupanj zadovoljstva s odabranim gradskim funkcijama. Za potrebe istraživanja ovog rada izabrane su samo neke od funkcija: odgojno-obrazovna, zdravstvena, trgovačka, uslužna, ugostiteljska i financijska. Prema urbanoj klasifikaciji, grad Županja se svrstava u rang srednjih gradova s više od 10 000 stanovnika. U pravilu, srednji gradovi su urbana središta ključna za ravnomjerni razvoj, no nažalost to nije baš tako. Županja je pravi primjer takvog grada. Djelomično zbog rata, loše privatizacije te gospodarskog nazadovanja izgubila je funkciju okupljanja i zadržavanja stanovništva u svom okruženju te postala jednim od najvećih iseljeničkih središta u Hrvatskoj.

1.1. Prostorni obuhvat istraživanja

Prostorni obuhvat istraživanja čini grad Županja u svojim granicama s pripadajućim mjesnim odborima. Današnje granice grada se poklapaju s granicama utvrđenim Prostornim planom uređenja grada Županja iz 2007. godine. Iste su nastale 2006. godine nakon što se Općina Štitar izdvojila iz sastava Grada Županje. Kao prostorne jedinice za analizu, korišteni su mjesni odbori čije su granice utvrđene 2001. godine te su uspostavljena četiri mjesna odbora. Broj mjesnih odbora smanjio se na tri 2006. godine nakon izdvajanja naselja Štitar, a njihovi nazivi su „Županja I“, „Županja II“ i „Županja III“ (Izvešće o stanju u prostoru grada Županje, 2020).

Administrativno, u sastavu grada Županje nalazi se samo jedno naselje s površinom od 50,057 km². Prema teritorijalnom ustroju lokalne samouprave, grad Županja pripada Vukovarsko-srijemskoj županiji, odnosno njenom rubnom jugozapadnom pograničnom dijelu

te zauzima oko 2,05 % od ukupne površine Županije. Grad Županja graniči s općinama Štitar, Bošnjaci, Gradište i Otok te državom Bosnom i Hercegovinom (Sl. 1).

Sl. 1. Geografski položaj grada Županje uz pripadajuće mjesne odbore

Izvor: Statistički registar prostornih jedinica, DGU, 2014

1.2. Cilj i zadatak istraživanja

Glavni cilj ovog rada je provesti analizu funkcionalne opremljenosti grada Županje i kvalitete života stanovnika koristeći objektivne i subjektivne pokazatelje. Putem objektivnih pokazatelja provest će se analiza trenutačnog stanja funkcionalno-prostorne strukture grada Županje s naglaskom na analizu poslovnih zona. Kao glavni izvori informacija poslužit će podaci prikupljeni samostalnim terenskim radom (kartiranje), podaci Državnog zavoda za statistiku te internetsko pretraživanje relevantnih stranica. Nadalje, cilj je putem anketnog upitnika, na razini mjesnih odbora, prikupiti saznanja o stupnju zadovoljstva pojedinim funkcijama te stanjem infrastrukture i okoliša. Nakon što se prikupe saznanja, cilj je odrediti postoje li razlike u stupnju zadovoljstva između pojedinih mjesnih odbora. Osim toga, ciljevi su još odrediti ukupnu razinu zadovoljstva gradom Županjom kao mjestom za život te ispitati stavove o prednostima i nedostacima života u gradu Županji, budućem razvoju, mogućnostima

zaposljenja i potencijalnim razmišljanjima o preseljenju. Na temelju analize odgovora ispitanika, identificirat će se glavni razvojni problemi u gradu Županji te će se pokušati predložiti smjernice za budući razvoj grada. Subjektivni pokazatelji bit će dakle prikupljeni anketiranjem stanovništva starijeg od 18 godina putem online ankete izrađene u Google obrascima.

1.3. Hipoteze

U ovom radu postavljene su sljedeće hipoteze na temelju prethodno postavljenih ciljeva:

H1: Mjesni odbor “Županja I” je funkcionalno najopremljeniji.

H2: Postoje izrazite razlike u ukupnom zadovoljstvu kvalitetom života između mjesnih odbora grada Županje.

H3: Većina anketiranog stanovništva u dobi od 18 do 36 godina ima namjeru preseliti u skorije vrijeme.

H4: Većina anketirane populacije nije zadovoljna trenutnim mogućnostima zapošljavanja u gradu Županji.

1.4. Pregled dosadašnjih istraživanja

Pregledom dostupne domaće i strane geografske literature, može se zaključiti kako je istraživanje kvalitete života vrlo popularna tematika. Međutim, istraživanja kvalitete života na promatranom području vrlo malo su zastupljena. Zbog toga će pregled dosadašnjih istraživanja, obuhvatiti širi prostor Hrvatske i svijeta te radove koji su poslužili kao glavna literatura u pisanju ovog rada. Kada je riječ o funkcionalnoj opremljenosti, broj istraživanja na prostoru Hrvatske nešto je veći pa će se u navođenju provedenih istraživanja fokus zadržati na domaćoj literaturi.

U geografskim istraživanjima, Lana Slavuj iscrpno se bavila pitanjem kvalitete života te subjektivnim i objektivnim pokazateljima. U svojoj doktorskoj disertaciji *Kvaliteta života u urbanom okolišu - primjer Grada Rijeke* (2011) bavila se istraživanjem kvalitete života u gradu koja je definirana kao “subjektivno iskustvo stanovnika, odnosno kao individualna procjena objektivnog stanja urbanog okoliša.” Problematika kojom se bavila, vezana je uz istraživanje razlika u zadovoljstvu domenama života (stanovanje, promet i infrastruktura, prirodni okoliš, dostupnost usluga i sadržaja, socijalne veze u susjedstvu te sigurnost susjedstva) među

ispitanicima odabranih susjedstava Grada Rijeke te utvrđivanje imaju li određeni demografski faktori te pojedine percepcije i aktivnosti ispitanika utjecaj na zadovoljstvo susjedstvom. Uz to, svoj je doprinos dala u razumijevanju objektivnih i subjektivnih pokazatelja u radu *Objektivni i subjektivni pokazatelji u istraživanju koncepta kvalitete života* iz 2012. godine. Osim o razvoju, prednostima i nedostacima te specifičnim metodološkim obilježjima, u radu se naglašava vrijednost zajedničke primjene pokazatelja. Slavuj Borčić i Šakaja (2017) se u radu *Kvaliteta života kao predmet geografskih istraživanja: osvrt na razvoj interesa i teorijskih modela istraživanja* bave problematikom i razvojem geografskog pristupa u proučavanju kvalitete života. Još je potrebno spomenuti dva rada iste autorice: *Kvaliteta života u odabranim susjedstvima Grada Rijeke* te *Evaluacija kvalitete urbanoga susjedstva – prednosti i nedostaci neposrednoga životnog prostora*, oba iz 2012. godine. Sličnom tematikom bavili su se Jolić i Mirošević koji su u radu *Objektivni i subjektivni pokazatelji kvalitete životnog prostora grada Požege* (2015) obrađivali problematiku ispitivanja razlike unutar gradskih susjedstava grada Požege na temelju analize objektivnih pokazatelja i statističke analize subjektivnih pokazatelja.

Istaknuti će se i jedan zanimljiv demografsko-psihološki rad *Kvaliteta života u Hrvatskoj- povezanost subjektivnih i objektivnih indikatora te temperamenata i demografskih varijabli s osvrtom na manjinski status* autorica Lučev I. i Tadinac, M. (2008). One su se u radu također poslužile subjektivnim i objektivnim pokazateljima. U istraživanju koje su provodile, nastojalo se utvrditi u kojoj se mjeri na temelju demografskih i psiholoških varijabli te nekih indikatora materijalnoga i zdravstvenog statusa može predvidjeti ukupno zadovoljstvo životom te pojedinim životnim domenama.

Vrlo korisni izvori podataka bili su i sociološki radovi. Među njima treba istaknuti rad Bendra, I., Miletić, M. i Žanić, M. (2019) *Kvaliteta života mladih iz Vukovarsko-srijemske županije u uvjetima suvremene demografske krize* u kojem se primarno ispitalo zadovoljstvo vlastitim životom učenika trećih i četvrtih razreda srednjih škola na prostoru Vukovarsko-srijemske županije. Iako su rezultati pokazali da su učenici u većini zadovoljni vlastitim životom, više od polovice ispitanika, svoj život nakon završetka srednje škole vidi van Vukovarsko-srijemske županije. Posljedica toga može se povezati s izuzetno niskom percepcijom mogućnosti zapošljavanja u županiji te nepovjerenju u bitne institucije. Ostali važni sociološki radovi su oni autorice Seferagić. U knjizi *Kvaliteta života i nova stambena naselja* (1988), autoricu zanima utječu li novonastala naselja u razdoblju socijalizma pozitivno ili negativno na kvalitetu života. *Kvaliteta svakodnevnog življenja u prostoru* još je jedan rad u

kojem se Seferagić (1993) bavi određivanjem “osnovne kvalitete života u prostoru“ putem pokazatelja kao što su: opremljenost, dostupnost, mogućnost izbora informiranost, sigurnost te mogućnost odlučivanja na svim razinama: od cijele države, regija, naselja, preko stambene okolice i samog stana.

Budući da je kvaliteta života složen koncept kojim se bave mnoge znanosti, stranih istraživača na ovu temu je doista puno, stoga će navedeni biti samo oni koji su najznačajniji za ovaj rad. Ujedno i najznačajniji geograf koji se bavio ovom temom je Michael Pacione. On je svoj istraživački interes fokusirao na proučavanje varijacija u kvaliteti života u gradovima. U jednom od svojih poznatijih radova, *Quality of Life Research in Urban Geography* iz 2003. godine, Pacione govori o počecima geografskog istraživanja kvalitete života (1980.-ima) te navodi kako uslijed praktične usmjerenosti, ovakva istraživanja mogu biti dio primijenjene urbane geografije. Rezultati istraživanja kasnije su primijenjivi u razvoju politika, programa i strategija za unaprijeđenje prostora s lošijom kvalitetom života. Deprivacija unutar gradova bila je glavna tema većine njegovih radova, a osim toga bavio se primjenom subjektivnih i objektivnih pokazatelja u istraživanju. Jedan od radova koji obuhvaća sve navedno, samo na različitim razinama, bio je *Quality of life in Glasgow: an applied geographical analysis* iz 1986. godine. Na razini grada koristio se kombinacijom obje vrste pokazatelja kako bi odredio strukturu i distribuciju različitih razina kvalitete života. Deprivirana područja dodatno je istražio anketnim istraživanjem te odredio glavne komponente kvalitete života i utjecaj na ukupno zadovoljstvo kvalitetom života. Treba još istaknuti rad *The use of objective and subjective measures of life quality in human geography* (1982) gdje se osim pokazateljima, autor bavio petodimenzijskim modelom u istraživanju kvalitete života. Prva dimenzija odnosi se na istraživanje različit domena kvalitete života, druga na razinu istraživanja (susjedstvo, regija, država, itd.), treća na određivanje vrste pokazatelja, četvrta na vrijeme istraživanja i peta na proučavanje kvalitete života različitih skupina u društvu.

Uz Pacionea, treba spomenuti još i geografa Ivana Andraška te njegov rad relevantan za ovo istraživanje, a to je *The role and status of geography in the quality of life research* (2009). U radu, autor ističe veliku važnost geografije u istraživanju kvalitete života te dvostruku vezu između njih. Prva se odnosi na ulogu geografije u istraživanju kvalitete života, a druga na važnost istraživanja kvalitete života za samu geografiju.

Funkcionalna opremljenost podpojam je u proučavanju funkcionalno-prostorne strukture naselja te je važna jer ima utjecaj na kvalitetu života u nekom prostoru. Istraživanjima

o funkcionalno-prostornoj strukturi te funkcionalnoj opremljenosti gradova u Hrvatskoj najviše se bavio Milan Vresk (1986, 1990, 1996, 1997, 2002) čiji su radovi poslužili kao glavni teorijski okvir u istraživanju ovog rada. Sadržajno, dobru podlogu u istraživanju predstavlja knjiga Aleksandra Lukića *Mozaik izvan grada – tipologija ruralnih i urbaniziranih naselja Hrvatske* iz 2012. godine u kojoj autor razvrstava urbana i neurbana naselja te istražuje funkcionalnu opremljenost središnjih naselja. Treba još spomenuti Lukićev i Prelogovićev rad *Funkcionalno-prostorna struktura ivanićgradskog podgrađa kao element urbanog identiteta* iz 2011. godine u kojem se osim utvrđivanja identiteta mjesta, utvrđuje i funkcionalno-prostorna struktura kartiranjem uslužnih djelatnosti. O funkcionalno-prostornoj strukturi i promjenama pisali su Njegač, Gašparović i Stipešević u radu *Promjene u funkcionalno-prostornoj strukturi Osijeka nakon 1991.* (2010). Osim njih, ističe se rad Lončar i Valožić vezan uz promjene gospodarske strukture Grada Ivanić-града od 1991. do danas iz 2011. godine. Od suvremenijih radova, Lončar i Sviben bavili su se suvremenim obilježjima funkcionalno-prostorne strukture Grada Krapine (2019). Sličnom tematikom o gradskim funkcijama i socio-ekonomskim obilježjima gradova bavili su se još Marinković (2018), Radeljak-Kaufmann (2015), Prelogović (2004, 2008) i još brojni drugi.

2. Metodologija rada

Uz standardne metode teorijske analize dostupne znanstvene literature, njene obrade i kompilacije, korištene su i neke druge. Glavna metoda korištena za prikupljanje i analizu subjektivnih pokazatelja, bila je anketno istraživanje. Anketno istraživanje jedna od metoda prikupljanja podataka koja se najčešće koristi s ciljem ispitivanja distribuiranosti neke pojave (Milas, 2009). Istraživaču je prilikom anketnog istraživanja najbitnije da upozna mišljenja i percepcije ispitanika o nekim važnim pitanjima. U ovom slučaju, ispitivao se stupanj zadovoljstva određenim funkcijama u gradu u smislu organizacije, zastupljenosti, kvalitete usluge i dr. putem ankete provedene u prosincu 2021. i siječnju 2022. godine. Uz to, željelo se utvrditi postoji li i kakva je razlika u stupnju zadovoljstva između pojedinog mjesnog odbora u gradu Županji. Anketa je provedena na prigodnom neprobabilističkom uzorku stanovnika grada Županje starijih od 18 godina. Podaci za anketno istraživanje prikupljeni su objavom u Facebook grupi *Županjac.net*. Svi anketni upitnici ispunjeni su online. Ukupno je anketirano 158 ispitanika. Anketa je imala ukupno 20 pitanja koja su sadržajno podijeljena u tri dijela. Prvih pet pitanja u anketi odnose se na općenita pitanja o ispitanicima, dob, spol, stanovanje,

status i obrazovanje. Sljedećih 10 pitanja ispituju stupanj zadovoljstva funkcijama u gradu te su prikazana uz pomoć Likertove skale od pet stupnjeva, a vrijednosti su sljedeće: 1-izrazito sam nezadovoljan, 2-nezadovoljan sam, 3-niti sam zadovoljan niti sam nezadovoljan, 4-zadovoljan sam, 5-izrazito sam zadovoljan. Posljednjih pet pitanja su pitanja otvorenog tipa u kojima su se ispitivali stavovi ispitanika o prednostima i nedostacima života u gradu, mogućnostima zaspošljavanja, priželjkivanjima budućeg razvoja te mišljenju o potencijalnom preseljenju. Primjerak anketnog upitnika nalazi se u prilogima. Podaci su obrađeni putem deskriptivne statistike te su rezultati prikazani u obliku grafikona i tablica. *Microsoft Office Excel* i *Google obrazac* korišteni su kao alati unosa i obrade podataka.

Podaci korišteni u analizi demografskih obilježja stanovništva, dobiveni su od Državnog zavoda za statistiku te su grafički prikazani i obrađeni u Microsoft Office Excel dok su podaci korišteni u analizi gospodarskih obilježja dobivenim uglavnom iz prostorno-planske dokumentacije te statističkih podataka državnih i lokalnim službi. Za potrebe analize objektivnih pokazatelja, korišteni su podaci dobiveni od Središnjeg registra prostornih jedinica Republike Hrvatske te terenskim istraživanjem. Prikupljeni podaci prikazani su kartografski, a vizualizacija podataka izvršena je uz pomoć programa *Google Earth Pro* te programa *ArcMap 10.3.1*.

3. Teorijski okvir rada – kvaliteta života i funkcionalna opremljenost

Glavni teorijski okvir u istraživanju dijela vezanog uz kvalitetu života bila su istraživanja i znanstveni radovi Slavuj Borčić gdje se primijenom objektivnih i subjektivnih pokazatelja dolazi do zaključaka o kvaliteti života. Uz njezine radove, kao teorijski okvir poslužili su i radovi dvojice istaknutih urbanih geografa, od ranije spomenutog Pacionea te Andráška. Teorijski okvir odnosi se na zaključke o tome kako se stupanj (ne)zadovoljstva mijenja ovisno “od mjesta do mjesta” te kako u procjeni subjektivne i objektivne kvalitete života, prostor i prostorna razina istraživanja (susjedstvo, grad, država i dr.) imaju važnu ulogu (Andráško, 2009; Pacione, 2003).

3.1. Definicija i razvoj istraživanja kvalitete života

Kvaliteta života je višedimenzionalni te konceptualno vrlo složen pojam kojim se bave brojne znanstvene discipline. Kao takvu, izrazito teško je ponuditi jedinstvenu definiciju s obzirom da različite discipline podrazumijevaju i različito definiran pojam kvalitete života. Tako primjerice, znanosti iz područja biomedicine i zdravstva, za kvalitetu života koriste specifično određenu definiciju koja je povezana sa zdravljem osobe, a sastoji od “subjektivne procjene fizičke, psihičke i socijalne domene zdravlja, a pod utjecajem je osobnih iskustava, očekivanja, vjerovanja i percepcija” (Testa 1996 prema Pelčić, Jakab i Glavina, 2017, 33). U psihologiji, naglasak se stavlja na „psihofiziološki sklop pojedinca, njegove osobine, aspiracije, želje i vrijednosti“ (Tadinac i Lučev, 2008, 69). Ekonomska shvaćanja kvalitete života odnose se na istraživanje životnog standarda i zadovoljstva istim dok političari i politolozi kvalitetu života izjednačuju sa slobodom i pravom građana, odnosno demokratskom pravednošću (Tadinac i Lučev, 2008).

Počeci istraživanja i diskusije o kvaliteti života počele su se razvijati 60.-ih godina prošlog stoljeća u zapadnim zemljama (prvenstveno SAD-u). Ti počeci, bili su vezani uz mjerenje razine života, *level of living*, putem ekonomskih pokazatelja s obzirom da se smatralo da je život građana bolji ukoliko je materijalna razina života viša. Među prvima koji se bavio ovim mjerenjima bio je G. Malcom Lewis koji je u svojem radu *Levels of Living in the North-Eastern United States c.1960: A New Approach to Regional Geography*, mjerio indeks razine života uključujući 12 značajki stanovništva i kućanstava. Indeksi su izračunati za 397 okruga na sjeveroistoku SAD-a, a njihova se distribucija kartografski prikazala i analizirala. Paralelno s tim, došlo je do spoznaje da osiguranje materijalnih sredstava ne uvjetuje blagostanje i u ostalim životnim aspektima (Slavuj, 2012). Pristup proučavanju kvalitete života počeo se mijenjati te se javila potreba za uključivanjem i ostalih pokazatelja te se neposredno nakon javio pokret „društvenih indikatora“ o kojem će kasnije biti riječi. Od 1970.-ih pa nadalje, istraživanja se proširuju na složenija propitivanja prostornih razlika u stupnju zadovoljstva vlastitim životom. Najpoznatiji geografski znanstveni radovi nastali u ovom periodu su knjiga Davida L. Smitha *Introduction to Welfare Geography* (1973a) i *The Geography of Social Well-Being in the United States* (1973b) te knjiga Paula L. Knoxa *Social Well-Being: A Spatial Perspective* (1975) (Slavuj, 2011).

Kako je već ranije spomenuto, u početnim fazama istraživanja kvalitete života koristili su se ekonomski pokazatelji. Spoznaja da je kvaliteta života kompleksan istraživački predmet, dovela je do potrebe razvoja novih pokazatelja koji su potom potaknuli razvoj čitavog novog pokreta pod nazivom „pokret društvenih indikatora“ (Smith, 1975). Društveni pokazatelji dijele se na subjektivne i objektivne, a prvi je takav naziv skovao američki znanstvenik Raymond Bauer 1966. godine. U svojoj knjizi, istog naziva, govori o čitavom skupu društvenih pokazatelja putem kojih se može spoznati trenutačno stanje u prostoru, potpuna dimenzija problema zajednice te odrediti potencijalna rješenja i mjere u programima razvoja (Bauer, 1966). Subjektivni i objektivni pokazatelji imaju značajnu ulogu u istraživanju, a njihovim kombiniranim učinkom, dobivaju se još vjerodostojniji rezultati. Geografija je svoj doprinos u ovom pokretu dala na način da je društvenim pokazateljima pridodala novu dimenziju - prostornu. Prostorna dimenzija u proučavanju kvalitete života vrlo je bitna, bilo na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini. No, gotovo je nemoguće odrediti pokazatelje koji će biti jednako primjenjivi u svim prostorima. Veliki izazov za svakog istraživača predstavlja odabir prikladnih pokazatelja. Odabir pokazatelja ovisi o više faktora, a prvenstveno o prostoru istraživanja i ciljevima.

S vremenom, geografsko sudjelovanje u proučavanju kvalitete života postaje sve aktivnije kao i spoznaja da geografija zaista može dati dosta doprinosa u rješavanju društvenih problema i pitanja. Primarna uloga geografije je uvid u prostorne i društvene razlike u kvaliteti života te prepoznavanje ključnih problema i ponuda adekvatnih rješenja (Knox, 1975). Također, treba napomenuti kako su podaci koji se prikupе prilikom istraživanja kvalitete života naknadno primjenjivi u planiranju politika i programa razvoja.

3.1.1. Objektivni i subjektivni pokazatelji

Slavuj se iscrpno bavila temom objektivnih i subjektivnih pokazatelja u konceptu istraživanja kvalitete života, njihovim prednostima i nedostacima, razvoju te mogućnosti kombinirane primijene. Prema Slavuj (2012) objektivni pokazatelji „odražavaju objektivna stanja i promjene neovisno o osobnim evaluacijama“ dok subjektivni pokazatelji „naglašavaju individualnu percepciju i evaluaciju, te ukazuju do koje su razine ispunjena subjektivna očekivanja pojedinca“. Kako je već ranije spomenuto, na samim počecima istraživanja koncepta kvalitete života (1970.-ih), koristili su se isključivo objektivni pokazatelji. Ubrzo, javila se potreba za uvođenjem i subjektivnih pokazatelja, a nedugo nakon toga i njihova

paralelna primjena. Tijekom 1990.-ih godina došlo je do uzleta u istraživanju kvalitete života na svim prostornim razinama, a naročito na lokalnoj. Upravo zbog orijentiranosti na lokalnu razinu, dolazi do razvoja novog pokreta u istraživanju, a to je *Pokret indikatora zajednice* (Wong, 2006.). Ono što je dodatno potaknulo potrebu za razvojem tih pokazatelja je donošenje plana Agenda 21. Plan je prihvaćen 1992. godine na konferenciji Ujedinjenih naroda u Brazilu. Udruživanjem vladinih i nevladinih organizacija implicira se zalaganje za razvoj pokazatelja koji će omogućiti čvrstu i stabilnu podlogu za uspostavu odluka na svim razinama-od nacionalne do lokalne (United Nations Indicators of Sustainable Development, 2007.). Drugim riječima, da bi se došlo do konkretnih spoznaja o kvaliteti života, potrebno je krenuti od niže razine ka višoj te naglasak staviti na proučavanju pojedinaca ili društava lokalne razine.

Objektivni pokazatelji prikazuju činjenično stanje ali ne odražavaju iskustvenu dimenziju kvalitete života, što im se ujedno navodi i kao najveći nedostatak (Campbell i dr., 1976 prema Slavuj, 2011). Potreba za uključivanjem subjektivnih pokazatelja javila se kad i spoznaja da je potrebno posegnuti za elementima subjektivnog zadovoljstva, odnosno emocionalnim stanjem pojedinca (Slavuj, 2014). Subjektivni pokazatelji zasnivaju se na mjerenju stavova, uvjerenja i mišljenja pojedinaca na temelju čega se kasnije donosi procjena stanja prostora i kvaliteta života. Kao i objektivni, i ovi pokazatelji posjeduju određene nedostatke. S obzirom da je naglasak na emocijama i subjektivnom stavu, valjanost ovih podataka može biti upitna, isto kao i njihova interpretacija. Razlike u osobnostima svakog pojedinca te okoline u kojoj živi, uvelike utječu na stvaranje stavova i mišljenja (Slavuj, 2014). S druge strane, „hvatanje“ percepcija i mišljenja, smatra se najvećom prednošću ovih pokazatelja. Također, uspoređivanje rezultata puno je lakše s obzirom da su subjektivni pokazatelji, za razliku od objektivnih, izraženi istim mjernim jedinicama. Primjerice, stupanj zadovoljstva nekom životnom domenom mjeri se Likertovom skalom. U anketnom istraživanju kao primarnom izvoru subjektivnih pokazatelja ovoga rada, koristila se upravo Likertova skala u izražavanju stupnja zadovoljstva određenim funkcijama u gradu Županji.

3.2. Funkcionalna opremljenost grada

Funkcionalno-prostorna struktura grada, ponajprije se očituje u funkcijama koje grad ima. Gradske funkcije u fokusu su proučavanja znanstvenih disciplina koje se bave prostorom te procesima koji se u njemu odvijaju. Prema Vresku (1996), gradovi su istovremeno mjesta koncentracije i centri polarizacije pa je stoga shvatljivo kako je poznavanje gradskih funkcija

neophodno prilikom tumačenja promjena u prostoru. Kad je riječ o gradskim funkcijama, vrlo često se navodi složenost funkcionalne strukture gradova kojoj je razlog polifunkcionalnost grada. Prostorna struktura grada je kompleksna, a čine ju tri sastavnice: funkcionalna, socijalna i morfološka (Gašparović i dr., 2015). U znanosti, funkcionalno-prostorna struktura grada odražava se u načinu iskorištavanja gradskog zemljišta, odnosno određena je različitim zonama kojima se koriste pojedine gradske djelatnosti (Lukić, Prelogović, 2011). Djelatnosti mogu biti vezane uz proizvodnju, stanovanje, poslovanje, rekreaciju i ostalo te se stoga na prostoru grada može izvršiti podjela s obzirom na njihovu namjenu (Gašparović i dr., 2015). Način iskorištavanja gradskog prostora uglavnom se utvrđuje kartiranjem. U ovom radu će se provesti analiza prostornog razmještaja odabranih poslovnih funkcija te ispitati njihov utjecaj na kvalitetu života.

Opremljenost stambene okoline vrlo je bitna u svakodnevnom životu, a sastoji se od niza institucija koje su potrebne za svakodnevno funkcioniranje (Seferagić, 1993). Svirčić Gotovac (2006), govori o elementu opremljenosti na razini, susjedstva, kvarta ili naselja, a koja se očituje u (ne)postojanju osnovnih društvenih institucija u okolini. Te funkcije se odnose na primjerice, osnovne i srednje škole, dječje vrtiće, trgovine mješovitom robom i specijalizirane trgovine te brojne druge institucije veće ili manje važnosti (Gotovac Svirčić, 2006).

4. Geografska obilježja grada Županje

4.1. Historijsko-geografski razvoja grada Županje

U ovom će se poglavlju objasniti glavni čimbenici koji su utjecali na formiranje današnje funkcionalno-prostorne strukture grada kao i identiteta koje je grad stekao te koji se s vremenom mijenjao. Za temu ovoga rada bitnije je istaknuti da je industrija, naročito drvna i prerađivačka, kroz povijest imala vrlo značajnu ulogu u gospodarskom razvoju kako grada Županje tako i čitavog okolnog kraja.

Već u prapovijesnom razdoblju, područje Županje bilo je trajno naseljeno što dokazuju brojna arheološka nalazišta iz tog perioda. Prva naselja na ovom prostoru pripadala su mlađem kamenom dobu, a stanovnici ovog prostora, doseljenici iz južne Vojvodine, bili su nositelji starčevačke kulture. O razdoblju između dolaska Rimljana pa sve do početka 13. stoljeća i trajnog naseljavanja Hrvata u Slavoniju, postoji jako malo pisanih svjedočanstava, gotovo ništa,

iako postoje materijalni ostaci koji svjedoče o životu iz tog perioda. Prva pisana zabilješka imena Županja datira iz 1554. godine, a nalazi se na Merkatorovoj karti pod nazivom *Zupana blacia* iliti Županje Blato. Takva zabilješka ukazuje na to da je Županja u tom periodu bila veće naselje županijske Posavine (Službene stranice grada Županja, 2018). Sredina 18. stoljeća obilježena je tzv. „ušoravanjem“, odnosno „stjerivanjem“ kuća u red koje karakterizira suseljavanje manjih okolnih zaselaka u jedinstveno naselje. Upravo tada, stari dio današnje Županje dobio je urbanistički oblik koji je sačuvan do danas. (Pešić, 2006).

Najintenzivnije promjene na gospodarskom planu dogodile su se 80.-ih godina 19. stoljeća. U međuvremenu, dolazi do ukidanja Vojne granice i specifičnog vojno-feudalnog sustava. Do tada je vojno-graničarski sustav bio temeljen na zadrugama, a sada se javlja prodor kapitalizma koji želi u potpunosti iskoristiti potencijale hrastovih šuma što ujedno prati i naseljavanje stranih poduzetnika. Strani poduzetnici, dobro upućeni u potrebe europskog tržišta, započeli su razvoj drvno-prerađivačke industrije. Ubrzo se eksploatacija hrasta znatno intenzivirala te je 80.-ih godina podignuta Tvornica tanina od strane engleskih poduzetnika, a nekoliko godina kasnije podignuta je i Tvornica bačava. Tvornica tanina bila je prva i najveća takva tvornica na prostoru Slavonije. Položaj Županje za gospodarski razvoj bio je izrazito pogodan, s jedne strane zbog izrazite količine hrastovih sirovina i jeftine radne snage te s druge strane zbog rijeke Save koja je omogućavala jeftini transport. Tvornica tanina izrazito dobro je poslovala čemu svjedoče statistički podaci iz 1910. godine u kojima se navodi kako je dnevna proizvodnja sirovine iznosila 1200 vagona, a tvornica je zapošljavala oko 600 radnika. Izgradnja tvornice potaknula je demografske promjene, uglavnom vezane uz ekonomsku migraciju. Veliki broj radnika doseljavao je, kako iz drugih krajeva Hrvatske (Dalmacija, Lika, Gorski Kotar) tako i iz drugih zemalja u Slavoniju, prvo kao sezonci, a potom su se i trajno naseljavali (Pešić, 2006).

Nakon Drugog svjetskog rata, proces ubrzane industrijalizacije prati i proces urbanizacije te se Županja postepeno dobiva izgled i sadržaje urbanizirane sredine. Na takav izgled, veliki utjecaj je ostavila izgradnja dva nova industrijska pogona - Sladorane i Mljekare 1942. i 1950. godine. Posljedica otvaranja ova dva pogona, dovela je do promjena u demografskoj strukturi zbog doseljavanja velikog broja radnika. Zbog njih, uz tvornički pogon Sladorana gradi se novo radničko naselje koje je kasnije sraslo s urbanim dijelom grada. Tada, Županja izrasta u jednu od većih općina u sastavu vinkovačkog kotara. Uslijed nove teritorijalno-administrativne podjele, vinkovački kotar se ukida 1961. godine, a Županja se

oblikuje u središte županjske općine (Službene stranice grada Županja, 2018). Početkom devedesetih godina, Županja je ušla u teško ratno razdoblje tijekom kojeg je dobila epitet grada s najdužim neprekinutim trajanjem opće uzbune koje je trajalo tri i pol godine. Tijekom ratnih zbivanja uspjela je održati sve gradske funkcije i gospodarstvo da bi po završetku rata proces privatizacije učinio svoje te dolazi do gašenja proizvodnje većine poduzeća. Funkcionalno-prostorna struktura grada nije se znatno mijenjala. Sjeverni i sjeverozapadni dio grada i danas je ostao namijenjen industrijskom razvoju dok je središnji i južni dio grada, urbanizirani, namijenjen stanovanju te ostalim poslovnim djelatnostima.

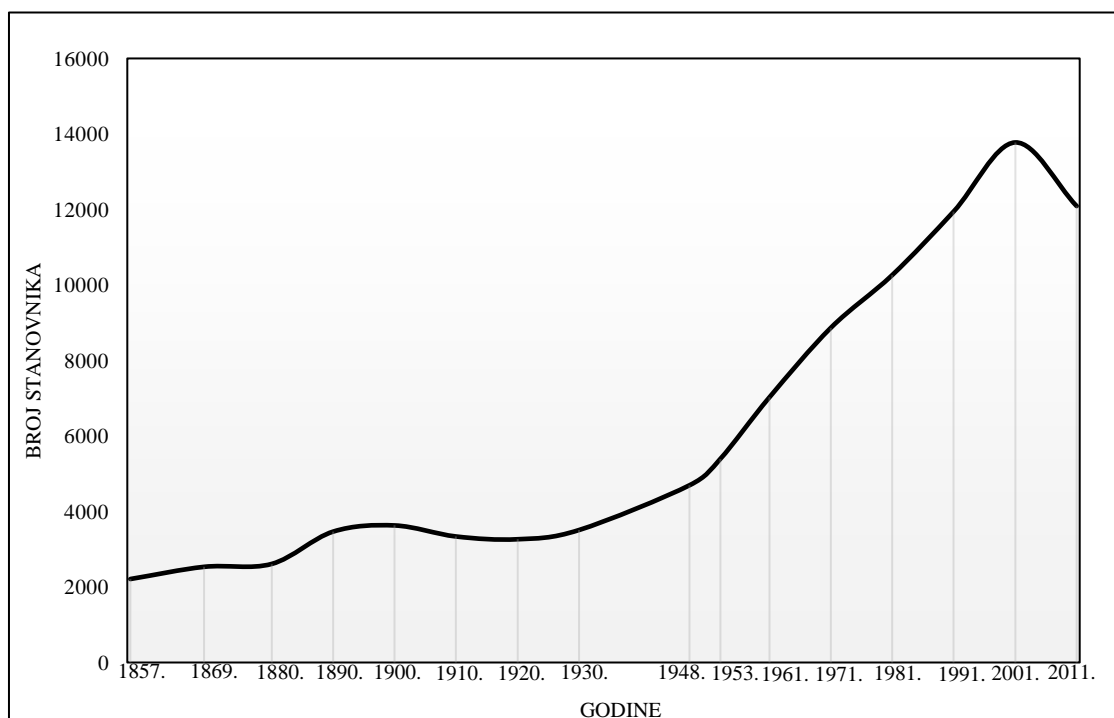
4.2. Demografska obilježja grada Županje

Za potpunije razumijevanje kvalitete života, potrebno je upoznati se s demografskom komponentnom i obilježjima promatranog prostora. Opća demografska obilježja Istočne Hrvatske, odnosno pet slavonskih županija, među kojima se nalazi i Vukovarsko-srijemska, obilježava dvostruki gubitak stanovništva – i prirodnim i mehaničkim putem. Gubitak stanovništva prirodnim putem odvija se prirodnom depopulacijom, odnosno brojnijim umiranjem od rađanja dok se mehaničkim putem stanovništvo gubi emigracijskom depopulacijom, odnosno većim iseljavanjem. Uz to, prisutan je i ubrzani proces demografskog starenja stanovništva. Prostor Istočne Hrvatske od 1991. godine pa sve do danas, ima najnepovoljnija dinamička obilježja te je demografski jedan od najugroženijih prostora, a nakon Domovinskog rata, postao je sinonim za iseljavanje, depopulaciju te ostarjelost (Živić, 2018). Ipak, najveću prijetnju čini sve snažniji proces koji je posljednjih nekoliko godina uzeo maha, a to je selektivno iseljavanje, naročito u inozemstvo (Živić, 2018). Ide li Županja u korak sa spomenutim procesima, ustanoviti će se analizom odabranih demografskih obilježja u nastavku. Prikupljanje statističkih podataka bilo je otežano zbog nepostojanja traženih podataka na razini mjesnih odbora, stoga će sve analize biti izvršene na razini naselja.

4.2.1. Ukupno (opće) kretanje stanovništva

Prema Nejašmiću (2005), ukupno (opće) kretanje stanovništva posljedica je prirodnog kretanja i prostorne pokretljivosti, odnosno konačne migracije. Županja je 1880. godine imala 2611 stanovnika, a 1900. godine već 3630. Međupopisna promjena broja stanovnika u dvadesetogodišnjem razdoblju iznosila je 1019 što znači da se županjsko stanovništvo u tom

periodu povećalo za preko 1000 osoba. Porast broja stanovnika nije bio posljedica nataliteta već imigracije iz Austro-Ugarske. Nakon 1900. godine, broj županjskog stanovništvo stagnira, čak i opada. Razlog tome je prestanak migracije uslijed smanjene eksploatacije šumskih površina zbog intenzivne sječe. Prema popisu iz 1931. godine, Županja broji oko 3500 stanovnika od kojih se većina bavi poljoprivredom dok je u industriji i obrtu zaposleno oko 1000 osoba. Nakon gašenja tvornice Tanina 1936. godine, broj stanovnika se još smanjuje. Prema popisu iz 1953. godine, Županja broji 5391 stanovnika dok je uoči Drugog svjetskoga rata imala nešto više od 3500. Ovom značajnom povećanju broja stanovnika u razdoblju od 15 godina, doprinijeli su doseljeni radnici novootvorenih tvorničkih pogona - Sladorana i Mljekara. Sve do 2001. godine, Županja ima uzlazni trend u kretanju broja stanovnika, a nakon toga, broj stanovnika iz godine u godinu drastično se smanjuje (Sl. 2) (Pešić, 2006). Prema podacima procjene Državnog zavoda za statistiku, u suvremenom razdoblju, stanovništvo grada Županje od 2007. do 2020. godine imalo je dva prijeloma događaja. Prvi se odvio 2008. godine, a povezan je s ekonomskom krizom koja je potaknula na migracije te drugi 2013. godine kada se ulaskom Hrvatske u Europsku uniju omogućilo slobodnije kretanje te povećanje ekonomskih migracija u ostale države Europske unije.

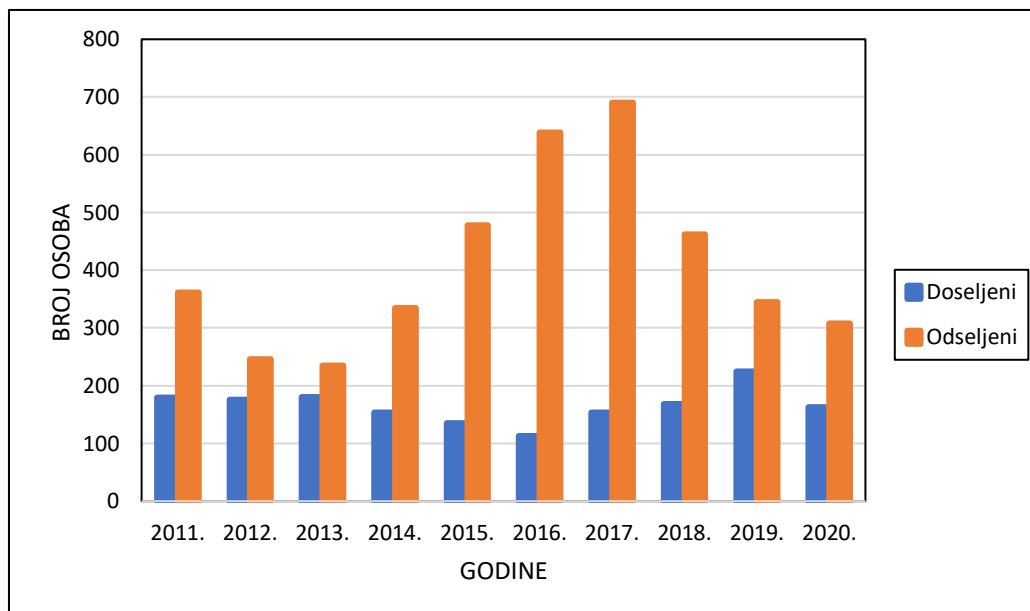
Sl. 2. Ukupno kretanje stanovništva grada Županje u razdoblju 1857. – 2011. godine

Izvor: Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857. – 2001., Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2005.; *Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine*: stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, www.dzs.hr

4.2.2. Prostorna pokretljivost stanovništva

Prostorna pokretljivost stanovništva može se, u širem smislu, izjednačiti s pojmom migracije. Čimbenici koji utječu na odluku stanovništva da promjeni svoje mjesto boravka su različiti. U gradu Županji, najveći utjecaj imaju gospodarski čimbenici koji se odnose na slabe mogućnosti zaposlenja i zarade, a samim time i na osiguravanje egzistencije. Stoga, za većinu stanovništva, glavni motivi preseljenja su veća mogućnost zaposlenja, stjecanje većih zarada te općenito poboljšanje životnog standarda i kvalitete života. Migracije na ukupno kretanje stanovništva ostavljaju utjecaj na veličinu ukupnog stanovništva te na njegov prostorni razmještaj, na sastavnice prirodnog kretanja te na sastav stanovništva (demografski, društveni i gospodarski) (Nejašmić, 2005). Na prostoru grada Županje, selektivne migracije, naročito prema dobi te stupnju obrazovanja i zanimanju, uzele su svoj zamah. Istraživanja su pokazala da veću sklonost migriranju pokazuju visokoobrazovani, studenti i nezaposleni u životnoj dobi između 20 i 30 godina (Nejašmić, 2005 prema Božić i Burić, 2005).

Županja danas ima epitet jednog od najvećih emigracijskih žarišta u Hrvatskoj. Ako se promatraju ukupne migracije, od 2011. do 2020. godine, može se primijetiti kako je migracijski saldo negativan kroz čitavo razdoblje (Sl. 3). Ako se rezultati izraze u apsolutnim brojkama, ukupno je doseljeno 1647 osoba dok je u istom razdoblju ukupno odseljeno 4099 stanovnika. Treba istaknuti kako su ipak pravi razmjeri iseljavanja nepoznati s obzirom da mnogi iseljenici ne odjave svoje prebivalište koje su prema zakonu iz 2012. godine dužni učiniti (Pokos, 2017). Također, od 2013. godine može se učiti uzlazni trend u iseljavanju s obzirom da je to godina ulaska Hrvatske u Europsku Uniju. Svoj vrhunac u iseljavanju, Županja je doživjela 2017. godine kada je zabilježeno 690 iseljenih osoba i to najviše u inozemstvo, njih 473 (Tab. 1). Najmanje osoba se odselilo 2013. godine, njih 235. Kada je riječ o doseljenicima, najviše ih se bilježi 2019. godine, čak 225 od čega najviše iz inozemstva, njih 140. Najmanje doseljenih bilježi se pak 2016. godine kada ih se doselilo 116.

Sl. 3. Odnos doseljenog i odseljenog stanovništva Županje 2011.-2020.

Izvor: Gradovi u statistici, Doseljeno i odseljeno stanovništvo 2011.-2020. DZS, Zagreb, www.dzs.hr

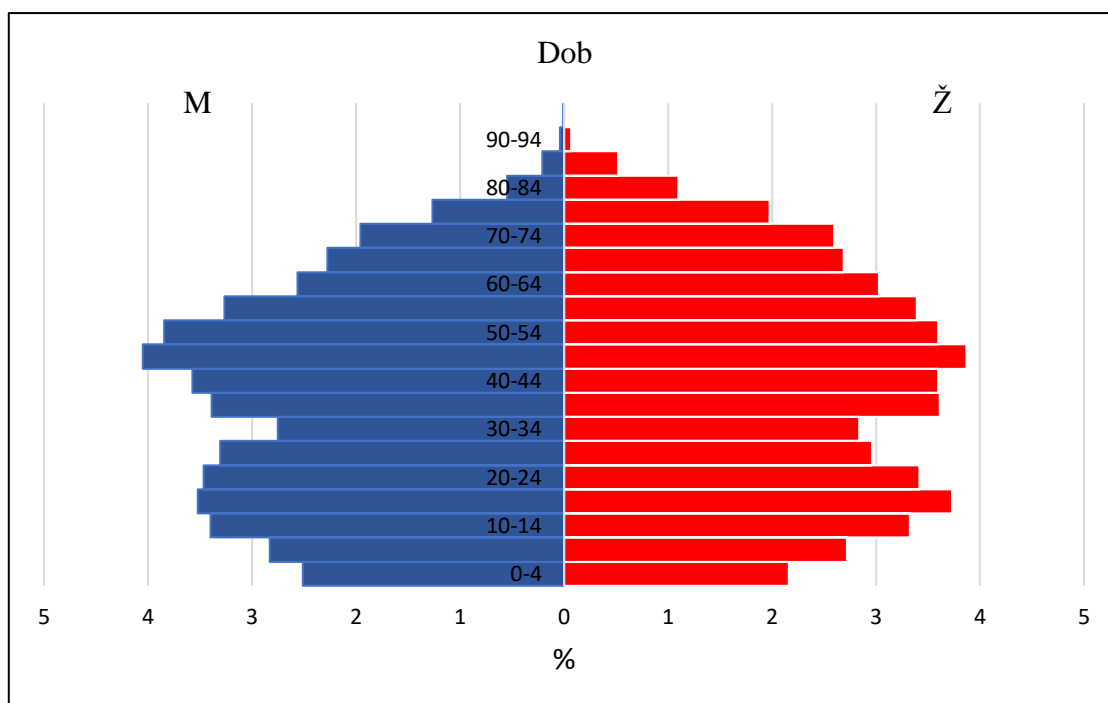
Tab. 1. Kretanje broja doseljenog i odseljenog stanovništva u Županji 2011.-2020.

Godina	Dospeljeni				Odseljeni			
	Ukupno	Drugi grad/općina iste županije	Druga županija	Inozemstvo	Ukupno	Drugi grad/općina iste županije	Druga županija	Inozemstvo
2011.	179	83	61	35	361	64	158	139
2012.	176	77	68	31	246	66	146	34
2013.	180	76	67	37	235	52	137	46
2014.	154	62	63	29	335	66	159	110
2015.	135	60	47	28	478	55	150	273
2016.	113	66	28	19	639	74	162	403
2017.	154	66	41	47	690	76	141	473
2018.	168	80	36	52	462	67	117	278
2019.	225	46	39	140	345	62	124	159
2020.	163	63	42	58	308	42	104	162

Izvor: Gradovi u statistici, Doseljeno i odseljeno stanovništvo 2011.- 2020. DZS, Zagreb, www.dzs.hr

4.2.3. Sastav stanovništva prema dobi i spolu

Podaci o dobi i spolu u demografskim se analizama najčešće zajednički prikazuju dobno-spolnim piramidama (Nejašmić, 2005). Prema popisu iz 2011. godine, grad Županja ima manju prevlast ženskog (51,21 %) nad muškim stanovništvom (48,79 %) (Sl. 4). Baza piramide dobno-spolnog sastava stanovništva grada Županje za 2011. godinu ima usku osnovicu te ispupčeni središnji dio zbog čega piramida poprima oblik urne. Ove karakteristike odgovaraju starom ili kontraktivnom stanovništvu dok ovakav tip piramide obilježava niska stopa rodosti i smrtnosti te prirodna depopulacija. Udio starijih dobnih skupina (65 i više) u piramidama ovakvog oblika veći je od 8 %. Udio starih dobnih skupina (65 i više) u 2011. godini u Gradu Županji iznosi 15,26 %, što je obilježje izrazito starog ili izrazito kontraktivnog stanovništva. Također, očite su i krnje generacije u dobnj skupini 30-34 godine što se može pripisati emigracijama.

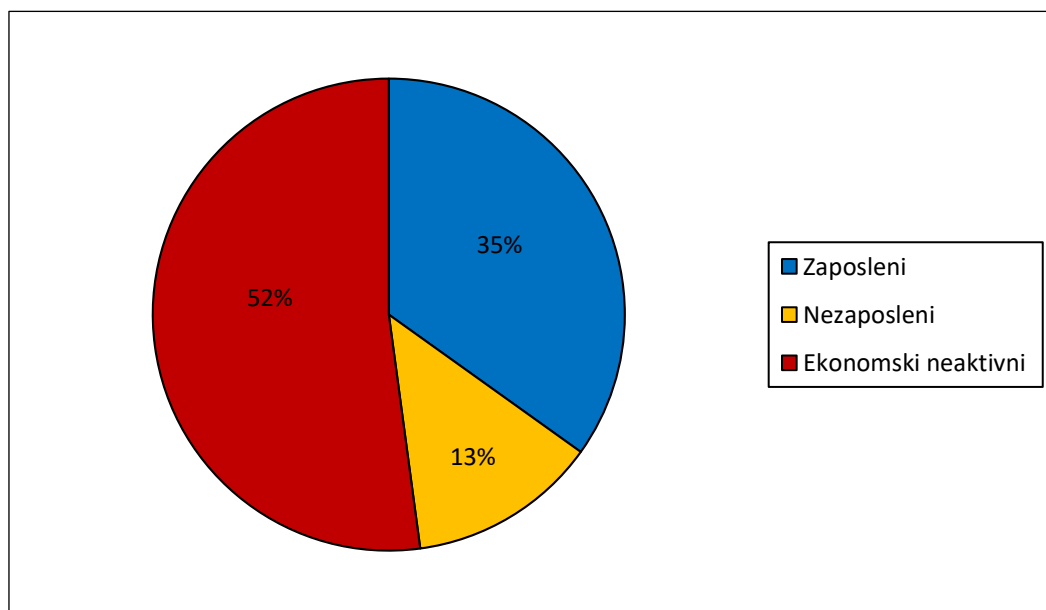

Sl. 4. Sastav stanovništva prema dobi i spolu u Županji 2011. godine

Izvor: *Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine: stanovništvo prema spolu i starosti po naseljima*, DZS, Zagreb, www.dzs.hr

4.2.4. Sastav stanovništva prema socioekonomskom statusu

Prema popisu iz 2011. godine, stopa aktivnosti u gradu Županji iznosila je 35 %, odnosno toliki je bio udio zaposlenog stanovništva. Nezaposlenog stanovništva, u čiju kategoriju ulaze nezaposleni koji traže prvo zaposlenje i nezaposleni koji traže ponovno zaposlenje, bilo je 13 %. Ekonomski neaktivno stanovništvo čini najveći udio, čak 52 %, a unutar ove kategorije nalazi se umirovljeno stanovništvo kojeg je prema udjelu unutar ove kategorije najviše, čak 45 % (Sl. 5). Najveći broj aktivnog stanovništva bio je zaposlen u prerađivačkoj industriji (659), trgovini na veliko i malo, popravku motornih vozila i motocikala (520) te javnoj upravi, obrani i obaveznom socijalnom osiguranju (453). U navedenim djelatnosti ukupno je bilo zaposleno oko 47 % aktivnog stanovništva, a ostatak u svim ostalim djelatnostima. Najmanji postotak aktivnog stanovništva bio je zaposlen u djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela (0 %). Unatoč činjenici da se županjski kraj nalazi unutar poljoprivredne regije, tek 4,5 % aktivnog stanovništva bavilo se poljoprivredom, šumarstvom i ribolovom. To ukazuje na sve veće odmicanje od tradicionalnih djelatnosti vezanih većim dijelom uz poljoprivrednu proizvodnju, odnosno postepenu deagrarizaciju. Živić je još 1998. godine u svojim radovima o deagrarizaciji Istočne Hrvatske govorio o napuštanju poljoprivrede kao djelatnosti pod utjecajem ubrzane industrijalizacije te tercijarizacije prostora.

Sl. 5. Stanovništvo grada Županje prema ekonomskoj aktivnosti 2011. godine

Izvor: *Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine*: stanovništvo staro 15 i više godina prema trenutačnoj aktivnosti, starosti i spolu, DZS, Zagreb, www.dzs.hr, URL8

Tab. 2. Zaposleni po djelatnostima u gradu Županji, 2011.

Područje djelatnosti	2011.
Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	0
Rudarstvo i vađenje	9
Poslovanje nekretninama	9
Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca, djelatnosti kućanstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	10
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	35
Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnost sanacije okoliša	38
Informacije i komunikacije	46
Umjetnost, zabava i rekreacija	52
Ostale uslužne djelatnosti	63
Administracija i pomoćne uslužne djelatnosti	72
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	103
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	145
Prijevoz i skladištenje	146
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	157
Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	181
Građevinarstvo	197
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	208
Obrazovanje	373
Javna uprava i obrana, obavezno socijalno osiguranje	453
Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala	520
Prerađivačka industrija	659
UKUPNO*	3476

Izvor: *Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011.* godine:

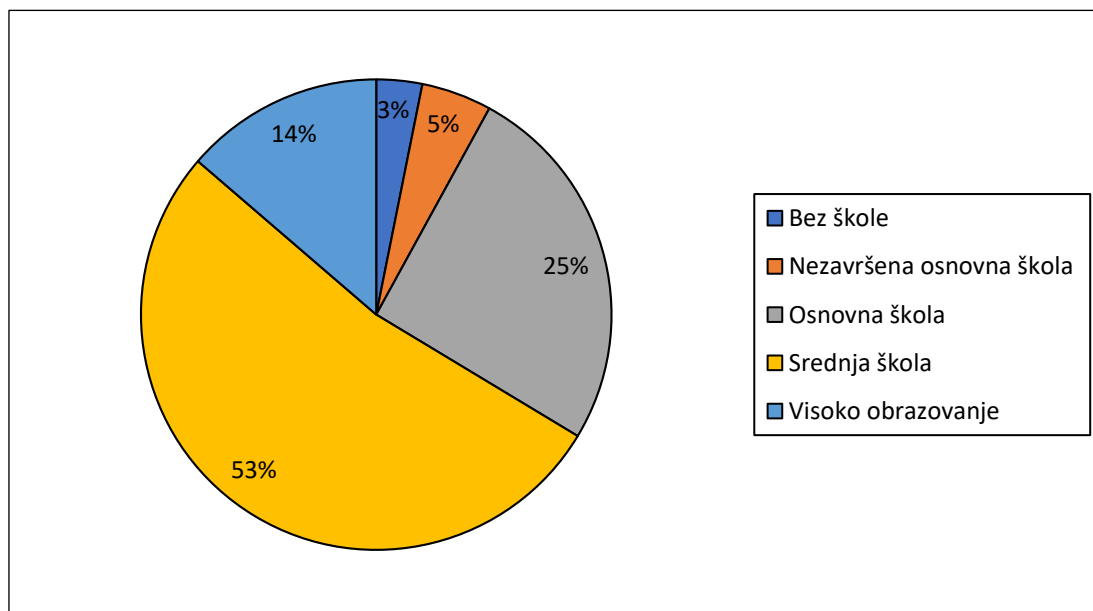
zaposleni prema područjima djelatnosti, starosti i spolu, DZS, Zagreb, www.dzs.hr

*u analizu nisu uključeni Nepoznati

4.2.5. Obrazovna struktura stanovništva

Obrazovni sastav stanovništva i njegov značaj mijenjao se s modernizacijom društva. U obrazovnoj strukturi stanovništva grada Županje, prevladava stanovništvo sa završenom srednjom školom (53 %), dok je na drugom mjesto najveći postotak stanovništva sa završenom osnovnom školom (25 %). Slijedi stanovništvo s visokim obrazovanjem (14 %) te nakon toga stanovništvo s nezavršenom osnovnom školom (5 %) i stanovništvo bez škole (3 %) (Sl. 6). Obrazovna struktura grada Županje takva je zbog već od ranije spomenutih migracija mladog, u većoj mjeri fakultetski obrazovanog stanovništva, koje život započinje van granica Hrvatske.

Prema rezultatima provedenog anketnog istraživanju o kvaliteti života mladog srednjoškolskog stanovništva na prostoru Vukovarsko-srijemske županije, Bendra, Miletić i dr. (2019) došli su do zaključka da tek trećina ispitanika ima želju nakon završetka školovanja živjeti na području županije dok je njih gotovo dvije trećine iskazalo želju za promjenom adrese, bilo u druge krajeve Hrvatske ili u inozemstvo. Šanse za zapošljavanje, mladi procjenjuju dosta slabima te su zbog neizvjesne budućnosti skloni razmišljanju o trajnom odlasku. Slična obilježja i stavovi vrijede i za grad Županju.

Sl. 6. Obrazovna struktura stanovništva grada Županje 2011. godine

Izvor: *Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine*: stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, starosti i spolu, DZS, Zagreb, www.dzs.hr

4.3. Struktura gospodarstva

Počeci gospodarskog razvoja u Županji vezani su uz već ranije spomenute engleske kapitaliste koji 80.-ih godina 19. stoljeća na prostoru grada otvaraju tvornicu tanina. Nedugo nakon, dolazi do razvoja bankarstva, trgovine i obrta ali i do ubrzane industrijalizacije koja je omogućila novi zamah u gospodarskom razvoju Županje. Otvorena su dva nova tvornička pogona – Mljekara te Sladorana. Mljekara je tada bila najveći pogon u proizvodnji mlijeka u prahu na prostoru čitave jugoistočne Europe. Razvile su se još brojne druge industrije, primjerice tekstilna, drveno prerađivačka i metalna od kojih se može izdvojiti tvornica za proizvodnju poljoprivrednih strojeva. Od velikog značaja za razvoj grada bila je izgradnja cestovne infrastrukture te otvaranje domaće Županijske banke 1955. godine. čija je iznenadna

propast katastrofalne posljedice za gospodarstvo grada ali i čitavu Županijsku Posavinu (Plan razvoja grada Županje do 2027).

Županja je pozicionirana na samom istoku Hrvatske, što znači da se uglavnom radi o području koje svoju gospodarstvo inicijalno temelji na poljoprivredi i šumarstvu kao i industriji koja prati te djelatnosti. Plodna tla na njihovom području, koje obuhvaćaju sam Grad te okolne općine Bošnjaci, Drenovci i Vrbanja, čine 27.456 hektara ili 45,2 % ukupne površine. Pored plodnog tla i šume zauzimaju veliko područje od oko 25.000 ha ili 41 % teritorija. Ipak, danas je većina gospodarstva temeljena na sektorima proizvođačke i prerađivačke industriju. Glavno industrijsko gospodarstvo čine: Slavonija Županja d.d. za preradu i promet žitarica, TVIN d.o.o. Virovitica izdvojeni pogon Županja, Hrvatska industrija šećera d.d. pogon Županja, Novi Domil d.o.o., Biomass to Energy Županja d.o.o., SAME DEUTZ FAHR Žetelice d.o.o. i Šišarka d.o.o. (Tab. 3).

Tab. 3. Najbitniji proizvodni pogoni u gradu Županji

Naziv industrijskog pogona	Osnovna djelatnost
Slavonija Županja	Proizvodnja mlinskih proizvoda
TVIN	Proizvodnja namještaja
Hrvatska industrija šećera, pogon Županja	Proizvodnja šećera
Novi Domil	Proizvodnja mlječnih proizvoda
Biomass to Energy	Proizvodnja električne i toplinske energije
SAME DEUTZ FAHR	Proizvodnja poljoprivrednih
Šišarka	Proizvodnja proizvoda od drva

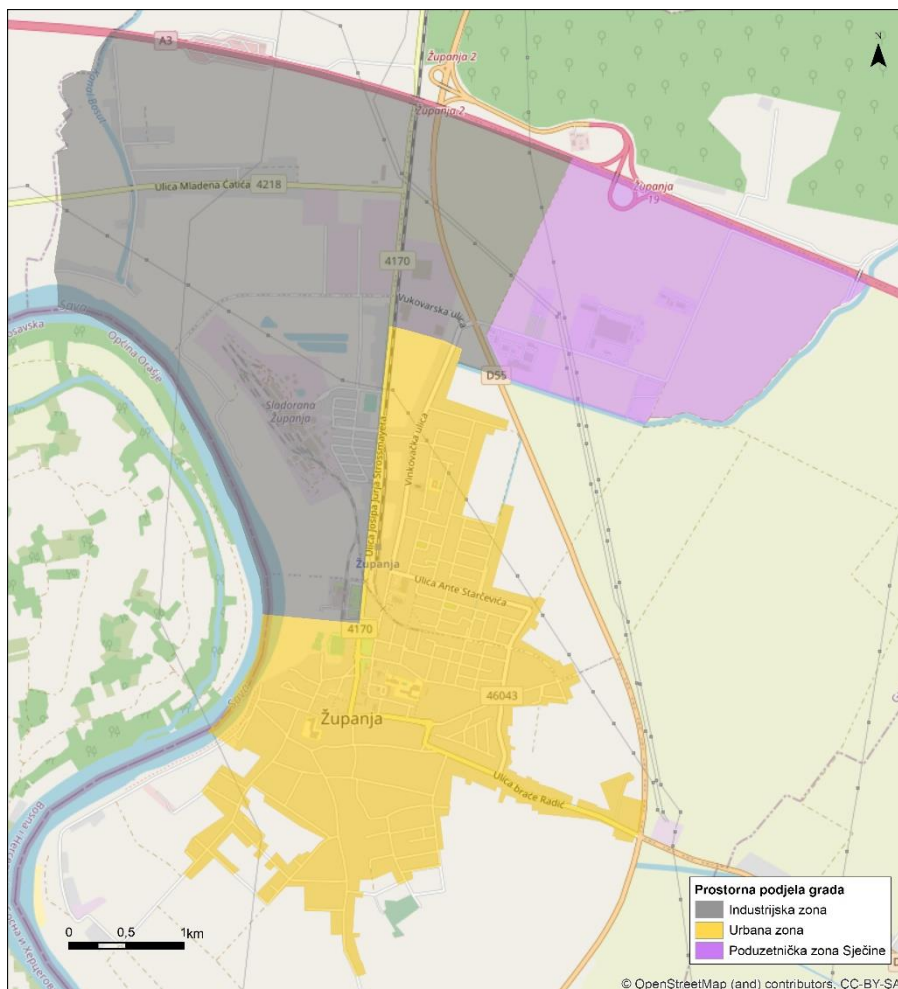
Izvor: Fininfo

Županja je smještena na izrazito povoljnom geoprometnom položaju – sa sjeverne strane naselje siječe auocesta A3 (Zagreb-Lipovac) koja se ističe kao važan cestovni pravac. Rijeka Sava predstavlja važan vodni put, a spoj na željeznički čvor Vinkovci važan željeznički pravac međunarodnog značaja (europski koridor X). Prema Prostornom planu uređenja Grada Županje, razvoj gospodarstva, industrije i obrtništva smješten je na sjevernom dijelu grada koji je prometno dobro povezan, a u isto vrijeme izdvojen je od “urbanog” dijela grada (Sl. 7). U sjevernom dijelu grada smještena je i poduzetnička zona “Sječine” u kojoj trenutno posluje sedam poduzetnika. Djelatnosti kojima se bave su uglavnom vezane uz prerađivačku prehrambenu i drvnu industriju, građevinarstvo te prijevoz i skladištenje otpada (Plan razvoja

grada Županje do 2027). Poduzetničke zone su vladin projekt koji za cilj ima poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva. Poduzetnicima je osigurano potpuno infrastrukturno opremljeno zemljište prilikom gradnje poslovnog prostora. Na razini jedinica lokalne i regionalne samouprave, razvojem poduzetničkih zona želi se potaknuti ravnomjeran razvoj Republike Hrvatske te povećati zaposlenost (Lončar, 2008).

Prema indeksu razvijenosti¹, Županja je svrstana u IV. skupinu razvijenosti jedinica lokalne i područne samouprave s vrijednosti indeksa 99,83. Vukovarsko-srijemska županija, kao i grad Županja, pripadaju u potpomognuta područja gdje je indeks razvijenosti manji od 75 % prosjeka Republike Hrvatske (URL10). Kao usporedba trenutne razvijenosti, u odnosu na ostale gradove u Vukovarsko-srijemskoj županiji, Županja ima niži indeks razvijenosti od Vinkovca (103,96) te viši od županijskog središta Vukovara (99,46) i Otoka (94,814). Prema podacima Hrvatske gospodarske komore Vukovar, prosječna neto plaća u Županiji u 2020. godini iznosila je 4.749,00 kn.

¹ Indeks razvijenosti je kompozitni pokazatelj koji se računa kao prilagođeni prosjek standardiziranih vrijednosti društveno-gospodarskih pokazatelja radi mjerenja stupnja razvijenosti jedinica lokalne samouprave u određenom razdoblju. Za izračunavanje indeksa koristi se koristi se šest pokazatelja: prosječni dohodak po stanovniku, prosječni izvorni prihodi po stanovniku, prosječna stopa nezaposlenosti, opće kretanje stanovništva, stupanj obrazovanosti stanovništva (tercijarno obrazovanje) i indeks starenja (URL10)

Sl. 7. Prostorna podjela grada Županje prema načinu korištenja zemljišta

Izvor: izrada autorice, Open Street Map

Ubrzani razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti, naročito industrije i uslužnih djelatnosti, potaknuo je društveno-gospodarsku preobrazbu koja se najviše očitovala u smanjenom udjelu poljoprivrednog stanovništva u ukupnom stanovništvu (Živić, 1998). Iako slabije zastupljena nego u prošlosti, poljoprivreda je i dalje jedna od važnijih djelatnosti županjskog kraja. Godine 2001. u gradu Županji bilo je 2990 poljoprivrednih kućanstava odnosno 59 % od ukupnog broja kućanstava. Prosječnu veličinu posjeda manju od 0,1 hektar posjedovalo je 69 % poljoprivrednih kućanstava. Godine 2011. broj poljoprivrednih kućanstava znatno se smanjio te je u gradu Županji bilo svega 771 poljoprivredno kućanstvo, odnosno 19 %. Prosječna veličina posjeda također je iznosila također je u većini iznosila manje od 0,1 hektar, odnosno posjedovalo ju je 33 % poljoprivrednih kućanstava.

Prema izvoru Hrvatske gospodarske komore, prikazani su podaci za 2016. i 2020. godinu o broju poduzetnika, broju zaposlenih te prihodima za grad Županju (Tab. 4). Godine

2016. najznačajnija djelatnost za ovo područje sa 893 zaposlena dok je 2020. godine došlo do pada broja zaposlenih, 681. S obzirom na veliko značenje industrije za ovo područje, izračunat će se stupanj industrijalizacije² za navedene godine. Prema procjenama, broj stanovnika 2016. godine iznosio 10 644 te 2020. godine 9311 stanovnika. To ujedno govori da se stupanj industrijalizacije smanjio s 83,9 na 73, odnosno da je na 1000 stanovnika 2016. godine u industriji bilo zaposleno 84 radnika, a 2020. godine 73 radnika. Kada je riječ o ostalim djelatnostima, 2016. godine najviše je zaposlenih, iza industrije, imala trgovina na veliko i malo te opskrba vodom. Godine 2020., na drugom mjestu je ponovno trgovina na veliko i malo ali se na trećem mjestu sada našla građevinarska djelatnost u kojoj je broj zaposlenih porastao nešto više od tri puta. U nabrojanim djelatnostima, 2016. i 2020. godine bila je oko 75 % od ukupno zaposlenih u poslovnim subjektima na ovom području.

Tab. 4. Broj poslovnih subjekata, zaposlenih te ostvaren prihod po djelatnostima u gradu Županji 2016. i 2020. godine

Godina	Djelatnosti	Broj poduzetnika	Broj zaposlenih	Prihod
2016.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	7	47	24.681.871
2016.	<i>Prerađivačka industrija</i>	23	893	1.359.525.365
2016.	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	2	0	281.076
2016.	Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnost sanacije okoliša	3	91	25.721.615
2016.	Građevinarstvo	10	58	15.333.000
2016.	Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala	39	307	149.678.411
2016.	Prijevoz i skladištenje	10	46	10.176.815
2016.	Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	6	24	4.147.010
2016.	Informacije i komunikacije	2	10	1.723.262
2016.	Poslovanje nekretninama	1	1	3.807.364
2016.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	3	16	11.572.219
2016.	Administracija i pomoćne uslužne djelatnosti	12	63	3.008.579
2016.	Obrazovanje	3	11	2.699.489

² Broj zaposlenih u industriji u odnosu s brojem stanovnika određenog područja pomnožen sa 1000

2016.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	4	20	1.031.183
2016.	Ostale uslužne djelatnosti	10	15	1.005.970
	Ukupno	135	1602	1.614.393.229
2020.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	10	54	107.709.053
2020.	<i>Prerađivačka industrija</i>	22	681	724.651.640
2020.	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	2	18	40.488.247
2020.	Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnost sanacije okoliša	5	97	36.719.750
2020.	Građevinarstvo	32	188	77.524.185
2020.	Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala	46	306	194.724.408
2020.	Prijevoz i skladištenje	12	26	8.853.700
2020.	Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	14	49	6.283.899
2020.	Informacije i komunikacije	4	12	2.662.147
2020.	Poslovanje nekretninama	2	15	2.035.415
2020.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	21	87	23.858.590
2020.	Administracija i pomoćne uslužne djelatnosti	1	1	790.745
2020.	Obrazovanje	4	14	2.323.294
2020.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	5	15	4.877.602
2020.	Ostale uslužne djelatnosti	12	13	1.494.934
	Ukupno	192	1576	1.234.997.609

Izvor: Digitalna komora, 2020

5. Analiza objektivnih pokazatelja – prostorni razmještaj funkcija u gradu

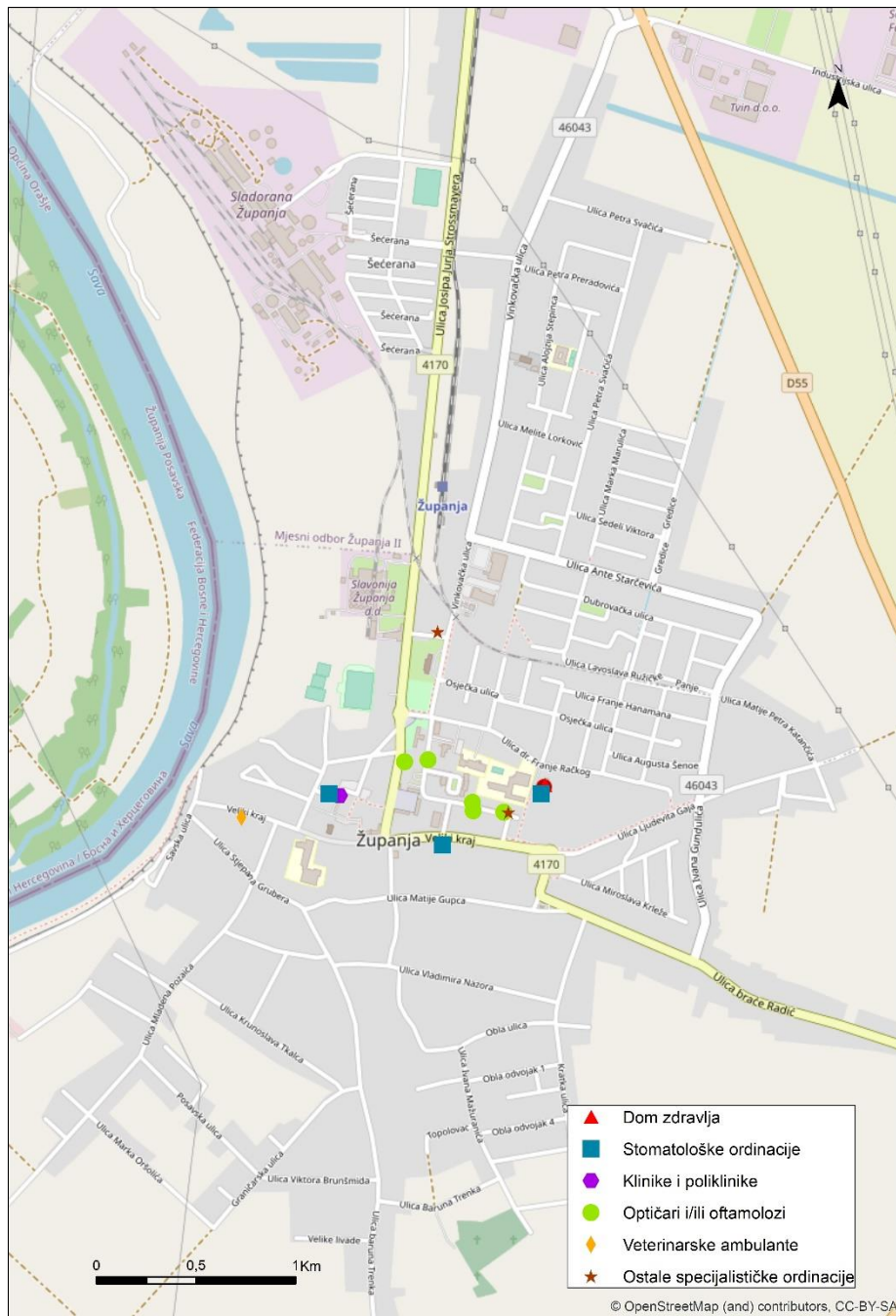
U ovom poglavlju provesti će se analiza funkcionalne opremljenosti grada Županje. Analiziranih funkcija ima šest: odgojno-obrazovna, zdravstvena, trgovačka, uslužna, ugostiteljska i financijska. Lokacije gradskih djelatnosti koje izvršavaju nabrojane funkcije, kartografski će se prikazati u svrhu prikazivanja njihovog razmještaja u prostoru te analize. Podaci o lokacijama funkcija dobiveni su terenskim istraživanjem, odnosno kartiranjem djelatnosti navedenih gradskih funkcija te dodatnom provjerom informacija s Interneta. Terensko istraživanje provedeno je u prosincu 2021. godine. Opremljenost gradskim

funkcijama najčešće je u korelaciji sa stupnjem centraliteta naselja. Veća naselja u pravilu imaju i višu razinu funkcionalne opremljenosti. Takvo stanje posebno se može vidjeti u Vukovarsko-srijemskoj županiji gdje centralna naselja čine 61,5 % svih naselja (Lukić, 2012). Županja pripada u skupinu subregionalnih jačih centara i gradova srednje veličine. Prema Lukićevoj klasifikaciji centralnih naselja i korištenim funkcijama (2012), funkcije u ovom radu izabrane su s obzirom da sve, osim ugostiteljske, pripadaju centralnim funkcijama. Veća zastupljenost centralnih funkcija povećava i kvalitetu života stanovništva tog naselja.

5.1. Zdravstvena funkcija

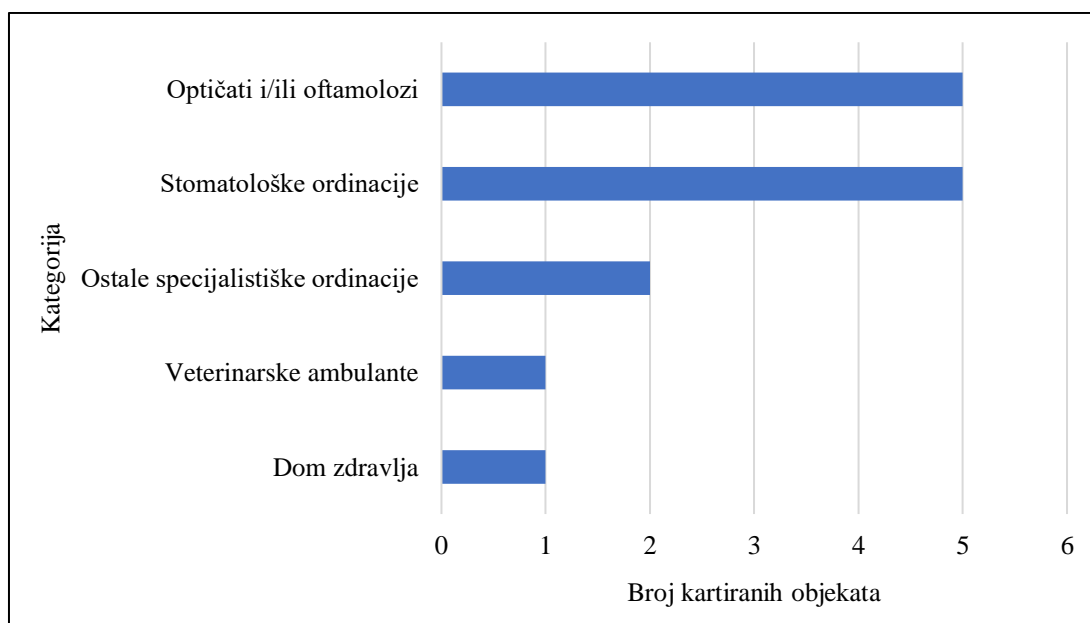
Zdravstvena funkcija podijeljena je na nekoliko kategorija: dom zdravlja, stomatološke ordinacije, veterinarske ambulante, optičari i/ili oftamolozi te ostale specijalističke ordinacije. Napuštenih objekata unutar ove funkcije nije bilo u evidenciji.

Sve kategorije zdravstvene funkcije smještene su unutar mjesnog odbora „Županja I“ (Sl. 8). Na području grada nalazi se jedan Dom zdravlja unutar kojeg su zastupljene osnovne zdravstvene djelatnosti primarne razine: ordinacije obiteljske medicine, patronažna zdravstvena zaštita, sanitetski prijevoz, laboratorijska dijagnostika, ordinacija fizikalne medicine, kirurg, urolog, neurolog i dr. Osim za stanovništvo grada Županje, Dom zdravlja pruža zdravstvene usluge i za okolna naselja. Smatra se da je na toj razini i za grad veličine Županje, jedan Dom zdravlja dovoljan. Jedini nedostatak je manjak liječničkog kadra iz područja obiteljske medicine, interne medicine, pedijatrije, ginekologije i oftamologije koji bi trebalo riješiti tako da stanovništvo ne bi moralo putovati u obližnje veće gradove, primjerice Vinkovce, Vukovar pa čak i Osijek. Stomatoloških ordinacija na području grada ima pet, od kojih se tri nalaze unutar Doma zdravlja. Riječ je o manjim ordinacijama, dobro raspoređenima na prostoru grada. Postoji samo jedna poliklinika interne medicine i ginekologije. Optičara i oftamologa na prostoru grada ima pet. Njihov raspored i broj je također zadovoljavajuć. Ostalih specijalističkih ordinacija ima dvije, jedna koja pruža usluge liječenja uz pomoć soli te ordinacija koja pruža usluge fizikalne terapije i rehabilitacije, a bilo bi poželjno kad bi se njihov broj povećao. Na prostoru grada djeluje samo jedna veterinarska ambulanta koja je također nedostatna.

Sl. 8. Prostorni razmještaj objekata zdravstvene funkcije u gradu Županji

Izvor: terensko kartiranje, Open Street Map

Sl. 9. Broj kartiranih skupina objekata zdravstvene funkcije u gradu Županji

Izvor: terensko kartiranje

5.2. Odgojno-obrazovna funkcija

Odgojno-obrazovna funkcija podijeljena je na nekoliko kategorija: dječji vrtići, osnovne škole, srednja škola, autoškole, veleučilište te obrazovni programi za djecu i odrasle. Napuštenih objekata unutar ove funkcije nije bilo u evidenciji.

Od ukupno 14 evidentiranih, 12 kategorija odgojno-obrazovne funkcije smješteno je unutra Mjesnog odbora „Županja I“ dok su dvije smještene unutar mjesnog odbora „Županja II“ (Sl. 10). Na prostoru grada djeluje jedana ustanova predškolskog odgoja - dječji vrtić „Maslačak“. Vrtić djeluje kroz dva objekta. Jedan, veći, smješten je u centru Županje te radi tokom cijele godine dok je drugi, područni, smješten u naselju Šećerana i ne radi samo tijekom ljetnih mjeseci. Autorica je mišljenja kako je jedan dječji vrtić za grad Županju nedostatan, a u prilog tome govore i prikupljeni podaci. Naime, kao glavni nedostatak vrtića ističe se nedostatak smještajnih kapaciteta. Usljed različitih društvenih promjena, ponajviše u načinu života, povećao se interes roditelja za smještajem djece u vrtić. Sve je veći broj tzv. nukleus obitelj, naročito mladih obitelji koje se više ne mogu osloniti na bake i djedove te su stoga povećane potrebe za smještajem djece u vrtić. Nadalje, javila se potreba za stvaranjem jednakih uvjeta za svu djecu s obzirom da se javila tendencija povećanja djece s teškoćama u razvoju koja se uključuju u odgojne skupine redovitog programa ovisno o vrsti i stupnju teškoće (Plan razvoja grada Županje do 2027). Tu se pojavio novi problem, a to je nedostatak stručnog

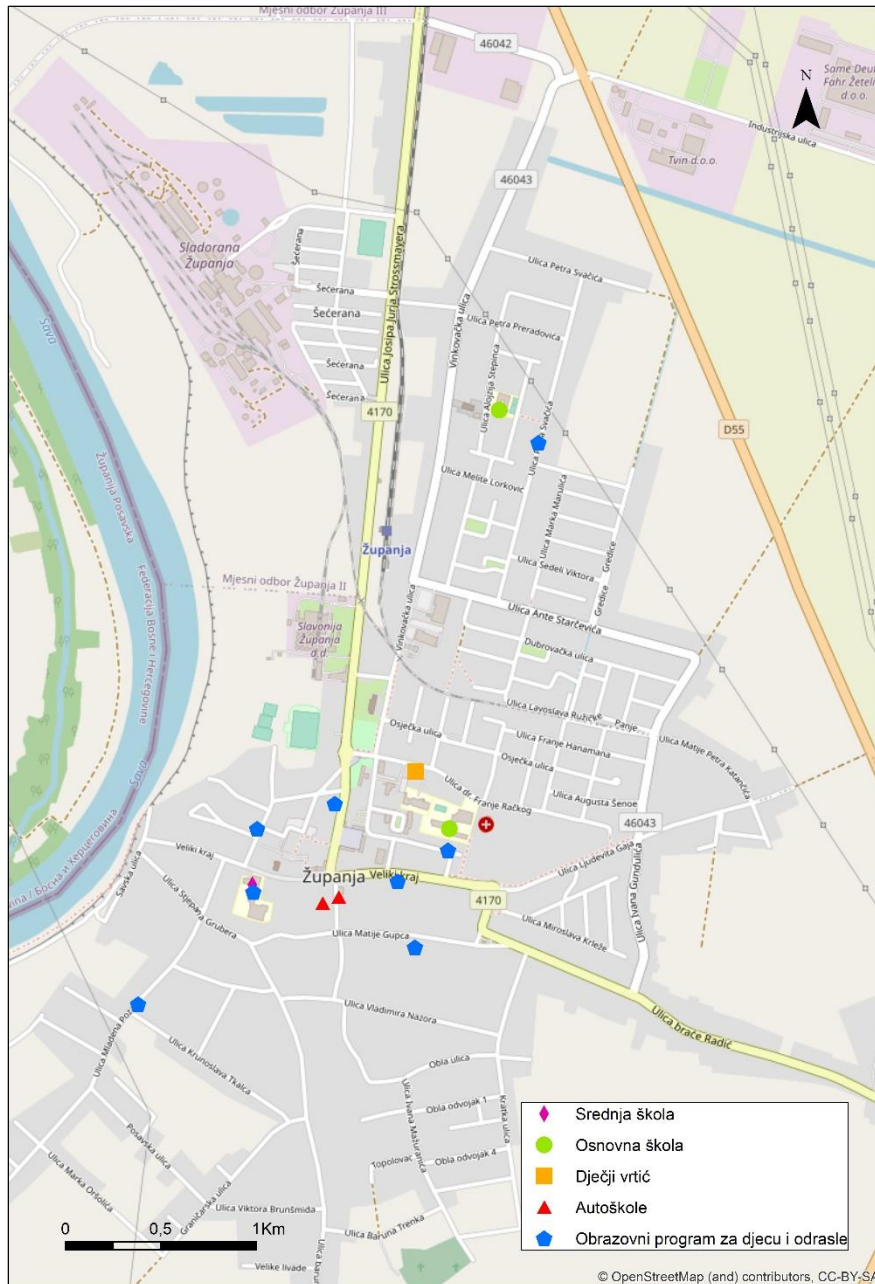
osoblja, pedagoga, logopeda, psihologa i dr. Otvaranjem još jednog vrtića, riješio bi se problem prenapučenosti postojećeg, no grad bi trebao riješiti problem nedostatka stručnog kadra te osigurati uvjete djeci svih dobi i potreba (Plan razvoja grada Županje do 2027).

Na prostoru grada nalaze se dvije osnovne škole. Granica upisnog područja je željeznička industrijska pruga kojom prolazi granica između mjesnog odbora „Županja I“ i mjesnog odbora „Županja II“. Južno od pruge, odnosno na prostoru mjesnog odbora „Županja I“ nalazi se Osnovna škola Ivana Kozarca, a sjeverno od pruge, odnosno na prostoru mjesnog odbora „Županja II“ nalazi se osnovna škola Mate Lovraka. Osnovna škola Ivana Kozarca u Županji primarna je i najveća osnovna škola, s obzirom da obuhvaća i puno veće upisno područje, kako prema površini, tako i prema broju stanovnika. Prema podacima službene stranice osnovne škole, u nastavnoj godini 2021./2022. škola broji ukupno 465 učenika, od čega 230 učenika razredne nastave te 235 učenika predmetne nastave (URL12). Osnovna škola Mate Lovraka obuhvaća dio grada od autoceste, Naselja šećerane, Ul. Mladena Čatića, Strossmayerove ulice do industrijske pruge, te naselja Virovi I. i II. do pruge (Plan razvoja grada Županje do 2027.). Prema podacima službene stranice osnovne škole, broj upisanih učenika u nastavnoj godini 2021./2022. je 176, od toga 68 učenika razredne nastave te 108 učenika predmetne nastave (URL13). Osnovne škole na prostoru grada dobro su raspoređene i opremljene te zadovoljavaju sve potrebne uvjete. Jedini nedostatak koji se javlja je smanjenje broja radnih mjesta nastavnog osoblja uslijed smanjenog broja upisane djece, a koji se smanjuje iz godine u godinu (Plan razvoja grada Županje do 2027.).

Na području grada djeluju tri srednje škole, gimnazija (opća i prirodoslovno-matematička), tehnička škola te obrtničko-industrijska škola, koje su smještene unutar iste zgrade u neposrednom centru grada, dakle unutar mjesnog odbora „Županja I“. U nastavnoj godini 2021./2022., upisano je ukupno 930 učenika, od toga njih 269 upisalo je program gimnazijskog obrazovanja, 198 tehničkog obrazovanja te 463 obrtničko-industrijskog obrazovanja. Samo za usporedbu, u nastavnoj godini 2011./2012. bilo je upisano ukupno 1585 učenika 655 učenika manje u razdoblju od 10 godina (Plan razvoja grada Županje do 2027.).

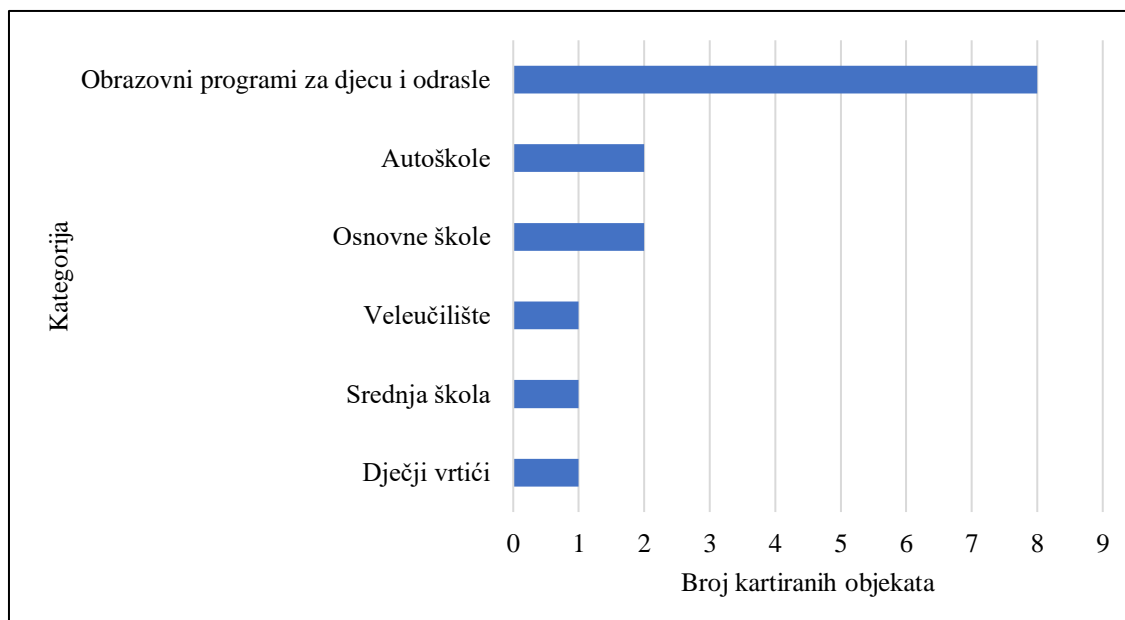
Na prostoru grada djeluju dvije autoškole, koje se nalaze u neposrednoj blizini jedna od druge. Županja ima i jedno veleučilište koje nudi usluge online studiranja. Kada je riječ o obrazovnim programima za djecu i odrasle, na području grada ih ima osam. Treba izdvojiti dva najbitnija učilišta za obrazovanje odraslih koja nude različite programe prekvalifikacija te

osiguravaju svojim polaznicima vrhunske stručnjake i uvjete rada. Neki od programa obrazovanja su prekvalifikacije i/ili osposobljavanje za ekonomiju, trgovinu i poslovnu administraciju, graditeljstvo i geodeziju, poljoprivredu, prehranu i veterinu, strojarstvo i metalurgiju, te usluge zaštite.

Sl. 10. Prostorni razmještaj objekata odgojno-obrazovne funkcije u gradu Županji

Izvor:terensko kartiranje, Open Street Map

Sl. 11. Broj kartiranih skupina objekata odgojno-obrazovne funkcije u gradu Županji

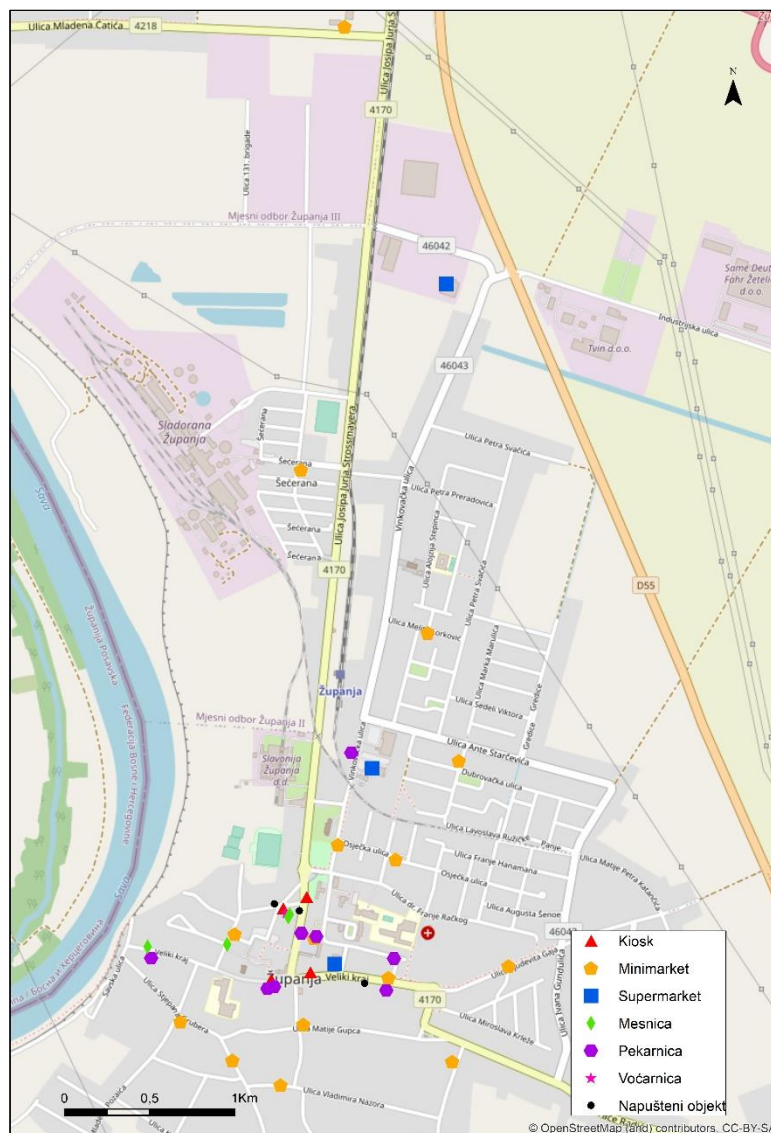
Izvor: terensko kartiranje

5.3. Trgovačka funkcija

S obzirom na veći broj evidentiranih objekata trgovačke funkcije, kategorije su podijeljene u dvije skupine te prikazane na dvije karte. Prvu skupinu čine trgovine mješovitom robom, uglavnom prehrambenim proizvodima – kisoci, minimarket i supermarketi te specijalizirane trgovine hranom i pićima – pekarnice, mesnice i voćarnice te napušteni objekti nabrojanih kategorija. Drugu skupinu čine uglavnom specijalizirane trgovine - trgovine dijelovima te priborom za motorna vozila, benzinske postaje, trgovine materijalom i alatima za dom, trgovine opremom i uređajima za dom i trgovine mješovitom robom, uglavnom proizvodima za kućanstvo, trgovine odjećom, obućom i modnim dodatcima, trgovine informacijsko-komunikacijskim uređajima, trgovine proizvodima za glazbu, kulturu, zabavu, sport i rekreaciju, trgovine kozmetičkim proizvodima i parfemima, trgovine satovima i nakitom, ljekarne te napušteni objekti svih nabrojanih kategorija.

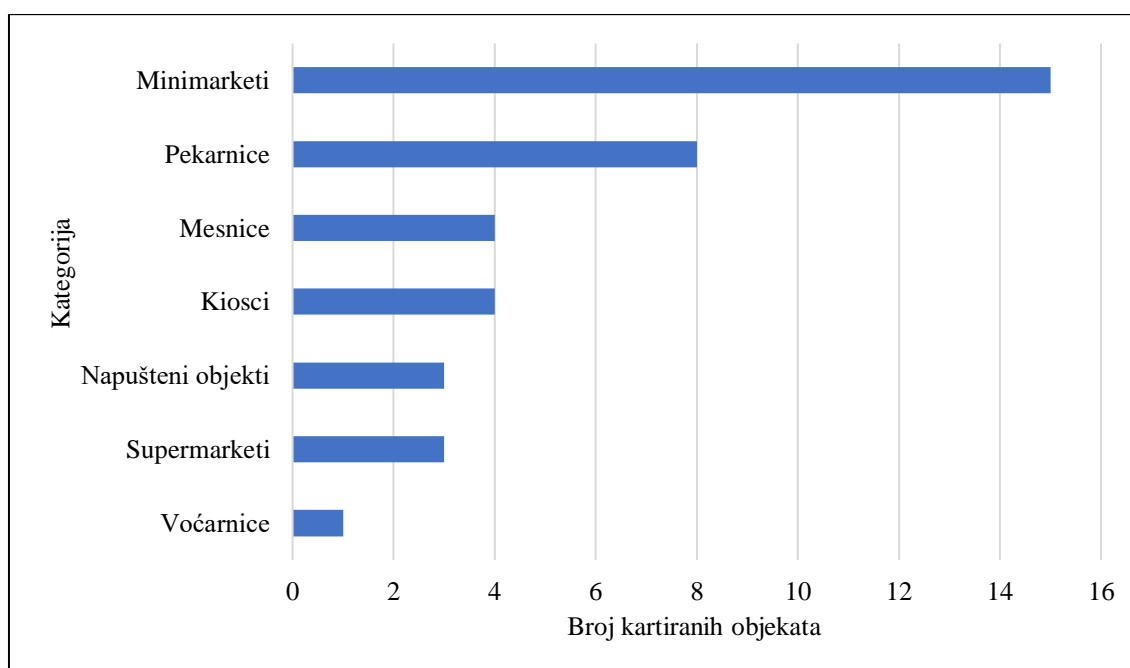
Od ukupno 38 evidentiranih objekata iz prve skupine, njih 31 smješteno je unutar mjesnog odbora „Županja I“, šest je smješteno na prostoru mjesnog odbora „Županja II“, a svega jedan se nalazi na prostoru mjesnog odbora „Županja III“ (Sl. 12). Prema brojnosti trgovina mješovitom robom, prednjače minimarket i kojih ima 15. Nakon minimarketa slijede kiosci kojih ima četiri i supermarketi kojih ima svega tri. Supermarketi su povećane prodavaonice

poznatih trgovačkih lanaca koje imaju i vlastita parkirališta. Smještene su na ulazu u grad u neposrednoj blizini državne ceste D55 (Županja-Vinkovci) što znači na prometno dostupnom mjestu i mjestu velike frekvencije automobila. Specijaliziranih trgovina hranom i pićima ima ukupno 13, od toga osam pekarnica, četiri mesnice i jedna voćarnica. Evidentirani napušteni objekti odnose se na dvije mesnice i jednu pekarnicu. Većina nabrojanih trgovina, osim minimarketa, koncentrirana je u centru grada. Područja veće gustoće trgovina uglavnom su vezana uz glavne ulice u gradu Županji – Veliki Kraj te ulicu Josipa Jurja Strossmayera. Autorica je mišljenja kako su trgovačke funkcije iz prve skupine djelatnosti relativno dobro zastupljene na prostoru grada s tim da bi trebalo otvoriti još nekoliko većih prodavaonica, poput supermarket.

Sl. 12. Lokacije objekata iz prve skupine djelatnosti trgovačke funkcije u gradu Županji

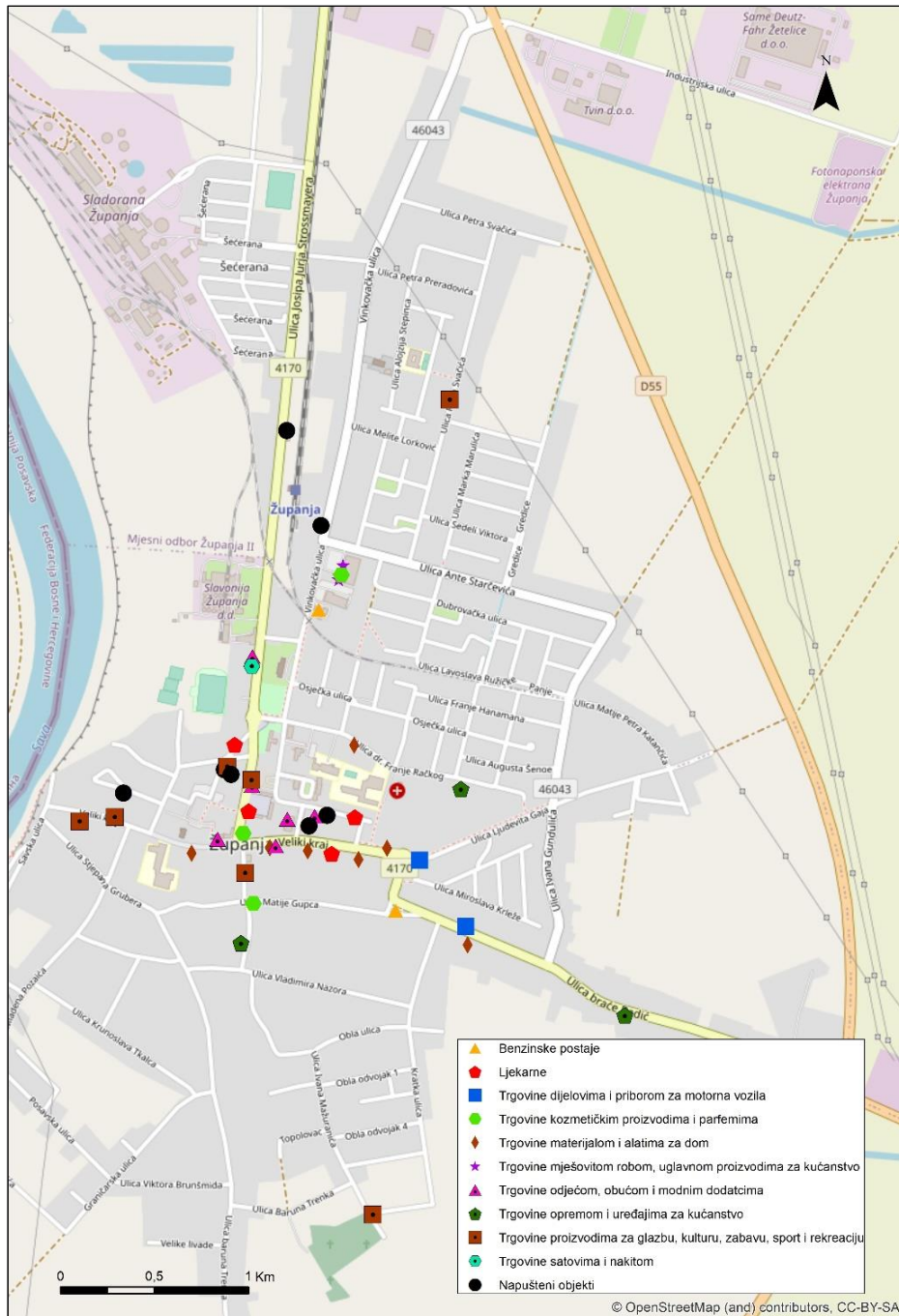
Izvor: terensko kartiranje, Open Street Map

Sl. 13 Broj kartiranih skupina objekata iz prve skupine djelatnosti trgovačke funkcije u gradu Županji

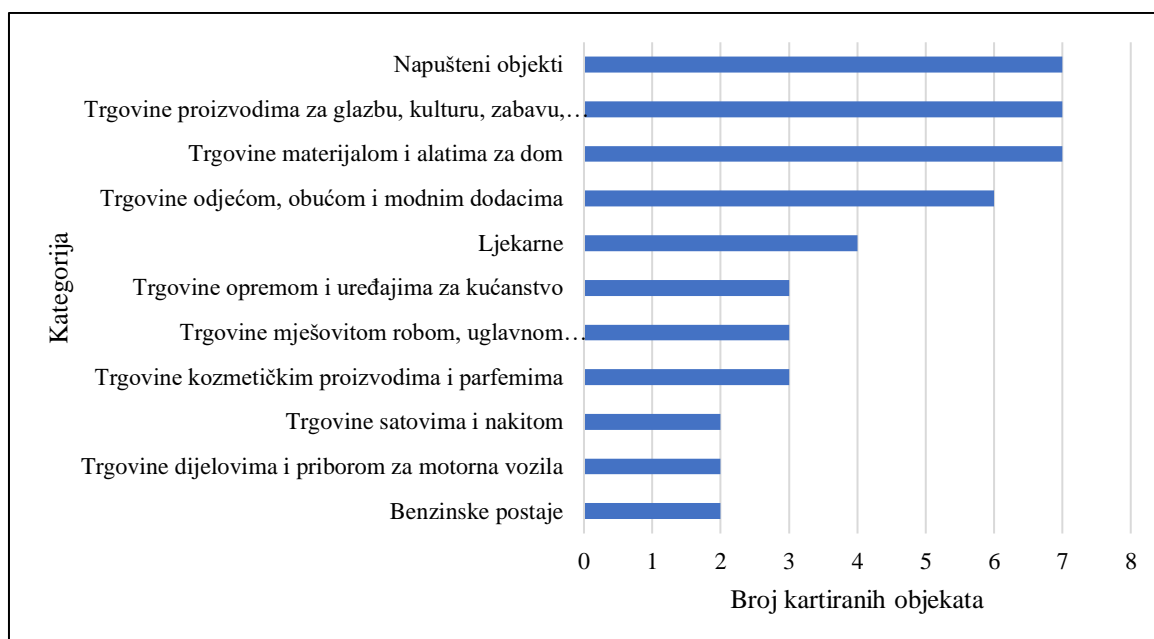
Izvor: terensko kartiranje

Od ukupno 45 evidentiranih objekata iz druge skupine, njih 38 smješteno je unutar mjesnog odbora „Županja I“ te je njih sedam smješteno unutar mjesnog odbora „Županja II“ (Sl. 14). Osim što su brojnije, specijalizirane trgovine su i nešto prostorno razmještenije. Najveći broj specijaliziranih trgovina, njih sedam, su trgovine materijalom i alatima za dom te trgovine proizvodima za glazbu, kulturu, zabavu, sport i rekreaciju od kojih su najbrojnije cvjećarnice. Nakon njih slijede trgovine odjećom, obućom i modnim dodacima kojih ima šest. Napušteni objekti uglavnom se odnose na trgovine odjećom, obućom i modnim dodacima. Može se primijetiti kako su usluge specijalizirane trgovačke funkcije, iako prostorno razmještenije nego mješovite, uglavnom okupljene oko gradskog centra, gradske tržnice te glavnih ulica Veliki kraj i ulica Jossipa Jurja Strossmayera.

Sl. 14. Lokacije objekata iz druge skupine djelatnosti trgovačke funkcije u gradu Županji

Izvor: terensko kartiranje, Open Street Map

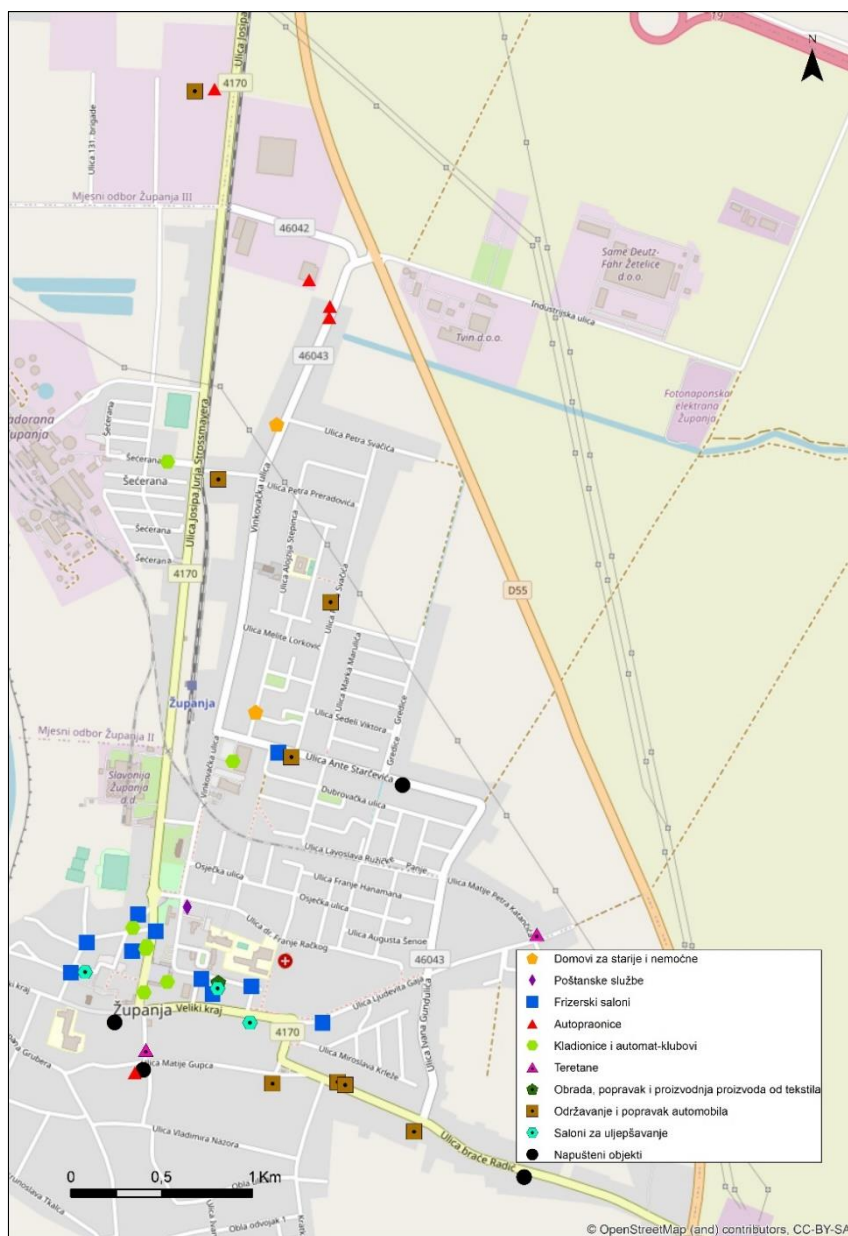
Sl. 15. . Broj kartiranih skupina objekata iz druge skupine djelatnosti trgovačke funkcije u gradu Županji

Izvor: terensko kartiranje

5.4. Uslužna funkcija

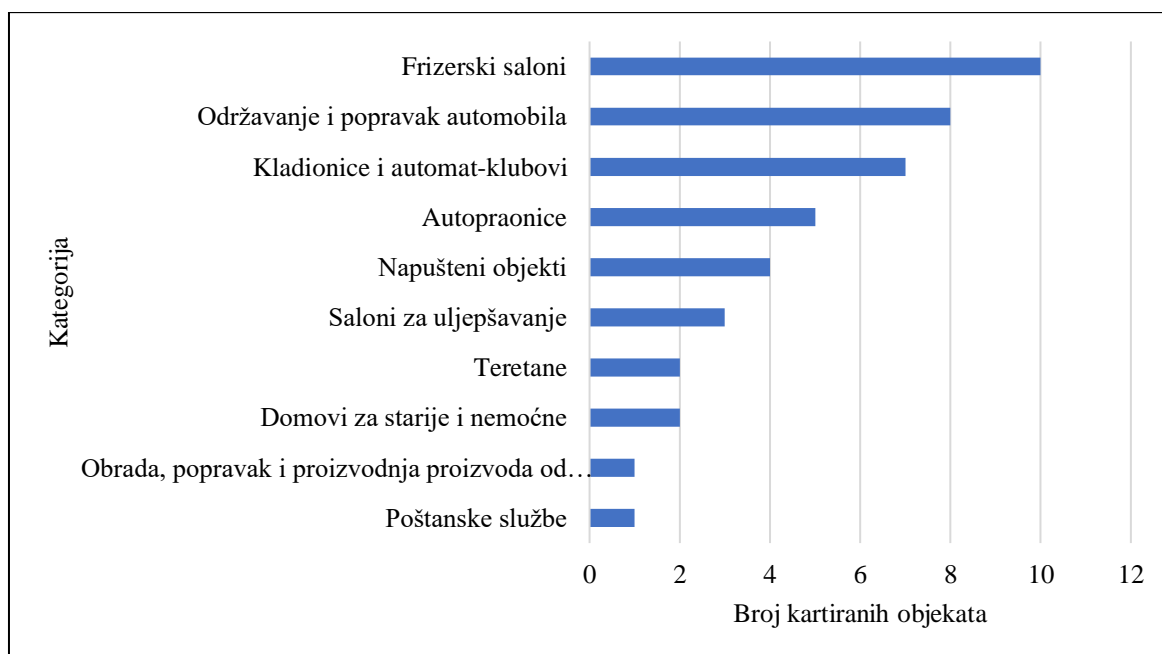
S obzirom na veći broj evidentiranih objekata uslužne funkcije, kategorije su podijeljene u dvije skupine te prikazane na dvije karte. Prvu skupinu čine osobne usluge (frizerski saloni, saloni za uljepšavanje, teretane te domovi za starije i nemoćne), usluge popravka i održavanja motornih vozila (autopraonice, održavanje i popravak automobila (uglavnom automehaničarske radionice), poštanske službe, obrada, popravak i proizvodnja proizvoda od tekstila (uglavnom krojački saloni) kladionice i automat-klubovi te napušteni objekti nabrojanih kategorija. Drugu skupinu čine intelektualne usluge (usluge iz područja knjigovodstva, javnog bilježništva i odvjetništva; usluge iz informacijsko-komunikacijskog područja (u ovu su kategoriju uvrštene web-usluge, usluge programiranja, emitiranja radijskog ili televizijskog programa), obrada i popravak električnih uređaja, proizvodnja, obrada i popravak proizvoda od metala, drva, plastike, stakla, papira i sl. (u ovoj kategoriju nalaze se zanatske djelatnosti poput bravarstva, limarstva, tokarstva, stolarstva, staklarstva, klesarstva, urarstva, postolarstva, tiskarstva i fotokopiranja), ostale zanatske djelatnosti koje nisu vezane uz jedno mjesto obavljanja djelatnosti poput dimnjačarstva, vodoinstalatstva, elektroinstalatstva i sl. te napušteni objekti navedenih kategorija.

Od ukupno 43 evidentirana objekta iz prve skupine, njih 28 se nalazi na području mjesnog odbora “Županja I”, njih 13 smješteno je unutar mjesnog odbora “Županja II” dok se svega dva nalaze unutar mjesnog odbora “Županja III” (Sl. 16). Najbrojniji iz ove usluga su frizerski saloni, njih 10. Na drugom mjestu se nalaze usluge održavanja i popravka automobila, njih 8 dok se na trećem mjestu prema brojnosti nalaze kladionice i automat-klubovi, njih 7. Napušteni objekti iz ove skupine su Germanija kladionica, autopraonica, salon za održavanje i popravak automobila te teretana. Objekti iz ove skupine nešto su prostorno razmješteniji, no može se primijetiti kako su kladionice i automat-klubovi, frizerski saloni te saloni za uljepšavanje smješteni u užem centru grada.

Sl. 16. Lokacije prve skupine djelatnosti uslužne funkcije u gradu Županji

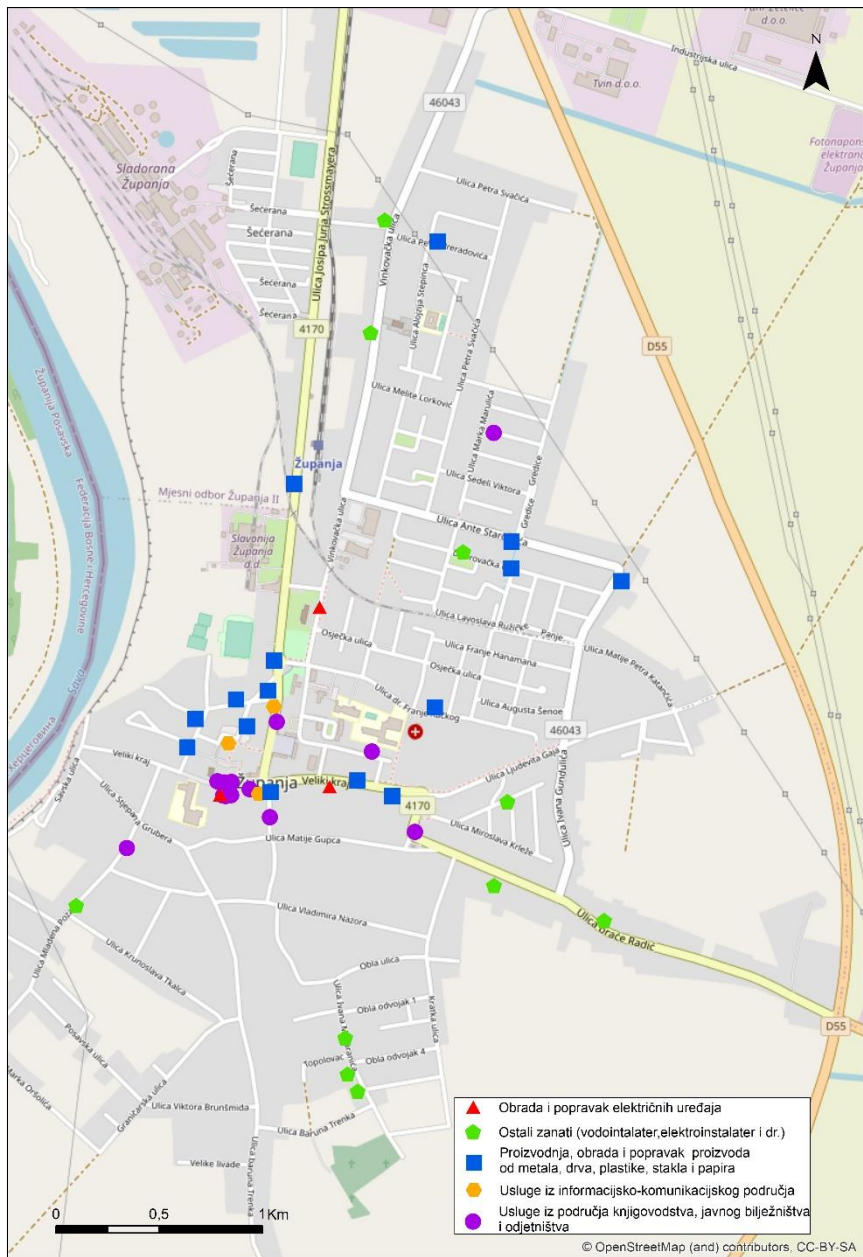
Izvor: terensko kartiranje, Open Street Map

Sl. 17. . Broj kartiranih skupina objekata iz prve skupine djelatnosti uslužne funkcije u

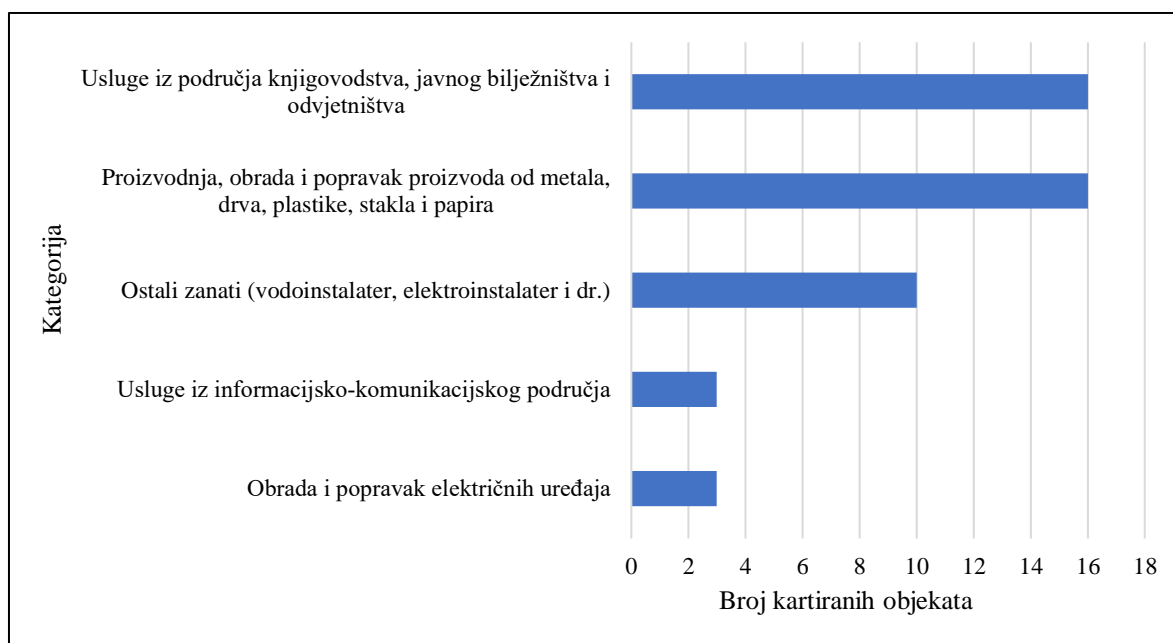
Izvor: terensko kartiranje

Od ukupno 46 evidentiranih usluga iz druge skupine, njih 36 smješteno je unutar mjesnog odbora „Županja I“ dok je ostalih 10 smješteno unutar mjesnog odbora „Županja II“ (Sl. 18). Objekti ovih usluga su prostorno najrazmješteniji od svih. Prema brojnosti prednjače usluge iz područja proizvodnje, obrade i popravka proizvoda od metala, drva, plastike, stakla i papira, ukupno njih 16. Nakon njih su najzastupljene usluge iz područja knjigovodstva, javnog bilježništva i odvjetništva kojih se na prostoru grada nalazi također 16. Uslužne funkcije su nešto prostorno razmještenije ali je većina, kao i do sada, uglavnom skoncentrirana u neposrednoj blizini gradskog centra.

Sl. 18. Lokacije objekata iz druge skupine djelatnosti uslužne funkcije u gradu Županji

Izvor: terensko kartiranje, Open Street Map

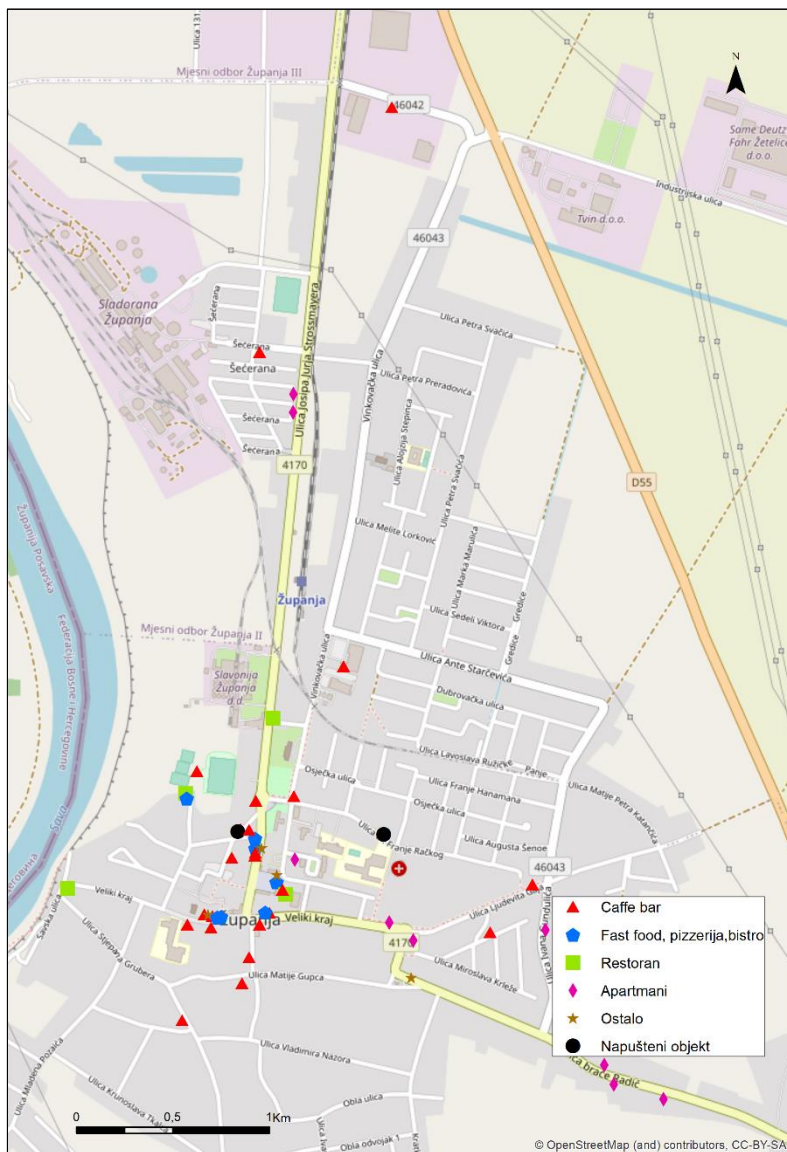
Sl. 19. Broj kartiranih skupina objekata iz druge skupine djelatnosti uslužne funkcije u

Izvor: terensko kartiranje

5.5. Ugostiteljska funkcija

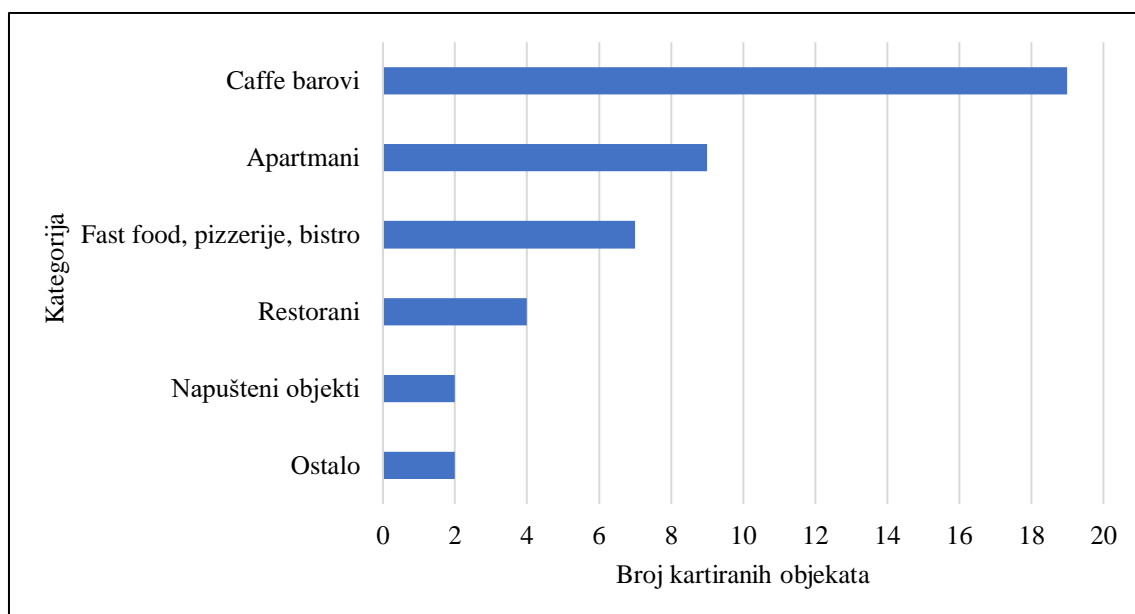
Ugostiteljska funkcija podijeljena je na nekoliko kategorija: kafići, restorani, pizzerije, brza hrana i bistro, ostalo te napušteni objekti.

Od ukupno 49 evidentiranih, 44 kategorije ugostiteljske funkcije nalaze se unutar mjesnog odbora “Županja I” dok je svega pet smješteno unutar mjesnog odbora “Županja II” (Sl. 20). Na prostoru grada nalazi se ukupno 19 caffè barova od kojih se većina nalazi u centru ili neposrednoj blizini centra grada. Na prostoru grada nalaze se svega četiri restorana. Autorica je mišljenja da bi se njihov broj trebao povećati. Na prostoru grada nalazi se sedam objekata koji pripadaju u kategoriju fast food, pizzerije i bistro te su oni relativno dobro zastupljeni na prostoru grada. Apartmana na prostoru grada ima samo devet što je i očekivano s obzirom da je turizam marginalna djelatnost u gradu Županji. Iz kategorije Ostalo, treba izdvojiti jednu pečenjarnicu te jedan noćni klub koji zbog trenutačne pandemije Covida-19 nije otvoren. U kategoriji Napušteni objekti, nalaze se dva caffè bara. Ugostiteljska funkcija na prostoru grada dobro razvijena, možda čak najrazvijenija od svih analiziranih funkcija. U posljednjih nekoliko godina, može se reći kako je jedino ova funkcija ima uzlazni trend kad je riječ o otvaranju objekata ali i samom poslovanju.

Sl. 20. Prostorni razmještaj objekata ugostiteljske funkcije u gradu Županji

Izvor: terensko kartiranje, Open Street Map

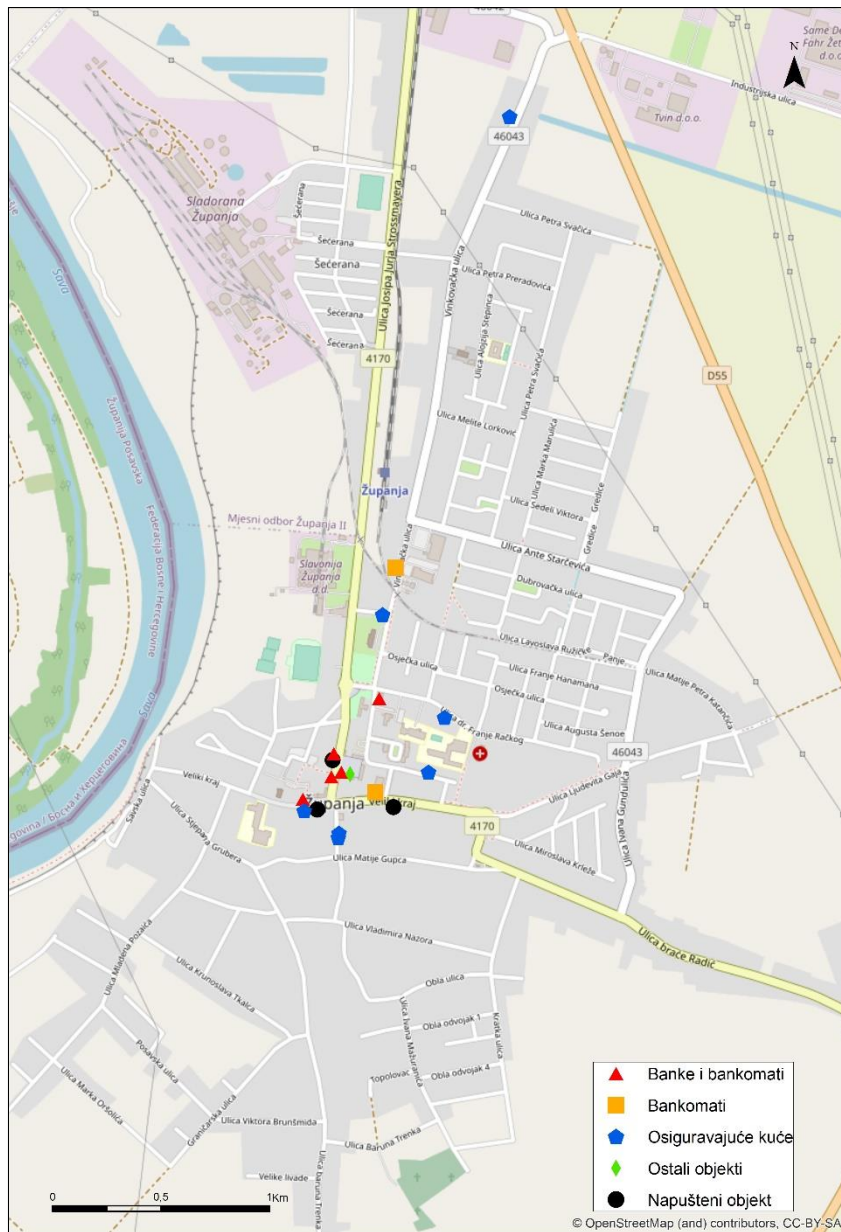
Sl. 21. Broj kartiranih skupina objekata ugostiteljske funkcije u gradu Županji

Izvor: terensko kartiranje

5.6. Financijska funkcija

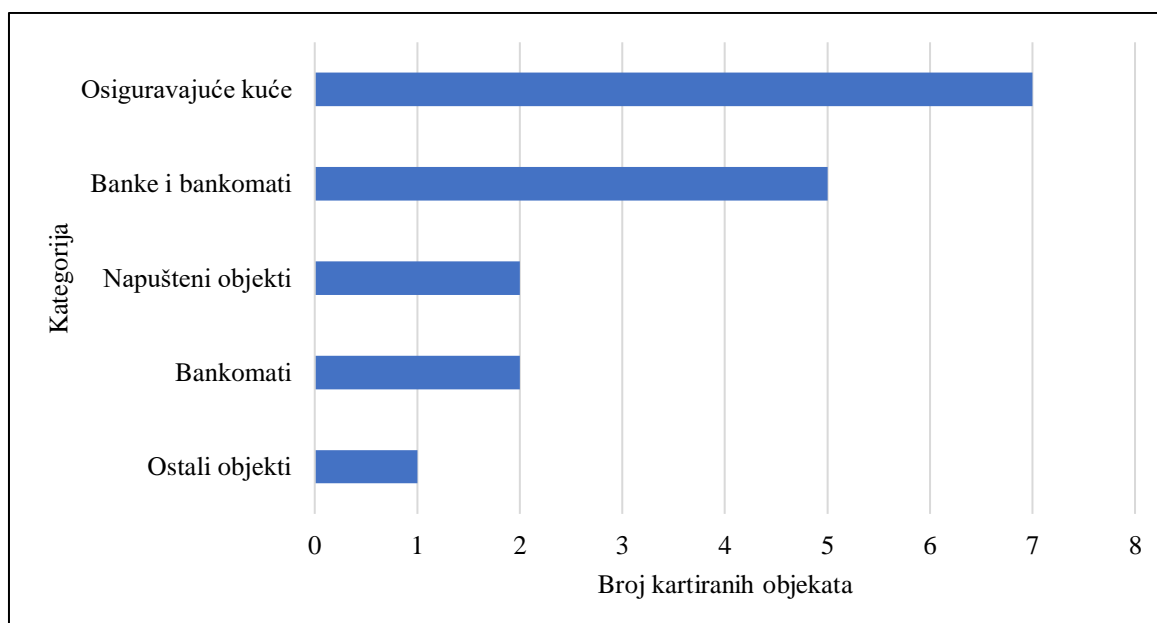
Financijska funkcija podijeljena je na nekoliko kategorija: Banke i bankomati, samostalni bankomati, osiguravajuće kuće, kategorija ostalo te napušteni objekti.

Od ukupno 18 evidentiranih, 16 kategorija financijske funkcije nalazi se unutar mjesnog odbora “Županja I” dok se svega dva nalaze unutar mjesnog odbora “Županja II” (Sl. 22). Na prostoru Županje nalazi se pet banaka u sklopu kojih se nalaze i bankomati. Samostalni bankomati nalaze se na svega dvije lokacije, što je za grad veličine Županje premalo. Osiguravajućih kuća na prostoru grada ima sedam. U kategoriji Ostalo, nalazi se jedna poslovnica FINE smještena u centru grada. U kategoriji Napušteni objekti nalazi se poslovnica Addiko banke te osiguravajuća kuća Wiener osiguranje. Financijska funkcija u gradu djelomično je dobro zastupljena. Bankomata na prostoru grada ima premalo i nisu dovoljno dobro raspoređeni. Njihov broj trebalo bi povećati unutar mjesnih odbora “Županja II” i “Županja I”.

Sl. 22. Prostorni razmještaj objekata financijske funkcije u gradu Županji

Izvor: terensko kartiranje, Open Street Map

Sl. 23. Broj kartiranih skupina objekata financijske funkcije u gradu Županji

Izvor: terensko kartiranje

6. Analiza subjektivnih pokazatelja – rezultati anketnog istraživanja

U ovome dijelu rada, izvršiti će se analiza rezultata provedenog anketnog istraživanja. Naglasak će biti na procjeni stupnja zadovoljstva ispitanika pojedinom funkcijom u gradu Županji te će se nastojati utvrditi postoje li razlike u odgovorima između ispitanicima pojedinog mjesnog odbora. Nadalje, analizirati će se pitanja vezana uz glavne prednosti i nedostatke života u gradu Županji, mogućnostima zapošljavanja, perspektivu budućeg razvoja te eventualnoj promjeni adrese stanovanja u skorije vrijeme. Statistička analiza anketnog upitnika temeljila se na prikazima apsolutnih vrijednosti, izračunu postotaka i aritmetičkih sredina i frekvencija.

6.1. Anketni uzorak

Temelj za analizu subjektivnih pokazatelja u ovom diplomskom radu, predstavlja anketno istraživanje o stupnju zadovoljstva funkcionalnom opremljenosti među stanovnicima grada Županje okupljenima unutar mjesnih odbora. Anketnim istraživanjem prikupljeno je 158 odgovora ispitanog stanovništva grada Županje, što je nešto više od 1 %, točnije 1,3 % ukupne populacije prema popisom utvrđenom broju stanovnika grada Županje iz 2011. godine. Cilj je

bio prikupiti što raspršeniji uzorak, odnosno obuhvatiti različite lokacije unutar grada te prikupiti podjednak broj ispitanika unutar svakog mjesnog odbora. Udio ispitanika u uzorku istraživanja prema mjestu stanovanja prikazan je u Tab. 5. Najviše anketiranih bilo je iz mjesnog odbora „Županja II“ (35,4%) zatim „Županja III“ (32,9 %) te na koncu „Županja I“ (31,6 %).

Tab. 5. Prostorni raspored ispitanika prema mjesnim odborima

Mjesni odbor	Broj ispitanika	Udjel (%)
Županja I	50	31,6
Županja II	56	35,4
Županja III	52	32,9
Ukupno: grad Županja	158	100

Izvor: anketno istraživanje

Od ukupno 158 anketiranih, veći udio (56,3 %) činile su žene, dok su manji udio (43,7 %) činili muškarci. Prema dobnoj strukturi, najveći broj ispitanika pripada mlađoj dobnoj skupini od 18 do 25 godina (42,4 %). Sljedeća po zastupljenosti odgovora je zrela dobna skupina od 36 do 45 godina (20,9 %) te dobna skupina od 46 do 55 godina (19 %). Slijedi ponovno mlađa skupina od 26 do 35 godina (12 %) te u konačnici starije dobne skupine od 56 do 65 godina (5,7 %) dok ispitanika 65 godina i više nije bilo zastupljeno.

Struktura anketiranih prema trenutnom statusu ukazuje na visok udio zaposlenog stanovništva (69 %). Nakon toga, slijede studenti koji čine 25,3 %, nezaposleno stanovništvo koje čini 5,7 % i umirovljenici od kojih niti jedan nije sudjelovao u rješavanju ankete.

Obrazovna struktura ispitanika ukazuje da najveći udio ispitanika ima završeno srednjoškolsko obrazovanje (46,2 %). Zatim slijede fakultetski obrazovani ispitanici (44,3 %), nakon njih ispitanici sa završenom višom školom (6,3 %) te ispitanici koji posjeduju doktorat

(3,2 %). Niti jedan ispitanik kao najviši završen stupanj obrazovanja nije istaknuo nezavršenu osnovnu školu ili samo završenu osnovnu školu.

Tab. 6. Osnovna obilježja ispitanika prema spolu, dobi, trenutnom statusu i stupnju obrazovanja

	Broj ispitanika	Udjel (%)
SPOL	158	100
Muški	69	43,7
Ženski	89	56,3
DOB	158	100,0
18-25	67	42,4
26-35	19	12,0
36-45	33	20,9
46-55	30	19,0
56-65	9	5,7
više od 65	0	0,0
TRENTNI STATUS	158	100,0
Student/ica	40	25,3
Zaspalen/a	109	69,0
Nezaposlen/a	9	5,7
Umirovljenik/ica	0	0,0
OBRAZOVANJE	158	100,0
Nezavršena i završena osnovna škola	0	0,0
Srednja škola	73	46,2
Viša škola	10	6,3
Fakultet	70	44,3
Doktorat	5	3,2

Izvor: anketno istraživanje

6.2. Analiza pitanja zatvorenog tipa

6.2.1. Zadovoljstvo funkcionalnom opremljenosti

U deset pitanja u anketnom upitniku, od ispitanika se tražilo da izraze svoj stupanj zadovoljstva gradskim funkcijama koji je bio izražen na Likertovoj skali ocjenama od 1 do 5 (1-izrazito sam nezadovoljan, 2-nezadovoljan sam, 3-niti sam zadovoljan niti sam nezadovoljan, 4-zadovoljan sam, 5-izrazito sam zadovoljan). Gradske funkcije koje su se ispitivale bile su: odgojno-obrazovna, zdravstvena, trgovačka, uslužna, ugostiteljska i

financijska. Osim zadovoljstva navedenim gradskim funkcijama, ispitanicima je bilo ponuđeno da svoj stupanj zadovoljstva izraze i za infrastrukturu te stanje okoliša, a u konačnici trebali su dati svoj sud o ukupnom zadovoljstvu životom u gradu uzimajući u obzir sve prethodno navedene funkcije, infrastrukturu i okoliš. Glavni cilj ovog anketnog istraživanja bio je, uz pomoć ispitivanja mišljenja lokalnog stanovništva, stvoriti potpuniju sliku o stanju gradskih funkcija u Županji. Mišljenje stanovništva smatra se važnim s obzirom da je ono glavni korisnik analiziranih funkcija, a time i najrelevantiniji prosuđivač.

Koncept kvalitete života u ovom je dijelu proučavan kroz subjektivne pokazatelje. Kako navodi Slavuj Borčić (2012) subjektivni pokazatelji omogućuju lakše uspoređivanje rezultata među pojedinim područjima, naročito kada se mjeri dimenzija zadovoljstva. Ukoliko se neki segmenti, domene ili već neki drugi objekti u istraživanju, ocjene ispodprosječnom ocjenom, istraživaču će to biti signal te će prilikom analize, veću pažnju posvetiti takvim područjima kako bi otkrio što je uzrok tome i postoji li adekvatno rješenje. Također, ujednačenim i redovitim prikupljanjem subjektivnih pokazatelja, moguće je identificirati promjene u prostoru i unutar društva kroz saznanja o tome raste li, stagnira ili opada razina zadovoljstva.

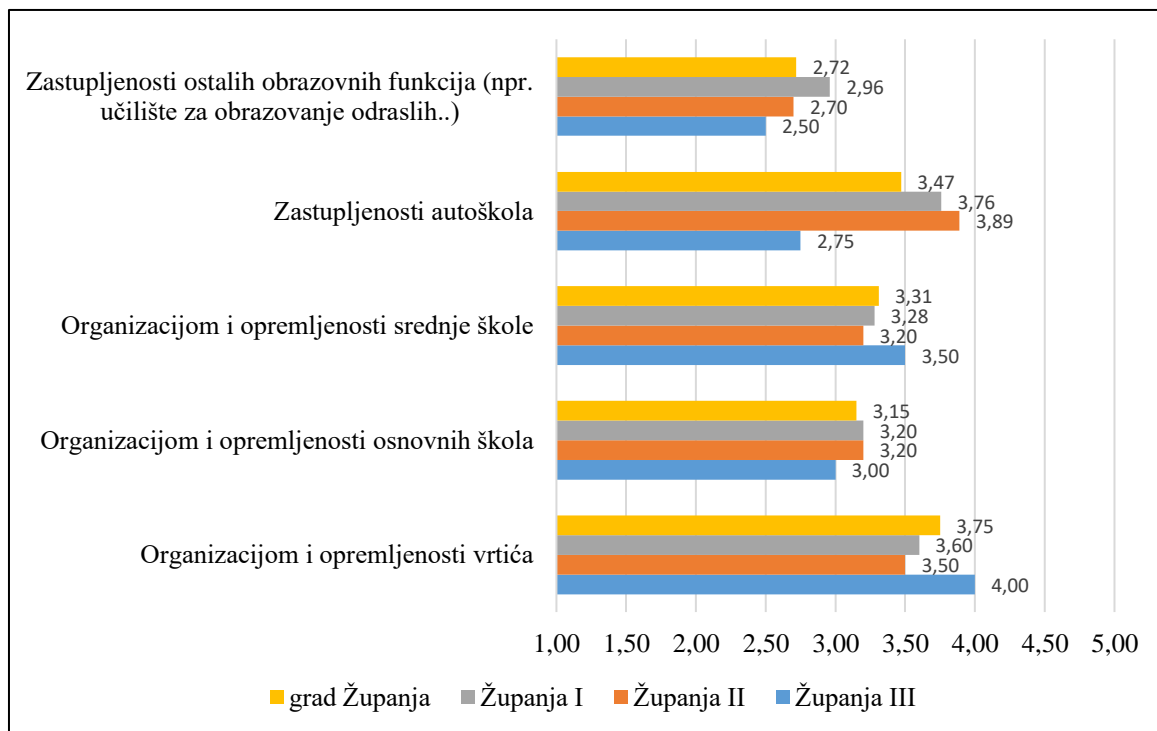
U anketnom istraživanju ispitivalo se zadovoljstvo o navedenih šest funkcija koje su analizirane i putem objektivnih pokazatelja (razmjestaj i brojčana prisutnost na promatranom prostoru).

Odabrane funkcije su sljedeće:

- 1) Odgojno-obrazovna funkcija (organizacija i opremljenost vrtića, osnovnih i srednjih škola, zastupljenost autoškola, zastupljenost ostalih obrazovnih funkcija)
- 2) Zdravstvena funkcija (organizacija i pružanje usluge Doma zdravlja, stomatoloških ordinacija, zastupljenost i pružanje usluge veterinarskih ambulanti)
- 3) Trgovačka funkcija (zastupljenost trgovina mješovitom robom i specijaliziranih trgovina)
- 4) Uslužna funkcija (kvaliteta rada osobnih i intelektualnih usluga, kvaliteta rada zanatskih djelatnosti)
- 5) Ugostiteljska funkcija (kvaliteta i zastupljenosti ugostiteljskih objekata za pripremu i usluživanje pića i hrane, kvaliteta i zastupljenosti ugostiteljskih objekata za pružanje smještaja)

- 6) Financijska funkcija (zastupljenost i kvaliteta pružanja usluge banaka, zastupljenost bankomata, zastupljenost i kvaliteta pružanja usluge osiguravajućih kuća)

Ukupno prosječno zadovoljstvo odgojno-obrazovnom funkcijom u gradu Županji iznosi 3,28 od ukupno moguće ocjene 5. Prema frekvenciji odgovora, može se primijetiti kako je najveći broj ispitanika “niti zadovoljan niti nezadovoljan” domenom organizacije i opremljenosti osnovnih škola (66), srednjih škola (63) i vrtića (63) te zastupljenosti ostalih obrazovnih funkcija (67). Sa zastupljenosti autoškola najveći broj ispitanika je “zadovoljan” (44). No, sa zastupljenosti ostalih obrazovnih funkcija te autoškola, veliki broj ispitanika istovremeno je i “izrazito nezadovoljan” (39) (Tab. 7). Na razini mjesnih odbora, razlike u prosječnom zadovoljstvu su neznatne. Ispitanici iz mjesnog odbora “Županja I”, odgojno-obrazovnoj funkciji dali su ujedno i najbolju ocjenu 3,36, ispitanici iz mjesnog odbora “Županja II” dali su ocjenu 3,30 dok su ispitanici iz mjesnog odbora “Županja I” dali prosječnu ocjenu 3,15. U nastavku se mogu vidjeti prosječne ocjene koje su ispitanici dodijelili domenama unutar odgojno-obrazovne gradske funkcije. Organizacija i opremljenost vrtića ocijenjena je najboljom prosječnom ocjenom 3,7 dok je zastupljenost ostalih obrazovnih funkcija najlošije ocijenjena, prosječnom ocjenom 2,72. Može se primjetiti kako su ispitanici iz mjesnog odbora “Županja III” u većini slučajeva davali nešto niže prosječne ocjene za navedene domene što je opravdano činjenicom da se niti jedna odgojno-obrazovna funkcija ne nalazi na tom prostoru. Iznenadujuće je saznanje da je organizacija i opremljenost vrtića najbolje ocijenjena domena s obzirom na probleme navedene u dijelu koji se bavio analizom objektivnih pokazatelja (premali broj smještajnih kapaciteta i dr.).

Sl. 24. Prosječno zadovoljstvo objektima odgojno-obrazovne funkcije prema mjesnim

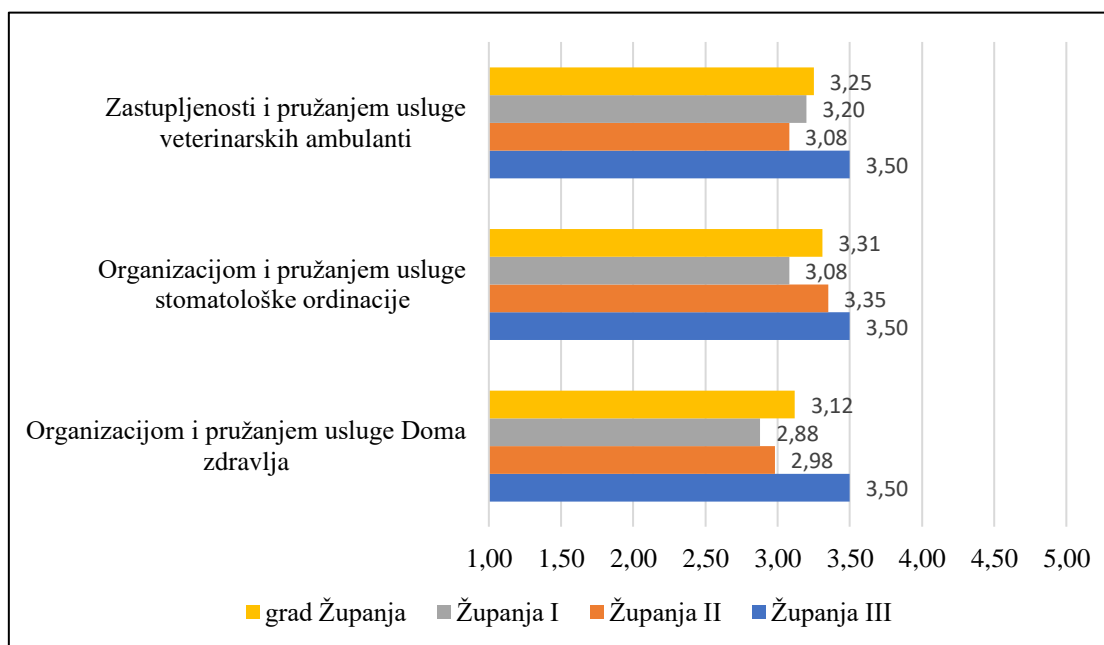
Izvor: anketno istraživanje

Tab. 7. Frekvencije odgovora zadovoljstvom odgojno-obrazovnom funkcijom u gradu Županji

Zadovoljstvo odgojno-obrazovnom funkcijom	Frekvencija odgovora				
	1 - izrazito sam nezadovoljan	2 - nezadovoljan sam	3 - niti sam zadovoljan niti sam nezadovoljan	4 - zadovoljan sam	5 - izrazito sam zadovoljan
Organizacijom i opremljenosti vrtića	3	10	66	31	48
Organizacijom i opremljenosti osnovnih škola	3	45	63	19	28
Organizacijom i opremljenosti srednje škole	3	31	63	36	25
Zastupljenosti autoškola	16	19	38	44	41
Zastupljenosti ostalih obrazovnih funkcija	39	19	67	13	20

Izvor: anketno istraživanje

Ukupno prosječno zadovoljstvo zdravstvenom funkcijom u gradu Županji iznosi 3,23 od ukupno moguće ocjene 5. Prema frekveniciji odgovora, može se primijetiti kako je najveći broj ispitanika “niti zadovoljan niti nezadovoljan” domenom organizacije i pružanja usluge Doma zdravlja (50) te organizacije i pružanja usluga stomatološke ordinacije (49) dok je s domenom zastupljenosti i pružanja usluga veterinarskih ambulanti najveći broj ispitanika “zadovoljan” (56). Također, može se primijetiti kako je veći broj “izrazito nezadovoljnih” ispitanika svim navedenim domenama (Tab. 8). Na razini mjesnih odbora, razlike u prosječnim ocjenama su neznatne. Najbolju prosječnu ocjenu od 3,5 dali su ipitanici iz mjesnog odbora “Županja I”, zatim slijede ispitanici iz mjesnog odbora “Županja II” s prosječnom ocjenom 3,14 te ispitanici iz mjesnog odbora “Županja I” s ocjenom 3,05. Može se primijetiti kako su ipitanici iz mjesnog odbora “Županja III” za sve domene zdravstvene funkcije dali najbolje prosječne ocjene iako se niti jedna od navedenih domena ne nalazi na tom prostoru što pokazuje da dostupnost nije problem.

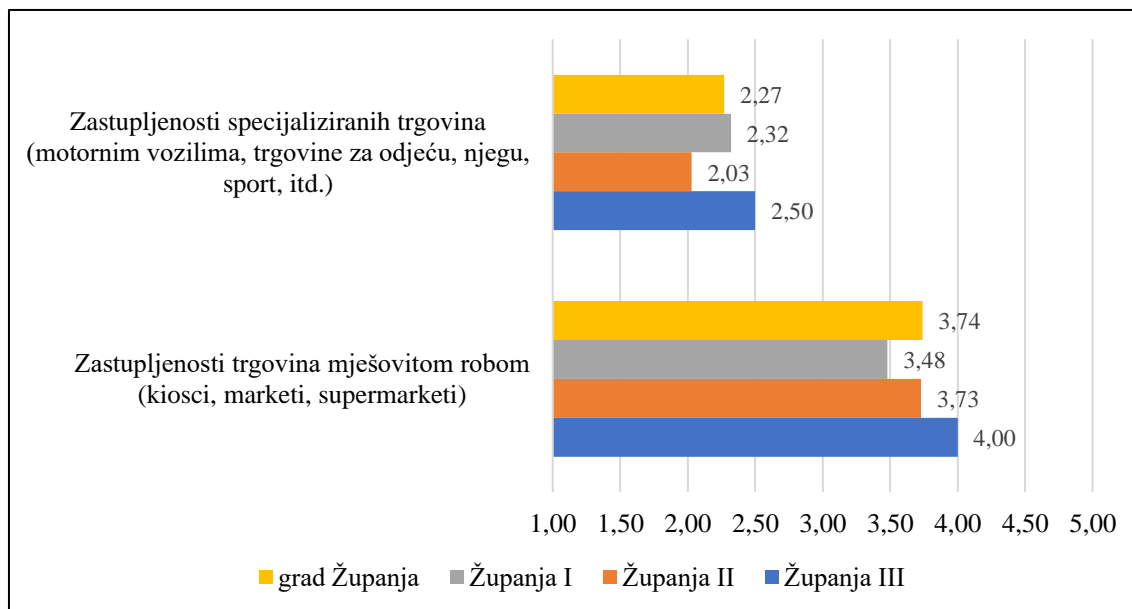
Sl. 25. Prosječno zadovoljstvo objektima zdravstvene funkcije prema mjesnim odborima
Izvor: anketno istraživanje

Tab. 8. Frekvencije odgovora zadovoljstvom zdravstvenom funkcijom u gradu Županji

Zadovoljstvo zdravstvenom funkcijom	Frekvencija odgovora				
	1-izrazito sam nezadovoljan	2-nezadovoljan sam	3-niti sam zadovoljan niti sam nezadovoljan	4-zadovoljan sam	5-izrazito sam zadovoljan
Organizacijom i pružanjem usluge Doma zdravlja	25	21	50	34	28
Organizacijom i pružanjem usluge stomatološke ordinacije	23	17	49	25	44
Zastupljenosti i pružanjem usluge veterinarskih ambulanti	26	9	44	56	23

Izvor: anketno istraživanje

Ukupno prosječno zadovoljstvo trgovačkom funkcijom u gradu Županji iznosi 3,01. Prema frekvenciji odgovora, domenom zastupljenosti mješovitih trgovina, ispitanici su u najvećoj mjeri “izrazito zadovoljni” (56) dok su sa zastupljenosti specijaliziranih trgovina u najvećoj mjeri “nezadovoljni” (59) ali i “izrazito nezadovoljni” (44) (Tab. 9). Na razini mjesnih odbora, razlika u prosječnim ocijenama ponovno je neznatna. Ispitanici iz mjesnog odbora “Županja III” ponovno su dodijelili najbolju prosječnu ocjenu 3,25, zatim slijede ispitanici iz mjesnog odbora “Županja I” s prosječnom ocjenom 2,90 te na kraju ispitanici iz mjesnog odbora “Županja II” s prosječnom ocjenom 2,88. Može se primijetiti kako su prosječne ocjene dodijeljene ovoj funkciji relativno niske naročito kad je riječ o prosječnim ocjenama dodijeljenim zastupljenosti specijaliziranih trgovina. Ispitanici iz mjesnog odbora “Županja III” najbolju prosječnu ocjenu dodijelili su zastupljenosti trgovina mješovitom robom iako je samo jedan minimarket zastupljen na tom području.

Sl. 26. Prosječno zadovoljstvo objektima trgovačke funkcije prema mjesnim odborima

Izvor: anketno istraživanje

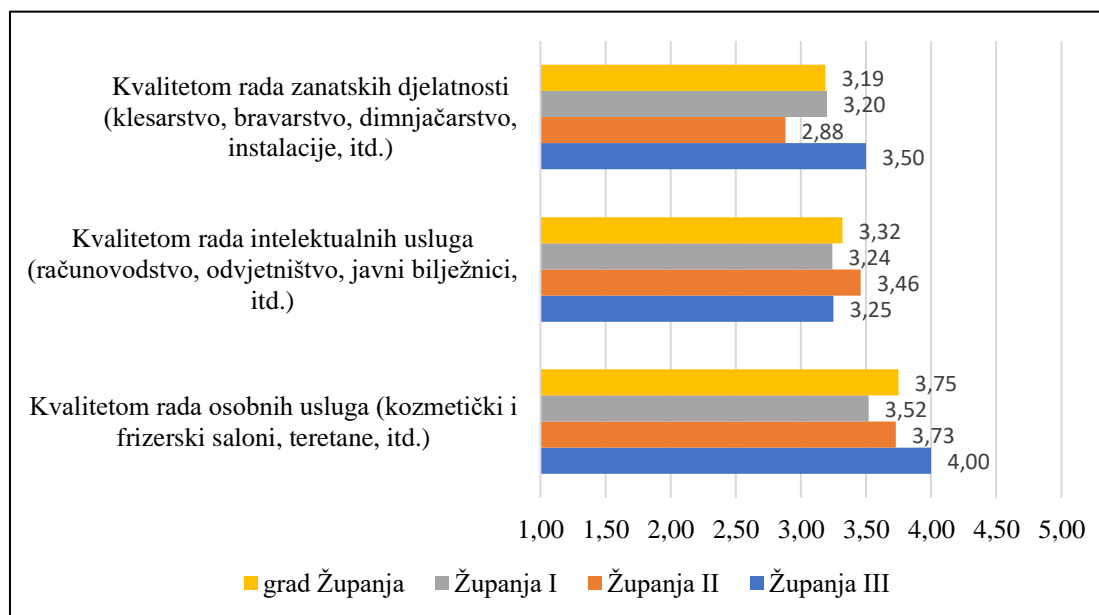
Tab. 9. Frekvencije odgovora zadovoljstvom trgovačkom funkcijom u gradu Županji

Zadovoljstvo trgovačkom funkcijom	Frekvencija odgovora				
	1-izrazito sam nezadovoljan	2-nezadovoljan sam	3-niti sam zadovoljan niti sam nezadovoljan	4-zadovoljan sam	5-izrazito sam zadovoljan
Zastupljenosti trgovina mješovitom robom	8	29	15	50	56
Zastupljenosti specijaliziranih trgovina	44	59	35	7	13

Izvor: anketno istraživanje

Ukupno prosječno zadovoljstvo uslužnom funkcijom na prostoru grada Županje ocijenjeno je ocjenom 3,42. Prema frekvenciji odgovora, najveći broj ispitanika je s kvalitetom rada osobnih usluga “zadovoljan” (56) isto kao s kvalitetom rada intelektualnih usluga (54) te kvalitetom rada zanatskih djelatnosti (49). Ipak, veći je broj ispitanika koji su također “izrazito nezadovoljni” kvalitetom rada zanatskih djelatnosti (23) (Tab. 10). Na razini mjesnih odbora, ispitanici iz mjesnog odbora “Županja III” ponovno su dodijelili najbolju prosječnu ocjenu od 3,58. Ispitanici iz mjesnih odbora “Županja II” i “Županja I” dodijelili su gotovo približe ocjene, 3,36 i 3,32. Kvalitetom rada osobnih usluga te zanatskih djelatnosti, ponovno su najzadovoljniji ispitanici iz mjesnog odbora “Županja III”. Može se primijetiti kako su za uslužnu funkciju dodijeljene najrazličitije ocjene do sada te da ne postoji pravilnost u

dodijeljivanju ocjena između mjesnih odbora. Kvalitetom rada intelektualnih usluga te osobnih usluga, najzadovoljniji su ispitanici iz mjesnog odbora “Županja III”.

Sl. 27. Prosječno zadovoljstvo objektima uslužne funkcije prema mjesnim odborima

Izvor: anketno istraživanje

Tab. 10. Frekvencije odgovora zadovoljstvom uslužnom funkcijom u gradu Županji

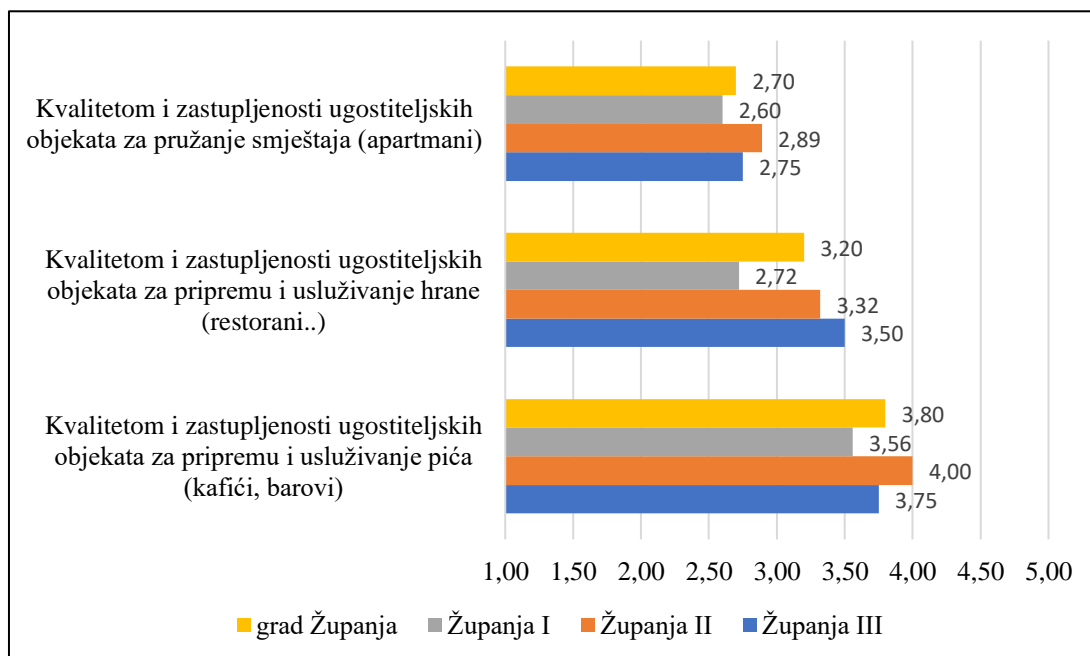
Zadovoljstvo uslužnom funkcijom	Frekvencija odgovora				
	1-izrazito sam nezadovoljan	2-nezadovoljan sam	3-niti sam zadovoljan niti sam nezadovoljan	4-zadovoljan sam	5-izrazito sam zadovoljan
Kvalitetom rada osobnih usluga	0	25	33	56	44
Kvalitetom rada intelektualnih usluga	2	45	34	54	23
Kvalitetom rada zanatskih djelatnosti	23	17	47	49	22

Izvor: anketno istraživanje

Ukupno prosječno zadovoljstvo ugostiteljskom uslugom na prostoru grada Županje iznosi 3,23. Prema frekvenciji odgovora, najveći broj ispitanika je “zadovoljan” kvalitetom i zastupljenosti ugostiteljskih objekata za pripremu i usluživanje pića dodijelio ocjenu (55).

Izvor: anketno istraživanje

Nadalje, najveći broj ispitanika “zadovoljan” je kvalitetom i zastupljenosti ugostiteljskih objekata za pripremu i usluživanje hrane (48) dok je najveći broj ispitanika “niti zadovoljan niti nezadovoljan” kvalitetom i zastupljenosti ugostiteljskih objekata za pružanje smještaja (67) ali je ujedno i većoj mjeri “izrazito nezadovoljan” (29) (Tab. 11). Na razini mjesnih odbora, razlike u prosječnim ocjenama su neznatne. Ipak, postoji promjena u najvišoj prosječnoj ocjeni koju su ovaj put dodijelili ispitanici iz mjesnog odbora “Županja II”, a ona iznosi 3,40. Nakon toga slijede ispitanici iz mjesnog odbora “Županja III” s prosječnom ocjenom 3,33 te ispitanici iz mjesnog odbora “Županja I” s prosječnom ocjenom 2,96. Kvaliteta i zastupljenost ugostiteljskih objekata za pružanje smještaja, najslabije je ocijenjena domena unutar ugostiteljske funkcije što je zapravo i očekivano s obzirom da su u gradu zastupljen mali broj apartmana te je stoga stanovništvo nezadovoljno skromnom ponudom. Ugostiteljskim objektima za pripremu i posluživanje pića dodijeljene su najbolje ocijene sto je također očekivano s obzirom da se na prostoru grada nalazi relativno veliki broj caffè barova s relativno kvalitetnom uslugom.

Sl. 28. Prosječno zadovoljstvo objektima ugostiteljske funkcije prema mjesnim odborima

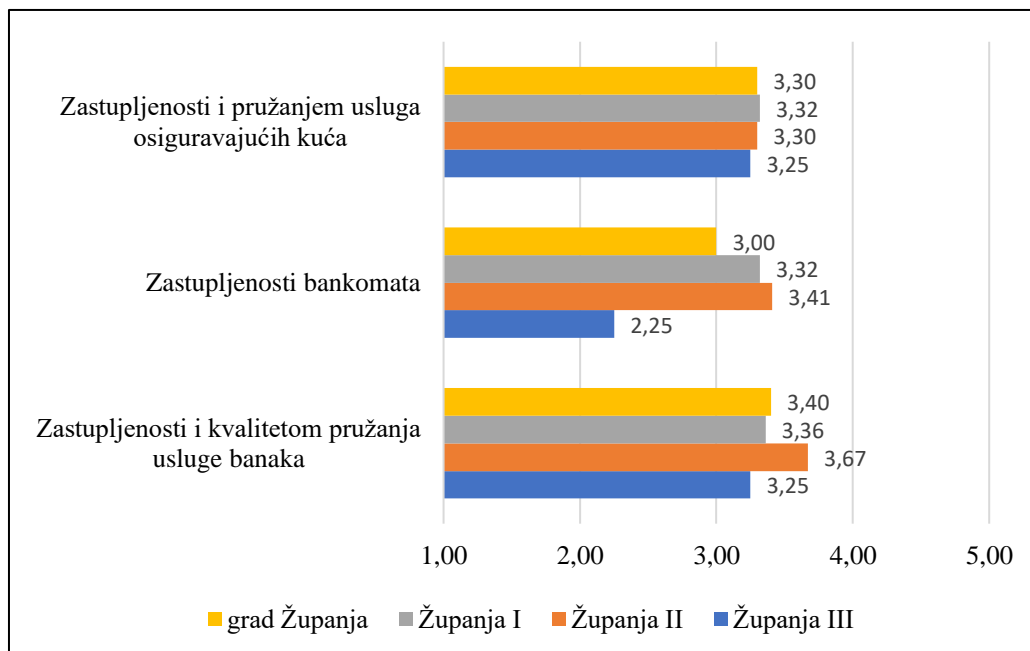
Izvor: anketno istraživanje

Tab. 11. Frekvencije odgovora zadovoljstvom ugostiteljskom funkcijom u gradu Županji

Zadovoljstvo ugostiteljskom funkcijom	Frekvencija odgovora				
	1-izrazito sam nezadovoljan	2-nezadovoljan sam	3-niti sam zadovoljan niti sam nezadovoljan	4-zadovoljan sam	5-izrazito sam zadovoljan
Kvalitetom i zastupljenosti ugostiteljskih objekata za pripremu i usluživanje pića	3	6	54	55	40
Kvalitetom i zastupljenosti ugostiteljskih objekata za pripremu i usluživanje hrane	7	42	42	48	19
Kvalitetom i zastupljenosti ugostiteljskih objekata za pružanje smještaja	29	29	67	18	15

Izvor: anketno istraživanje

Ukupno prosječno zadovoljstvo financijskom uslugom na prostoru grada Županje iznosi 3,23. Prema frekvenciji odgovora, najveći broj ispitanika je “zadovoljan” sa zastupljenosti i kvalitetom pružanja usluge banaka (56), “niti zadovoljan niti nezadovoljan” sa zastupljenosti bankomata (45) te “niti zadovoljan niti nezadovoljan” sa zastupljenosti i pružanjem usluga osiguravajućih kuća (54). No, veliki broj ispitanika je također “izrazito nezadovoljan” svim navedenim domenama (Tab. 12). Na razini mjesnih odbora, razlike u prosječnim ocjenama su neznatne. Ispitanici iz mjesnog odbora “Županja II” i “Županja I” dodijelili su slične prosječne ocjene, 3,46 i 3,33 dok su ispitanici iz mjesnog odbora “Županja III” dodijelili najnižu prosječnu ocjenu od 2,92. Kod zastupljenosti i pružanja usluga osiguravajućih kuća gotovo da ne postoje razlike između dodijeljenih prosječnih ocjenu dok je kod zastupljenosti bankomatima jasno izražena razlika te su najnižu ocjenu dali ispitanici iz mjesnog odbora “Županja III”.

Sl. 29. Prosječno zadovoljstvo objektima financijske funkcije prema mjesnim odborima

Izvor: anketno istraživanje

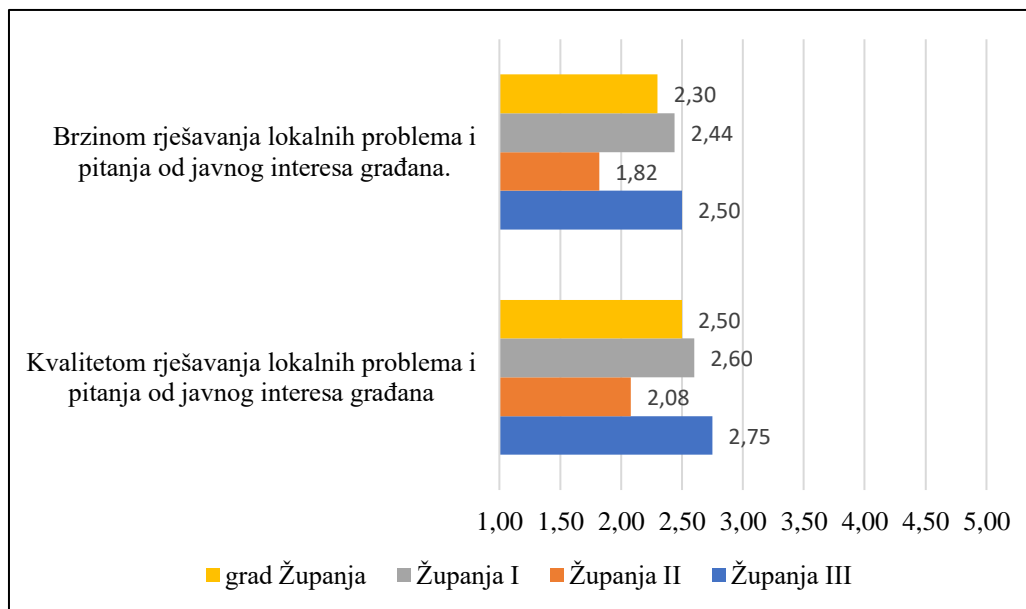
Tab. 12. Frekvencije odgovora zadovoljstvom financijskom funkcijom u gradu Županji

Zadovoljstvo financijskom funkcijom	Frekvencija odgovora				
	1-izrazito sam nezadovoljan	2-nezadovoljan sam	3-niti sam zadovoljan niti sam nezadovoljan	4-zadovoljan sam	5-izrazito sam zadovoljan
Zastupljenosti i kvalitetom pružanja usluge banaka	19	11	43	56	29
Zastupljenosti bankomata	28	22	45	44	19
Zastupljenosti i pružanjem usluga osiguravajućih kuća	21	14	54	36	33

Izvor: anketno istraživanje

6.3. Analiza ostalih pitanja zatvorenog tipa

Pitanje vezano uz ocjenjivanje stupnja zadovoljstva upravnom funkcijom u gradu Županju, uvjerljivo je ocijenjeno najlošijim prosječnim ocjenama. Prema frekvenaciji odgovora, najveći broj ispitanika „nezadovoljan je“ kvalitetom rješavanja lokalnih problema i pitanja od javnog interesa građana (49) te brzinom rješavanja lokalnih problema i pitanja od javnog interesa građana (62). Također, veliki je broj ispitanika koji su iskazali izrazito nezadovoljstvo navedenim domenama (Tab. 13). Prosječna ocjena na razini grada iznosi 2,40 dok su od svih mjesnih odbora najnižu prosječnu ocjenu dodijelili ispitanici iz mjesnog odbora „Županja II“ od 1,95. Brzina rješavanja lokalnih problema i pitanja od javnog interesa građana prosječno je niže ocijenjena od kvalitete rješavanja lokalnih problema i pitanja od javnog interesa građana. Ovako niske ocjene vrlo su zabrinjavajuće te se dovodi u pitanje perspektiva razvoja samog grada. U gradu Županji postoji jasno izražena težnja mladog stanovništva za aktivnim uključivanjem u rad lokalne vlasti. Osnovano je čak i savjetodavno tijelo Gradskog vijeća, Savjet mladih, koje za cilj ima naprednije uključivanje mladih u javni život lokalne zajednice, a čine ga pripadnici dobne skupine između 15 i 29 godina. U Županji je proveden i trogodišnji program „Mladi za budućnost“ koji je obuhvaćao navedene dobne skupine, a bio je usmjeren isključivo na podizanje kvalitete života mladog nezaposlenog stanovništva koje se ne nalazi u sustavu obrazovanja ili osposobljavanja. Prisutnost ovog problema ustvrdilo je Gradsko društvo Crvenog križa Županja u razgovoru s mladima u zajednici, komunikacijom s Centrom za socijalnu skrb Županja, Hrvatskim zavodom za zapošljavanje – Ispostava Županja, srednjim školama u Županji gradom Županja i udrugama koje se bave problemima mladih, te pregledom u postojećih statističkih podataka. Grad navodi pozitivne ishode ovog programa kao što su primjerice „osnaživanje i motiviranje mladih za promjenu dosadašnjeg načina života“, „podizanje svijesti javnosti o potrebama i mogućnostima mladih nezaposlenih osoba“, „borba protiv nezaposlenosti mladih“ i dr. (Plan razvoja grada Županje do 2027.) Ipak, postavlja se pitanje, kako je moguće onda da toliki broj mladog stanovništva ima potrebu za iseljavanjem i kako je zapravo realna slika potpuna drugačija kada je riječ o zapošljavanju i mogućnostima koje svojoj mladeži grad nudi.

Sl. 30. Prosječno zadovoljstvo lokalnom upravom prema mjesnim odborima

Izvor: anketno istraživanje

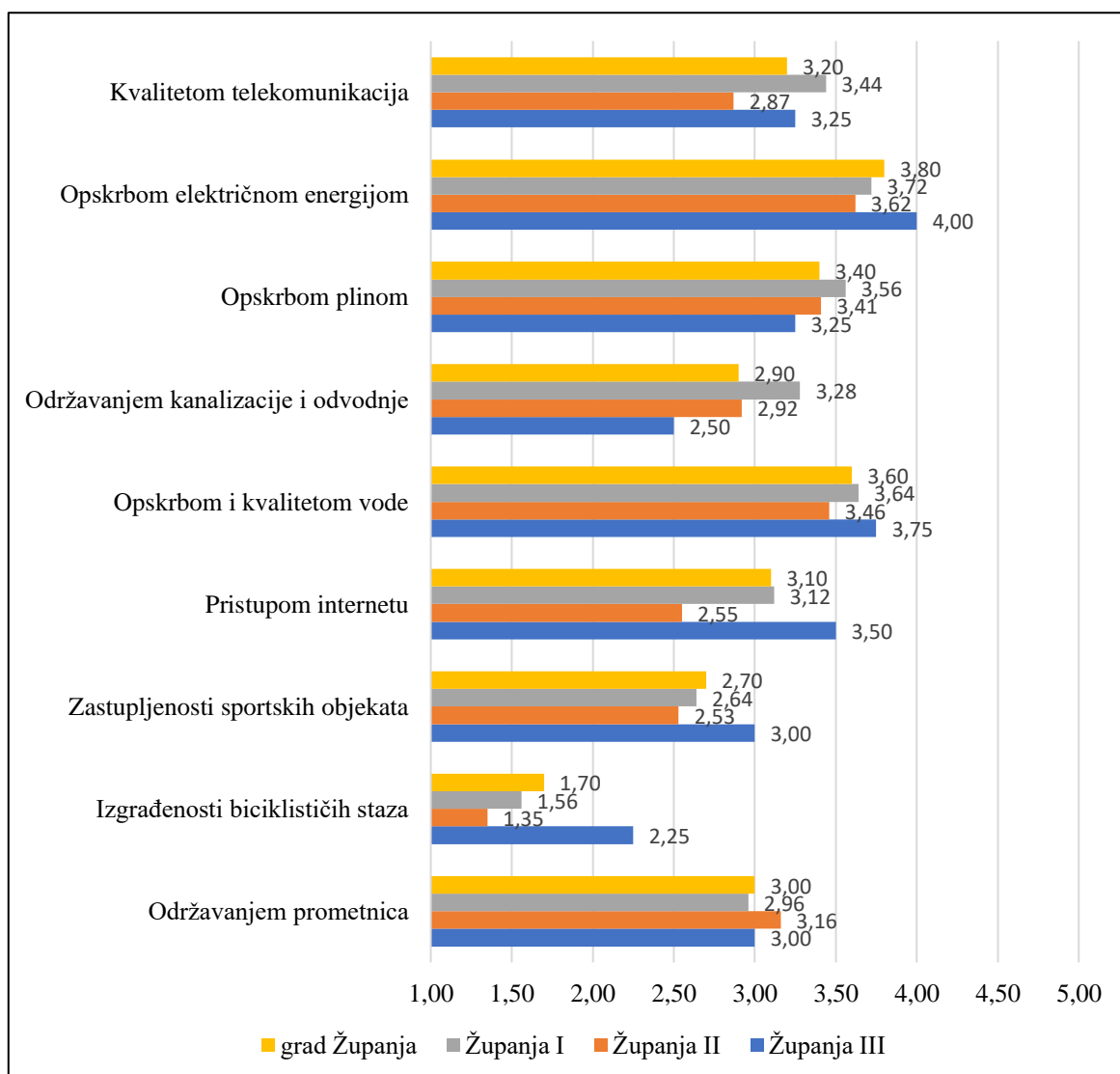
Tab. 13. Frekvencije odgovora zadovoljstvom upravnom funkcijom u gradu Županji

Zadovoljstvo upravnom funkcijom	Frekvencija odgovora				
	1-izrazito sam nezadovoljan	2-nezadovoljan sam	3-niti sam zadovoljan niti sam nezadovoljan	4-zadovoljan sam	5-izrazito sam zadovoljan
Kvalitetom rješavanja lokalnih problema i pitanja od javnog interesa građana	41	49	39	11	18
Brzinom rješavanja lokalnih problema i pitanja od javnog interesa građana	51	62	19	8	18

Izvor: anketno istraživanje

Grad je u cijelosti elektrificiran, plinoopskrbna mreža na području grada Županje je skoro u cijelosti izgrađena, distribucijska vodovodna mreža izgrađena je uglavnom na cjelokupnom prostoru kao i javni sustav odvodnje. Na razini grada Županje, stanovništvo je najmanje zadovoljno izgrađenosti biciklističkih staza (1,70), zastupljenosti sportskih objekata (2,70) te održavanjem kanalizacije i odvodnje (2,90). Ni ostale kategorije unutar infrastrukturne domene nisu dobile previsoke ocjene. Unutar Plana razvoja grada Županje do 2027. godine stoji kako je jedna od glavnih razvojnih potreba modernizacija infrastrukture grada što je u vezi s

učinkovitijim prostornim planiranjem. No, ono što usporava i onemogućava realizaciju su proračunska sredstva koja su nedostatna, a uz to i spora administracija.

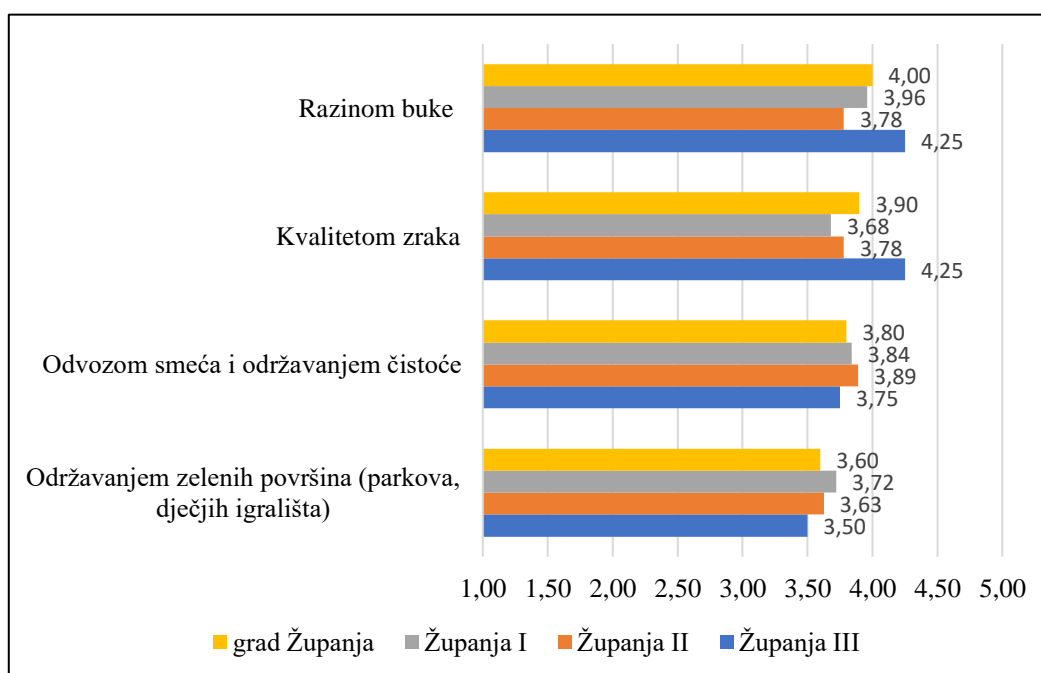

Sl. 31. Prosječno zadovoljstvo infrastrukturom prema mjesnim odborima

Izvor: anketno istraživanje

Utvrđivanje stanja okoliša neizostavan je element u proučavanju kvalitete života. Obilježja okoliša navode se kao važan faktor privlačnosti odnosno neprivlačnosti nekog prostora, stoga kvaliteta zraka, održavanje zelenih površina, razina buke i dr. pitanja koja poprilično utječu na kvalitetu života pojedinca (Slavuj, 2011). Ukupno prosječno zadovoljstvo domenom okoliša na razini grada Županje ocijenjeno je prosječnom ocijenom 3,83. Zadovoljstvo razinom buke ocijenjeno je najboljom prosječnom ocjenom, 4 dok je održavanje

zelenih površina ocijenjeno najnižom prosječnom ocjenom od 3,62. Ovakve ocjene nisu iznenađujuće s obzirom da se u održavanje okoliša relativno malo ulaže na razini grada.

Sl. 32. Prosječno zadovoljstvo okolišem prema mjesnim odborima

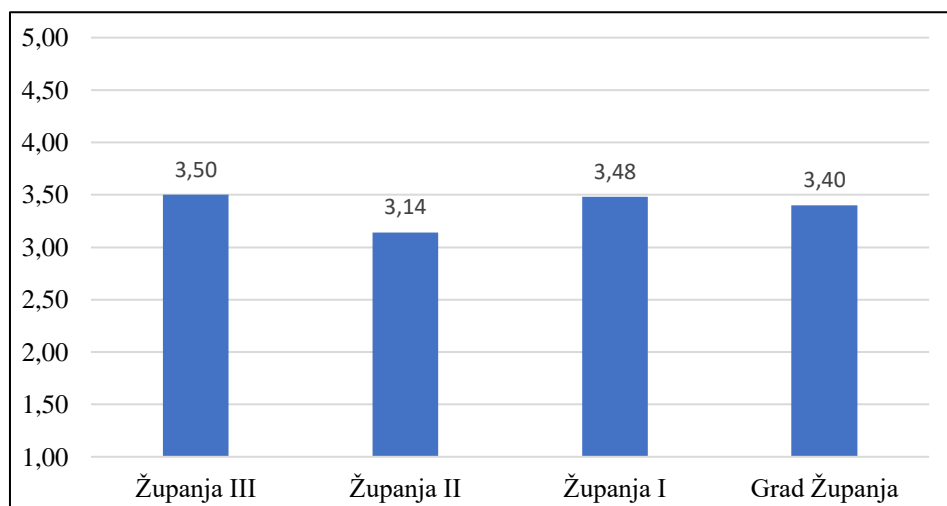
Izvor: anketno istraživanje

Tab. 14. Frekvencije odgovora zadovoljstvom stanja okoliša u gradu Županji

Zadovoljstvo stanjem okoliša	Frekvencija odgovora				
	1-izrazito sam nezadovoljan	2-nezadovoljan sam	3-niti sam zadovoljan niti sam nezadovoljan	4-zadovoljan sam	5-izrazito sam zadovoljan
Održavanjem zelenih površina	16	9	45	38	50
Odvozom smeća i održavanjem čistoće	16	4	24	61	53
Kvalitetom zraka	8	4	37	55	54
Razinom buke	3	7	34	58	56

Izvor: anketno istraživanje

Ispitanicima je bilo postavljeno pitanje da na temelju sveukupnih utisaka o gradskim funkcijama, infrastrukturi i okolišu, donese konačnu ocjenu o ukupnom zadovoljstvu životom u gradu Županji. Stanovništvo je svoj grad ocijenilo s prosječnom ocjenom 3,40. Ni na razini mjesnih odbora nije bilo pretjerane razlike u prosječnom zadovoljstvu. Autorica je mišljenja kako se grad nikako ne bih trebao zadovoljiti ovom ocjenom te bi trebao poduzeti konkretne mjere revitalizacije kako bi u idućem periodu ocjena postala viša.

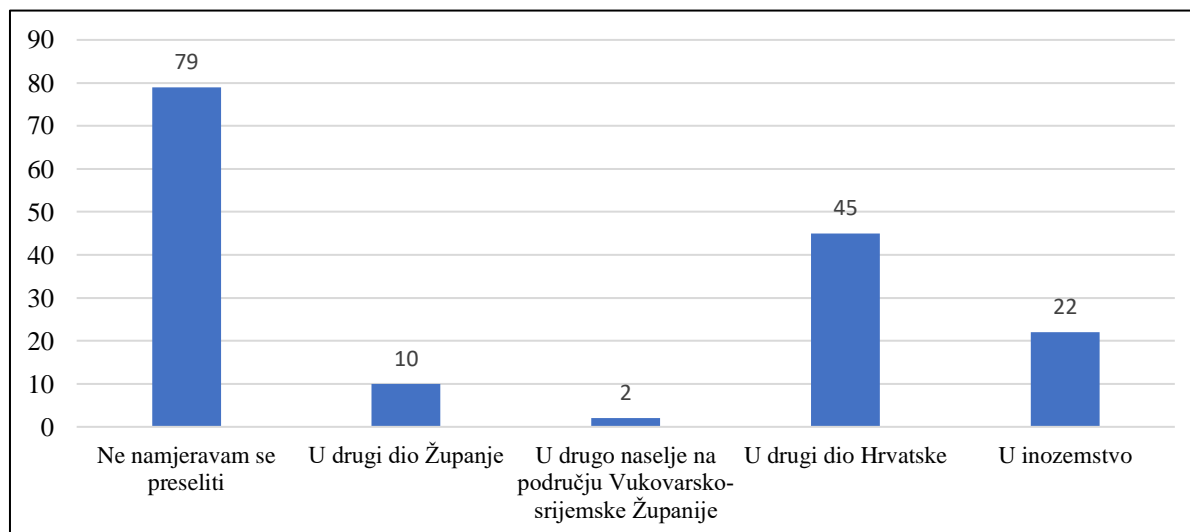

Sl. 33. Ukupno prosječno zadovoljstvo životom u gradu Županji prema mjesnim odborima

Izvor: anketno istraživanje

Ispitanicima je postavljeno pitanje o potencijalnom migracijskom raspoloženju uz pretpostavku će pojedinci imati tendenciju preseljenja ako su nezadovoljni kvalitetom života gdje žive i obrnuto, da neće imati namjeru preseljenja ako su zadovoljni kvalitetom života gdje žive. Treba napomenuti kako je teško odrediti takvu pretpostavku s obzirom da na migracije utječu različiti čimbenici (gospodarski, socijalni, psihološki i dr.) ali se ipak na temelju odgovora može dobiti određena slika. Analiza odgovora pokazala je kako točno polovica ispitanih (50 %), njih 79, nema namjeru preseliti. Njih 45 (28,5 %) se izjasnilo kako imaju namjeru preseliti ali u drugi dio Hrvatske dok je tek na trećem mjestu preseljenje u inozemstvo, gdje je njih 22 (13,9 %) ponudilo takav odgovor. U drugi dio Županje preselilo bi 10 ispitanika (6,3 %) dok bi u drugo naselje na području Vukovarsko-srijemske županije preselila tek dva ispitanika (1,3 %). No, ukoliko se izvrši detaljnija analiza odgovora prema dobi, može se zaključiti kako su mlađe dobne skupine, između 18 i 36 godina sklonije razmišljanju o skorijem preseljenju. Od ukupno 86 ispitanika u dobi od 18 do 36 godina, njih 8 (9,3 %) ima namjeru preseliti ali u neki drugi dio Županje, 21 (24,42 %) ispitanik nema namjeru seliti dok njih 57

(66,23 %) ima namjeru preseliti, bilo u drugo naselje na području Vukovarsko-srijemske županije, drugi dio Hrvatske ili u inozemstvo.

Sl. 34. Raspored odgovora na pitanje o namjeri preseljenja

Izvor: anketno istraživanje

6.4. Analiza pitanja otvorenog tipa

6.4.1. Prednosti i nedostaci života u gradu Županji

U svrhu dobivanja što realnije slike o kvaliteti života i glavnim obilježjima grada Županje, ispitanicima je postavljeno pitanje da istaknu najveće prednosti i nedostatke grada. Odgovori na pitanja grupirani su u najčešće ponuđene skupine odgovora. Ispitanici su kao najveću prednost istaknuli to što je prema njihovom mišljenju Županja *miran grad* (53 %). Nadalje, istaknuli su da je Županja *siguran grad* (18 %) naročito kada je sigurnost njihove djece u pitanju. Određeni dio ispitanika (11 %), istaknuo je kako je pozitivno i to što Županja ima *veliku razinu dostupnosti gotovo svih potrebnih funkcija*. Od ostalih odgovora koje su ispitanici ponudili može se izdvojiti *blizina granice s BiH* (7 %), *niska stopa kriminala* (6 %), *dobra cestovna povezanost* (3 %) i *čist okoliš* (2 %).

S druge strane, najveći nedostatak grada Županje, istaknulo je 27 % ispitanika, a to je *nedostatak posla*, odnosno velika nezaposlenost naročito mladog i obrazovanog stanovništva. Nakon toga, ispitanici su kao nedostatak istaknuli *nedostatak sadržaja za mlade* (23 %). Veliki nedostatak je i iseljavanje stanovništva (16 %) te *stagnacija u razvoju grada* u svakom obliku

(11 %). Od ostalih ponuđenih odgovora, izdvojeni su *nezadovoljstvo lokalnom vlašću* (9 %), *nedostatak određenih funkcija*, primjerice bolnica, restorana, dućana s odjećom i dr. (6 %), *gospodarska nerazvijenost* (4 %) koja se očituje u slabom otvaranju tvornica koje bi mogle ponuditi nova radna mjesta, *loša infrastruktura* (3 %) te *mentalitet stanovništva* (1 %).

Tab. 15. Prednosti i nedostaci života u Županji

Prednosti života u Županji	grad Županja (%)
Miran grad	53
Siguran grad (naročito za odgoj djece)	18
Velika razina dostupnosti gotovo svih funkcija	11
Blizina granice s BiH	7
Niska stopa kriminala	6
Dobra cestovna povezanost	3
Čist okoliš	2
Nedostaci života u Županji	grad Županja (%)
Nedostatak posla (naročito za mlade, obrazovane ljude)	27
Nedostatak sadržaja za mlade	23
Iseljavanje stanovništva	16
Stagnacija u razvoju	11
Nezadovoljstvo lokalnom vlasti	9
Nedostatak određenih funkcija (više bolnica, restorana, dućana s odjećom itd.)	6
Gospodarska nerazvijenost (slabo otvaranje tvornica)	4
Loša infrastruktura (naročito kada je riječ o biciklističkim stazama)	3
Mentalitet	1

Izvor: anketno istraživanje

6.4.2. Stav stanovništva o trenutačnim mogućnostima zapošljavanja

U pretposljednem pitanju od ispitanika se tražilo da opišu svoj stav o trenutačnim mogućnostima zapošljavanja. Sukladno odgovorima ispitanika, može se zaključiti kako stanovništvo generalno smatra da su mogućnosti zapošljavanja vrlo loše, čak i katastrofalne s obzirom da se među svim odgovorima nije mogao pronaći gotovo niti jedan pozitivni odgovor na ovo pitanje. Neki od češće spomenutih problema su zapošljavanje “preko veze” prilikom čega je potrebna “stranačka podobnost”, premale plaće, nedovoljna ponuda radnih mjesta i dr. Oni koji su mišljenja kako se posao ipak može pronaći, istaknuli su kako je riječ o slabije

plaćenom poslu, najčešće van struke što onda rezultira iseljavanjem visokoobrazovanog stanovništva. Nekolicina ispitanika usporedila je gospodarski razvoj Županje s okolnim naseljima i gradovima, te navela grad Vinkovce kao pozitivan primjer grada koji gospodarski jača.

“Ako se ne posjeduje stranačka ili osobna veza, teško se zaposliti na mjesta koja zahtjevaju fakultetsko obrazovanje”

“Stav? Nije potreban stav, nego jaka politička veza čak i kada je riječ o zapošljavanju u javnim radovima (čitaj: trebaš imati boga za ujaka kako bi se zaposlio negdje, osim ako sam ne misliš pokrenuti posao, no i onda si u prednosti ako imaš političko zaleđe da te "pogura").”

“Teško je naći posao negdje gdje su plaće premale, a kamoli da želite naći posao gdje bi primali dostojanstvenu plaću. Jednostavno nema puno izbora za posao. Po tom pitanju nešto se mora brzo učiniti.”

“Nema mogućnosti zapošljavanja visokoobrazovanih ljudi... u IT sektoru, građevini, arhitekturi, dizajnu itd..”

Posao se može vrlo lako naći ali loši uvjeti rada i niske plaće ljude odbijaju i većinom biraju odlazak u inozemstvo

“Gospodarska situacija se vrlo sporo poboljšava, čini mi se sporije nego u drugim mjestima u okolini”

6.4.3. Stav stanovništva o razvoju grada Županje u budućnosti

U posljednjem se pitanju u anketnom upitniku ispitanike pitalo kakav razvoj grada Županje priželjkuju u budućnosti te koje razvojne projekte i djelatnosti smatraju najvažnijima u budućem razvoju grada. Ispitanici su kao glavne djelatnosti za budući razvoj grada istaknuli poticanje eco proizvodnje, razvoj sekundarnih djelatnosti, naročito inudstrije te razvoj kvartarnih djelatnosti koji bi mogle postati nova radna mjesta visokoobrazovanom stanovništvu. Ispitanici su također istaknuli poticanje malog i srednjeg poduzetništva ali i

pokretanje različitih vrsta turizma kao što su ruralni, etno i sportski turizam³. Neki su se složili kako je potrebno izvršiti reorganizaciju školstva te se više prilagoditi zahtjevima tržišta rada i poticati razvoj deficitarnih zanimanja.

“Održavanje koliko-toliko primarnih djelatnosti, ali više razvoj sekundarnih i kvartarnih djelatnosti s obzirom na mogućnosti grada Županje.”

„Obzirom na geografski položaj grada, zastupljenost obradivih poljoprivrednih površina i prometnu infrastrukturu, proizvodnja ekološke hrane i turizam, budući je Županja grad prvog igranja nogometa, grad treba brendirati i pokrenuti cijelu sportsko - turističku priču.“

„EU projekti, etno i ruralni turizam, sportski turizam, privlačenje ulagača primarnih djelatnosti, sufinanciranje mladih obitelji (poklon grada zemljista za gradnju, ili sufinanciranje)“

“Školstvo hitno prilagoditi tržištu rada, fitofarmaceuta, ekonomista i pravnika imamo za cijelu EU.”

U budućnosti, većina ispitanika očekuje poduzimanje konkretnih mjera napretka od strane gradske vlasti. Odgovori se uglavnom podudaraju s odgovorima prethodnih pitanja te time dokazuju vjerodostojnost. Kao i do sada, ispitanici očekuju da se grad okrene mladim obiteljima te da im osigura sve potrebne uvjete za život, da se osigura dovoljan broj radnih mjesta s nešto višim plaćama, da se uz nove projekte omogući povlačenje veće količine sredstava iz Europskih fondova te da grad konačno “oživi” i da se digno iz “mraka” u kojem već neko vrijeme živi.

“Dolazak novog investitora koji bi otvorio do 100 radnih mjesta sa prosječnom plaćom od 6500 kn, koji bi stvorio konkurentnost na tržištu rada i natjerao firme koje trenutno ovdje posluju da podignu plaće i ne izgube radnike.”

“...okretanje mladim obiteljima i stvaranje preduvjeta za njihov ostanak i privlačenje iz drugih mjesta u naš grad izgradnjom povoljnijih nekretnina..potporom za

³ Županja je koljevka nogometa i tenisa u Hrvatskoj što grad nikada nije uspio turistički valorizirati

*djecu...stipendijama..izgradnja dječijih igrališta kao u okolnim mjestima (Vinkovci, Nuštar),
više aktivnosti za mlade, adrenalinski park..."*

*"Priželjkujem neku novu, optimističnu atmosferu u gradu. Priželjkujem više prilika za mlade
ljude (ne samo za one mlade koji su politički opredijeljeni). Priželjkujem više događanja,
koncerata, otvaranje kina i emitiranje filmova (a ne da kino gledamo jedino na slikama sa
sjednica gradskog vijeća) itd.."*

Nažalost, bilo je i odgovora ispitanika koji su izgubili svaku nadu u persepektivniju
Županju i koji ne vide više ništa pozitivno, niti u sadašnjosti, a niti u budućnosti.

*"Da ste me isto pitali prije 5-10 godina, imala bih spreman odgovor, ovako nažalost moram
napisati kako ovaj grad nema budućnosti i u interesu je mnogih da se ne razvija, nego čak da
izgubi status grada, što je po mom skromnom mišljenju oдавно i izgubio."*

7. Rasprava

Rezultati istraživanja ovog rada pokazali su kako stupanj zadovoljstva funkcionalnom
opremljenosti grada nije ovisan o tome kojem mjesnom odboru ispitanici pripadaju. Ispitivanim
funkcijama, anketirano stanovništvo dodijelilo je prosječno slične ocjene. Na razini grada
također ne postoje znatna odstupanja od dodijeljenih prosječnih ocjena. Zdravstvena funkcija
ocijenjena je s prosječnom ocjenom 3,23, odgojno-obrazovna s 3,28, trgovačka s 3,01, uslužna
s 3,42, ugostiteljska s 3,23 te financijska također s 3,23. Prema prosječnim ocjenama može se
reći kako stanovništvo nije pretjerano zadovoljno ali ni nezadovoljno funkcijama u gradu. No,
ono što je anketnim upitnikom jasno izraženo je izrazito nezadovoljstvo lokalnom upravom,
naročito brzinom rješavanja lokalnih problema i pitanja od javnog interesa. Također, trenutne
mogućnosti zapošljavanja te veći naglasak na nedostatke u odnosu na prednosti života u gradu
jasno su izraženi u odgovorima anketiranog stanovništva. Kao najveći nedostaci navode se
nemogućnost pronalaska posla, nedostatak sadržaja za mlade, iseljavanje stanovništva te
stagnacija u razvoju. Također, većina ispitanog stanovništva koje pripada mlađim dobnim
skupinama razmišlja o skorijem preseljenju.

U ovom dijelu rada potrebno je osvrnuti se i na postavljene hipoteze. Hipoteze se
nastojalo potvrditi ili opovrgnuti provedenim analizama terenskog kartiranja, anketnog istraživanja.

- 1) Mjesni odbor “Županja I” je funkcionalno najopremljeniji – postavljena hipoteza može se potvrditi. Više od polovice analiziranih funkcija smješteno je upravo na prostoru mjesnog odbora “Županja I”. Jedan od razloga je taj što grad Županja sve svoje najvažnije funkcije veže upravo uz centar i glavne ulice u neposrednoj blizini centra – Veliki Kraj i Ulicu Josipa Jurja Strossmayera, a koje se nalaze unutar mjesnog odbora “Županja I”. Sve glavne ustanove pojedine analizirane funkcije, kao što su osnovne i srednje škole, bolnica, banke, kafići i restorani, ljekarne i dr. smještene su unutar mjesnog odbora “Županja I”. Prema odgovorima ispitanika, dalo se zaključiti kako su građani zapravo zadovoljni ovakvim razmještajem funkcija. Čak i oni koji žive u druga dva mjesna odbora smatraju kako je ovakav razmještaj prihvatljiv čime se može zaključiti da je Županja zapravo grad u kojemu je većina toga “na dohvat ruke” kada je riječ o dostupnosti.
- 2) Postoje izrazite razlike u ukupnom prosječnom zadovoljstvu kvalitetom života između mjesnih odbora unutar grada Županje – postavljena hipoteza može se odbaciti. Na temelju analiziranih odgovora, može se zaključiti kako je ukupno prosječno zadovoljstvo ocijenjeno vrlo sličnim ocjenama u rasponu od 3,1 do 3,5 (Sl. 33) te se ne može reći da su te razlike izrazito velike. Razlike u funkcionalnoj opremljenosti pojedinog mjesnog odbora stanovništvu ne predstavlja problem što dokazuje činjenica da je stanovništvo mjesnog odbora “Županja III” koje je funkcionalno najsiromašnije, za pojedine funkcije poput zdravstvene i trgovačke davalo prosječno najviše ocjene. Kao što je već ranije spomenuto, sjeverni dio grada preodređen je za gospodarske aktivnosti, a najveći dio tog prostora nalazi se upravo unutar mjesnog odbora “Županja III”.
- 3) Većina anketiranog stanovništva u dobi od 18 do 36 godina ima namjeru preseliti u skorije vrijeme – postavljena hipoteza može se prihvatiti. Čitava Županjska Posavina, s gradom Županjom kao središtem iste, posljednjih nekoliko godina veliko je emigracijsko žarište, a rezultati istraživanja pokazali su kako 66,23 % ispitanika u dobi od 18 do 36 godina u skorije vrijeme razmišlja o promijeni adrese.
- 4) Većina anketirane populacije nije zadovoljna trenutačnim mogućnostima zapošljavanja u gradu Županji – postavljena hipoteza može se prihvatiti. Preko 90 % ponuđenih odgovora na ovo pitanje pokazivalo je veliko nezadovoljstvo ispitanika koji su upravo

kao glavni razlog iseljavanja navodili nemogućnost pronalaska posla ili posla za koji bi bili dovoljno plaćeni.

U Planu razvoja grada Županje do 2027. godine, jednim dijelom je prepoznata problematika koju je navelo i anketirano stanovništvo te su ponuđeni strateški ciljevi i prioritetne mjere.

Planom su definirana tri strateška cilja, a to su:

- 1.) Unaprijeđenje kvalitete života i zadržavanje mladih obitelji
- 2.) Razvoj poduzetništva i ostvarenje gospodarskog rasta
- 3.) Upravljanje razvojem grada prema načelima dugoročne održivosti i suvremenim standardima kvalitete
- 4.) Izgradnja prepoznatljivog identiteta grada na temelju prirodnih, kulturnih i tradicijskih vrijednosti

Unaprijeđenje kvalitete života i zadržavanje mladih obitelji može se ostvariti uvođenjem adekvatnih mjera. Kao ključan problem i potencijalna prijetnja razvoju grada pokazao se problem iseljavanja mladih. Ono što je neophodno je stvoriti uvjete za zadržavanje mladih obitelji u smislu osiguravanja preduvjeta za financijski stabilan život te mogućnost rješavanja stambenog pitanja. Nadalje potrebno je potaknuti zapošljivost svih dobnih skupina poticanjem cjeloživotnog učenja i ulaganje u obrazovanje odraslih. Razvoj poduzetništva i ostvarenje gospodarskog rasta temeljna su komponenta za uspostavu odgovarajućih uvjeta za zadržavanje stanovnika i prosperitet grada. Podupiranje i razvoj malih lokalnih proizvođača, educiranje i informiranje poduzetnika za načine povećanja konkurentnosti poslovanja, razvoj poduzetničke infrastrukture, prometne infrastrukture te finacijske potpore za poduzetnike samo su neke od mjera kojima bi se stanovništvo zadržalo, a grad učinio prosperitetnijim mjestom. Gradu Županji hitno je potrebna izrada dugoročne strategije razvoja. Županja je u potpunosti izgubila svoj identitet nekadašnjeg jakog industrijskog grada koji je imao sve predispozicije da izraste u središte koje bi uz Vinkovce i Vukovar privlačilo stanovništvo okolnih naselja.

Ako se ovo istraživanje usporedi s razmjerno sličnim koje se bavilo *Kvalitetom života mladih iz Vukovarsko-srijemske županije u uvjetima suvremene demografske krize* (Bendra, Miletić i dr., 2019), može se reći kako su zaključci gotovo identični. Ispitanici su u oba

istraživanja najveće nezadovoljstvo izrazili s lokalnim institucijama te slabim mogućnostima zapošljavanja. Zbog takve predožbe javlja se strah za vlastitu egzistenciju u budućnosti te pojačano razmišljanje o odlasku, pogotovo kod mlađih dobnih skupina što potvrđuju i rezultati ovog istraživanja. Zapošljavanje i zadržavanje mladog stanovništva na području županije jedan je od razvojnih uvjeta, a isto se može pretočiti i na grad Županju.

8. Zaključak

U ovom se radu željelo ustanoviti kakva je kvaliteta života na razini prosječnog srednjeg grada smještenog na krajnjem istoku Hrvatske. Istraživanje kvalitete života bitno je jer čini jednu od glavnih stavki u brojnim dokumentima, planovima i strategijama koje se tiču urbanog planiranja te održivog razvoja. Na početku 1990.-ih Županja se činila kao mala industrijska metropola sa svim predispozicijama za nastavak razvoja, no to se nije dogodilo. Iako smještena na istoku Hrvatske, Županja je izgubila mnoge predispozicije za poljoprivredni razvoj te nekadašnju bogatu drvnu inudstriju. Veliki gubitak stanovništva značajno je unazadio razvoj ovog područja. Plodna zemlja, odličan geoprometni položaj i sve gospodarske pogodnosti ostale su u sjenci loše privatizacije. Županja je danas postala periferija periferije iz koje se ljudi iseljavaju zbog manjka adekvatnih radnih mjesta, niskih plaća, slabo razvijenog društvenog života, slabih investicija i dr. Ukoliko se u budućem periodu situacija drastično ne promijeni, grad će vjerojatno nastaviti gubiti svoje stanovništvo bez obzira na to što ima brojne predispozicije za ugodan i kvalitetan život.

Literatura i izvori

Literatura:

1. Andráško, I., 2009: The role and status of geography in the quality of life research, Institute of Geography, Slovak Academy of Sciences
2. Andrews, F. M., 1974: Social Indicators of Perceived Life Quality, *Social Indicators Research*, 1/3, 279-299
3. Bauer, R., 1966: *Social indicators*, The MIT Press
4. Bendra, I., Miletić, M. i Žanić, M., 2019: Kvaliteta života mladih iz Vukovarsko-srijemske županije u uvjetima suvremene demografske krize, *Socijalna ekologija*, 28/3, 187.-210
5. Diener, E., Suh, E., 1997: Measuring quality of life: economic, social, and subjective indicators, *Social Indicators Research*, 40/1, 189-216
6. Knox, P. L., 1975: *Social Well-Being: A Spatial Perspective*, Oxford University Press, London
7. Lewis, G. M., 1968: Levels of living in the Northeastern United States c. 1960: a new approach to regional geography, *Transactions of the Institute of British Geographers* 45, 11–37
8. Lončar, J., 2008: Industrijske, slobodne i poslovne zone – pojam, značenje i faktori lokacije, *Geoadria* 13 (2), 187-206
9. Lončar, J., Sviben, I., 2019: Suvremena obilježja funkcionalno-prostorne strukture Krapine, *Sociologija i proctor*, 215 (3), 253-280
10. Lončar, J., Valožić, L., 2011: Promjena gospodarske strukture Grada Ivanić-Grada od 1991. do danas, *Modeli upravljanja procesima obnove i razvoja povijesnih gradova; Primjer Ivanić-Grada: Mogućnosti revitalizacije obnove starog Ivanića* (ur. Božić, N., Dumbović Bilišić, B.), Hrvatska sekcija ECOVAST-a, Zagreb
11. Lučev, I., i Tadinac, M., 2008: Kvaliteta života u Hrvatskoj – povezanost subjektivnih i objektivnih indikatora te temperamenta i demografskih varijabli s osvrtom na manjinski status, *Migracijske i etničke teme*, 24(1-2), 67-89
12. Lukić, A., 2012: *Mozaik izvan grada*, školska knjiga, Zagreb
13. Marinković, V., 2018: Identifikacija prostorno-razvojnih trendova hrvatskih otoka analizom opremljenosti naselja centralnim funkcijama, *Sociologija i prostor: časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja*, 56 (1), 3-34.

14. Milas, G., 2009: *Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima*, Naklada Slap, Jastrebarsko
15. Mirošević, L., Jolić, J., 2015: Objektivni I subjektivni pokazatelji kvalitete životnog prostora grada Požege, *Radovi Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Požegi*, br. 4(2015), 147-172
16. Nejašmić, I., 2005: *Demogeografija: stanovništvo u prostornim odnosima i procesima*, Školska knjiga, Zagreb
17. Pacione, M., 1982: The use of objective and subjective measures of life quality in human geography, *Progress in Human Geography*, 6/4, 494-514
18. Pacione, M., 2003: Quality-Of-Life Research in Urban Geography. *Urban Geography*, 24(4), 314-339
19. Pešić, B., 2006: *Kratka povijest Županje, Županja*, Gradska knjižnica
20. Pokos, N., 2017: Osnovna demografska obilježja suvremenog iseljavanja iz Hrvatske, *Političke analize* 8(31), 16-23, Bendra; Miletić – ono za kvalitetu života na prostoru Vukovarsko-srijemske
21. Prelogović, V., 2004: The socio-spatial Structure of the City: the Example of Zagreb, *Hrvatski geografski glasnik*, 66, 29-46
22. Prelogović, V., 2008: *Socio-prostorna polarizacija u Zagrebu*, Doktorska disertacija, Prirodoslovno-matematički fakultet, Sveučilište u Zagrebu
23. Prelogović, V., Lukić, A., 2011: Funkcionalno-prostorna struktura ivanićgradskog podgrađa kao element urbanog identiteta, *Modeli upravljanja procesima obnove i razvoja povijesnih gradova; Primjer Ivanić-Grada: Mogućnosti revitalizacije obnove starog Ivanića* (ur. Božić, N., Dumbović Bilišić, B.), Hrvatska sekcija ECOVAST-a, Zagreb
24. Radeljak Kaufmann, P., 2015: Opremljenost centralnim funkcijama naselja Dalmacije, *Godišnjak Titius: godišnjak za interdisciplinarna istraživanja porječja Krke*, 8(8), 83-101
25. Seferagić, D., 1988: *Kvaliteta života i nova stambena naselja*, Sociološko društvo Hrvatske
26. Seferagić, D., 1993: Kvaliteta svakodnevnog življenja u prostoru, Institut za društvena istraživanja Sveučilišta u Zagrebu, *Prostor*, 1 (2-4), 223-234
27. Slavuj, L., 2014: Problem određivanja složenih (objektivnih i subjektivnih) indeksa kao cjelovitih mjera kvalitete života, *Sociologija i prostor*, 52 (1-198), 23-39

28. Slavuj, L., 2012: Objektivni I subjektivni pokazatelji u istraživanju koncepta kvalitete života, *Geoadria* 17/1, 73-92
29. Slavuj, L., 2011: *Kvaliteta života u urbanom okolišu - primjer Grada Rijeke*, Doktorska disertacija, Zagreb
30. Slavuj-Borčić, L., Šakaja, L., 2017: Kvaliteta života kao predmet geografskih istraživanja: osvrt na razvoj interesa i teorijskih modela istraživanja, *Hrvatski geografski glasnik*, 79 (1), 5-31.
31. Smith, D., 1975: Mapping Human Well-Being, *International Social Science Journal* 27 (2), 364–371
32. Svirčić Gotovac, A., 2006: Kvaliteta stanovanja u mreži naselja Hrvatske, *Sociologija sela*, 105-126
33. Vresk, M., 2002: *Grad i urbanizacija: osnove urbane geografije*, Zagreb, Školska knjiga
34. United Nations, 2007: Indicators of Sustainable Development, New York
35. Živić, D., 1998: Neki pokazatelji i posljedice deagrarizacije I deruralizacije u Istočnoj Slavoniji, *Sociologija sela*, (139/142), 103-125
36. Živić, D., 2017: Demografsko pražnjenje Istočne Hrvatske, *Diacovensia* 26(4), 657-679
37. Wong, C., 2006: Indicators for Urban and Regional Planning, new edition, Routledge, London

Izvori:

URL1: Službene stranice grada Županja, <https://www.zupanja.hr/index.php/o-zupanji/povijest-grad> (10.12.2021.)

URL2: Turistička zajednica grada Županja, <https://www.tz-zupanja.hr/zupanja-kolijevka-nogometa-i-tenisa-u-hrvatskoj/povijest-zupanje/> (11.12.2021.)

URL3: Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857. – 2001., Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2005.; *Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine: stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima*, www.dzs.hr (15.12.2021.)

URL4: Gradovi u statistici, Doseljeno i odseljeno stanovništvo 2011.-2020. DZS, Zagreb, www.dzs.hr (17.12.2021.)

URL5: Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine: stanovništvo prema spolu i starosti po naseljima, DZS, Zagreb, www.dzs.hr (22.12.2021.)

URL6: Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine: stanovništvo staro 15 i više godina prema trenutačnoj aktivnosti, starosti i spolu, DZS, Zagreb, www.dzs.hr (22.12.2021.)

URL7: Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine: zaposleni prema područjima djelatnosti, starosti i spolu, DZS, Zagreb, www.dzs.hr (23.12.2021.)

URL8: Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine: stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, starosti i spolu, DZS, Zagreb, www.dzs.hr (26.12.2021.)

URL9: Fininfo, <https://www.fininfo.hr/> (26.12.2021.)

URL10: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, <https://razvoj.gov.hr/o-ministarstvu/regionalni-razvoj/indeks-razvijenosti/112> (10.1.2022.)

URL11: Digitalna komora, <https://digitalnakomora.hr/home> (12.1.2022.)

URL12: Osnovna škola Ivana Kozarca Županja, <http://os-ikozarca-zu.skole.hr/> (9.1.2022.)

URL13: Osnovna škola Mate Lovraka Županja, <http://os-mlovraka-zu.skole.hr/> (9.1.2022.)

URL14: Plan razvoja grada Županje do 2027, <https://zupanjac.net/predstavljamo-plan-razvoja-grada-zupanje-do-2027-godine/> (30.12.2021.)

URL15: Izvješće o stanju u prostoru grada Županje, <https://www.zupanja.hr/index.php/grad-zupanja/urbanizam/izvjesce-o-stanju-u-prostoru-grada-zupanja> (31.12.2021.)

Prilozi

Popis slika:

Sl. 1. Geografski položaj grada Županje uz pripadajuće mjesne odbore	2
Sl. 2. Ukupno kretanje stanovništva grada Županje u razdoblju 1857. – 2011. godine.....	14
Sl. 3. Odnos doseljenog i odseljenog stanovništva Županje 2011.-2020.	16
Sl. 4. Sastav stanovništva prema dobi i spolu u Županji 2011. godine.....	17
Sl. 5. Stanovništvo grada Županje prema ekonomskoj aktivnosti 2011. godine	18
Sl. 6. Obrazovna struktura stanovništva grada Županje 2011. godine	20
Sl. 7. Prostorna podjela grada Županje prema načinu korištenja zemljišta.....	23
Sl. 8. Prostorni razmještaj objekata zdravstvene funkcije u gradu Županji	27
Sl. 9. Broj kartiranih skupina objekata zdravstvene funkcije u gradu Županji	28
Sl. 10. Prostorni razmještaj objekata odgojno-obrazovne funkcije u gradu Županji	30
Sl. 11. Broj kartiranih skupina objekata odgojno-obrazovne funkcije u gradu Županji	31
Sl. 12. Lokacije objekata iz prve skupine djelatnosti trgovačke funkcije u gradu Županji.....	32
Sl. 13 Broj kartiranih skupina objekata iz prve skupine djelatnosti trgovačke funkcije u gradu Županji	33
Sl. 14. Lokacije objekata iz druge skupine djelatnosti trgovačke funkcije u gradu Županji....	34
Sl. 15. . Broj kartiranih skupina objekata iz druge skupine djelatnosti trgovačke funkcije u gradu Županji	35
Sl. 16. Lokacije prve skupine djelatnosti uslužne funkcije u gradu Županji.....	36
Sl. 17. . Broj kartiranih skupina objekata iz prve skupine djelatnosti uslužne funkcije u.....	37
Sl. 18. Lokacije objekata iz druge skupine djelatnosti uslužne funkcije u gradu Županji.....	38
Sl. 19. Broj kartiranih skupina objekata iz druge skupine djelatnosti uslužne funkcije u.....	39
Sl. 20. Prostorni razmještaj objekata ugostiteljske funkcije u gradu Županji	40
Sl. 21. Broj kartiranih skupina objekata ugostiteljske funkcije u gradu Županji	41
Sl. 22. Prostorni razmještaj objekata financijske funkcije u gradu Županji.....	42
Sl. 23. Broj kartiranih skupina objekata financijske funkcije u gradu Županji.....	43
Sl. 24. Prosječno zadovoljstvo objektima odgojno-obrazovne funkcije prema mjesnim odborima.....	48
Sl. 25. Prosječno zadovoljstvo objektima zdravstvene funkcije prema mjesnim odborima	49
Sl. 26. Prosječno zadovoljstvo objektima trgovačke funkcije prema mjesnim odborima	51
Sl. 27. Prosječno zadovoljstvo objektima uslužne funkcije prema mjesnim odborima	52
Sl. 28. Prosječno zadovoljstvo objektima ugostiteljske funkcije prema mjesnim odborima ...	53

Sl. 29. Prosječno zadovoljstvo objektima financijske funkcije prema mjesnim odborima.....	55
Sl. 30. Prosječno zadovoljstvo lokalnom upravom prema mjesnim odborima	57
Sl. 31. Prosječno zadovoljstvo infrastrukturom prema mjesnim odborima	58
Sl. 32. Prosječno zadovoljstvo okolišem prema mjesnim odborima.....	59
Sl. 33. Ukupno prosječno zadovoljstvo životom u gradu Županji prema mjesnim odborima .	60
Sl. 34. Raspored odgovora na pitanje o namjeri preseljenja	61

Popis tablica:

Tab. 1. Kretanje broja doseljenog i odseljenog stanovništva u Županji 2011.-2020.	16
Tab. 2. Zaposleni po djelatnostima u gradu Županji, 2011.....	19
Tab. 3. Najbitniji proizvodni pogoni u gradu Županji	21
Tab. 4. Broj poslovnih subjekata, zaposlenih te ostvaren prihod po djelatnostima u gradu Županji 2016. i 2020. godine	24
Tab. 5. Prostorni raspored ispitanika prema mjesnim odborima.....	44
Tab. 6. Osnovna obilježja ispitanika prema spolu, dobi, trenutnom statusu i stupnju obrazovanja	45
Tab. 7. Frekvencije odgovora zadovoljstvom odgojno-obrazovnom funkcijom u gradu Županji	48
Tab. 8. Frekvencije odgovora zadovoljstvom zdravstvenom funkcijom u gradu Županji.....	50
Tab. 9. Frekvencije odgovora zadovoljstvom trgovačkom funkcijom u gradu Županji	51
Tab. 10. Frekvencije odgovora zadovoljstvom uslužnom funkcijom u gradu Županji.....	52
Tab. 11. Frekvencije odgovora zadovoljstvom ugostiteljskom funkcijom u gradu Županji....	54
Tab. 12. Frekvencije odgovora zadovoljstvom financijskom funkcijom u gradu Županji	55
Tab. 13. Frekvencije odgovora zadovoljstvom upravnom funkcijom u gradu Županji.....	57
Tab. 14. Frekvencije odgovora zadovoljstvom stanja okoliša u gradu Županji.....	59
Tab. 15. Prednosti i nedostaci života u Županji	62

Anketni upitnik

Kvaliteta života i funkcionalna opremljenost u gradu Županji

Poštovani Županjci, moje ime je Iva Đilanović i studentica sam pete godine istraživačkog studija geografije na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu. Pišem diplomski rad na temu "Kvaliteta života i funkcionalna opremljenost u gradu Županji" te u tu svrhu provodim anketno istraživanje. Pred Vama se nalazi anketni upitnik koji je u potpunosti anoniman te čiji će se rezultati koristiti isključivo za potrebe diplomskog rada. U anketnom upitniku naglasak će biti na ispitivanju stupnja zadovoljstva određenim funkcijama u gradu. Ispunjavanju upitnika mogu pristupiti svi ispitanici stariji od 18 godina koji su ujedno i stanovnici grada Županja. Unaprijed Vam se zahvaljujem na sudjelovanju i utrošenom vremenu.

1.) Spol?

- a) Muški
- b) Ženski

2.) Dob?

- a) 18-25
- b) 26-35
- c) 36-45
- d) 46-55
- e) 56-65
- f) više od 65

3.) Kojem mjesnom odboru pripadate?

- a) Županja I
- b) Županja II
- c) Županja III

4.) Koji je Vaš trenutni status

- a) Zaposlen/a
- b) Nezaposlen/a
- c) Student/ica
- d) Umirovljenik/ica

5.) Stupanj obrazovanja?

- a) Nezavršena i završena osnovna škola
- b) Srednja škola
- c) Viša škola
- d) Fakultet
- e) Doktorat

6.) Na skali od 1 do 5, označite u kojoj mjeri ste zadovoljni s odgojno-obrazovnom funkcijom na prostoru grada? (1-izrazito sam nezadovoljan, 2-nezadovoljan sam, 3-niti sam zadovoljan niti sam nezadovoljan, 4-zadovoljan sam, 5-izrazito sam zadovoljan)

	Izrazito sam nezadovoljan	Nezadovoljan sam	Niti sam zadovoljan niti sam nezadovoljan	Zadovoljan sam	Izrazito sam zadovoljan
Organizacijom i opremljenosti vrtića	1	2	3	4	5
Organizacijom i opremljenosti osnovnih škola	1	2	3	4	5
Organizacijom i opremljenosti srednje škole	1	2	3	4	5
Zastupljenosti autoškola	1	2	3	4	5
Zastupljenosti ostalih obrazovnih funkcija	1	2	3	4	5

7.) Na skali od 1 do 5, označite u kojoj mjeri ste zadovoljni sa zdravstvenom funkcijom na prostoru grada?

	Izrazito sam nezadovoljan	Nezadovoljan sam	Niti sam zadovoljan niti sam nezadovoljan	Zadovoljan sam	Izrazito sam zadovoljan
Organizacijom i pružanjem usluge Doma zdravlja	1	2	3	4	5
Organizacijom i pružanjem usluge stomatološke ordinacije	1	2	3	4	5
Zastupljenosti i pružanjem usluge veterinarskih ambulanti	1	2	3	4	5

8.) Na skali od 1 do 5, označite u kojoj mjeri ste zadovoljni trgovačkom funkcijom na prostoru grada?

	Izrazito sam nezadovoljan	Nezadovoljan sam	Niti sam zadovoljan niti sam nezadovoljan	Zadovoljan sam	Izrazito sam zadovoljan
Zastupljenosti trgovina mješovitom robom	1	2	3	4	5
Zastupljenosti specijaliziranih trgovina	1	2	3	4	5

9.) Na skali od 1 do 5, označite u kojoj mjeri ste zadovoljni uslužnom funkcijom na prostoru grada?

	Izrazito sam nezadovoljan	Nezadovoljan sam	Niti sam zadovoljan niti sam nezadovoljan	Zadovoljan sam	Izrazito sam zadovoljan
Kvalitetom rada osobnih usluga	1	2	3	4	5
Kvalitetom rada intelektualnih usluga	1	2	3	4	5
Kvalitetom rada zanatskih djelatnosti	1	2	3	4	5

10.) Na skali od 1 do 5, označite u kojoj mjeri ste zadovoljni financijskom funkcijom na prostoru grada?

	Izrazito sam nezadovoljan	Nezadovoljan sam	Niti sam zadovoljan niti sam nezadovoljan	Zadovoljan sam	Izrazito sam zadovoljan
Zastupljenosti i kvalitetom pružanja usluge banaka	1	2	3	4	5
Zastupljenosti bankomata	1	2	3	4	5
Zastupljenosti i pružanjem usluga osiguravajućih kuća	1	2	3	4	5

11.) Na skali od 1 do 5, označite u kojoj mjeri ste zadovoljni ugostiteljskom funkcijom na prostoru grada?

	Izrazito sam nezadovoljan	Nezadovoljan sam	Niti sam zadovoljan nit sam nezadovoljan	Zadovoljan sam	Izrazito sam zadovoljan
Kvalitetom i zastupljenosti ugostiteljskih objekata za pripremu i usluživanje pića	1	2	3	4	5
Kvalitetom i zastupljenosti ugostiteljskih objekata za pripremu i usluživanje hrane	1	2	3	4	5
Kvalitetom i zastupljenosti ugostiteljskih objekata za pružanje smještaja	1	2	3	4	5

12.) Na skali od 1 do 5, označite u kojoj mjeri ste zadovoljni upravnom funkcijom na prostoru grada?

	Izrazito sam nezadovoljan	Nezadovoljan sam	Niti sam zadovoljan niti sam nezadovoljan	Zadovoljan sam	Izrazito sam zadovoljan
Kvalitetom rješavanja lokalnih problema i pitanja od javnog interesa građana	1	2	3	4	5
Brzinom rješavanja lokalnih problema i pitanja od javnog interesa građana	1	2	3	4	5

13.) Na skali od 1 do 5, označite u kojoj mjeri ste zadovoljni infrastrukturom na prostoru grada?

	Izrazito sam nezadovoljan	Nezadovoljan sam	Niti sam zadovoljan niti sam nezadovoljan	Zadovoljan sam	Izrazito sam zadovoljan
Održavanjem prometnica	1	2	3	4	5
Izgrađenosti biciklističkih staza	1	2	3	4	5
Zastupljenosti sportskih objekata	1	2	3	4	5
Pristupom internetu	1	2	3	4	5
Opsrbom i kvalitetom vode	1	2	3	4	5
Održavanjem kanalizacije i odvodnje	1	2	3	4	5
Opsrbom plinom	1	2	3	4	5
Opsrbom električnom energijom	1	2	3	4	5

Kvalitetom telekomunikacija	1	2	3	4	5
--------------------------------	---	---	---	---	---

14.) Na skali od 1 do 5, označite u kojoj mjeri ste zadovoljni stanjem okoliša na prostoru grada?

	Izrazito sam nezadovoljan	Nezadovoljan sam	Niti sam zadovoljan niti sam nezadovoljan	Zadovoljan sam	Izrazito sam zadovoljan
Održavanjem zelenih površina	1	2	3	4	5
Odvozom smeća i održavanjem čistoće	1	2	3	4	5
Kvalitetom zraka	1	2	3	4	5
Razinom buke	1	2	3	4	5

15.) Kada uzmete u obzir sve navedene funkcije, infrastrukturu i okoliš, koliko ste zadovoljni svojim gradom kao mjestom za život?

Izrazito sam nezadovoljan	Nezadovoljan sam	Niti sam zadovoljan niti sam nezadovoljan	Zadovoljan sam	Izrazito sam zadovoljan
1	2	3	4	5

16.) Planirate li promijeniti adresu stanovanja? Ako da, gdje bi to bilo?

- a) Ne namjeravam se preseliti
- b) U drugi dio Županije
- c) U drugo naselje na području Vukovarsko-srijemske županije
- d) U drugi dio Hrvatske
- e) U inozemstvo

17.) Koje su, prema Vama, najveće prednosti života u gradu Županji?

18.) Koji su, prema Vama, najveći nedostaci života u gradu Županji?

19.) Kakav je Vaš stav o mogućnostima zapošljavanja u gradu Županji?

20.) Kakav biste razvoj grada Županje u budućnosti priželjkivali? Koje razvojne projekte i djelatnosti smatrate najvažnijima u budućem razvoju grada?
